משנה · ראשונים · ברטנורא · סדר מועד

ברטנורא על משנה עירובין

רבנו עובדיה מברטנורא [הרע"ב]

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

ברטנורא על משנה עירובין

רבנו עובדיה מברטנורא [הרע"ב]

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/ברטנורא-על-משנה-עירובין/
הקובץ נוצר ב־17 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 5
משנה א 5
משנה ב 5
משנה ג 6
משנה ד 6
משנה ה 6
משנה ו 7
משנה ז 7
משנה ח 7
משנה ט 8
משנה י 8
פרק ב 9
משנה א 9
משנה ב 10
משנה ג 10
משנה ד 10
משנה ה 11
משנה ו 12
פרק ג 13
משנה א 13
משנה ב 14
משנה ג 14
משנה ד 15
משנה ה 16
משנה ו 16
משנה ז 17
משנה ח 18
משנה ט 18
פרק ד 18
משנה א 18
משנה ב 19
משנה ג 19
משנה ד 20
משנה ה 20
משנה ו 21
משנה ז 21
משנה ח 22
משנה ט 22
משנה י 22
משנה יא 23
פרק ה 23
משנה א 23
משנה ב 24
משנה ג 24
משנה ד 25
משנה ה 26
משנה ו 26
משנה ז 26
משנה ח 27
משנה ט 27
פרק ו 28
משנה א 28
משנה ב 28
משנה ג 29
משנה ד 30
משנה ה 30
משנה ו 30
משנה ז 30
משנה ח 31
משנה ט 32
משנה י 32
פרק ז 32

משנה א 32
משנה ב 33
משנה ג 33
משנה ד 33
משנה ה 33
משנה ו 33
משנה ז 34
משנה ח 34
משנה ט 34
משנה י 34
משנה יא 35
פרק ח 35
משנה א 35
משנה ב 36
משנה ג 37
משנה ד 37
משנה ה 38
משנה ו 38
משנה ז 38
משנה ח 39
משנה ט 39
משנה י 40
משנה יא 40
פרק ט 40
משנה א 40
משנה ב 41
משנה ג 41
משנה ד 42
פרק י 42
משנה א 42
משנה ב 43
משנה ג 43
משנה ד 44
משנה ה 44
משנה ו 44
משנה ז 45
משנה ח 45
משנה ט 46
משנה י 46
משנה יא 46
משנה יב 46
משנה יג 47
משנה יד 47
משנה טו 48

פרק א

משנה א

מָבוֹי. שֶׁאֵינוֹ רָחָב שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה אַמָּה, אַף עַל פִּי שֶׁהוּא פָּתוּחַ מִשְּׁנֵי רָאשָׁיו לִרְשׁוּת הָרַבִּים, אִי נַמִּי רָחָב שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה אַמָּה וְאֵינוֹ מְפֻלָּשׁ אֶלָּא רֹאשׁוֹ אֶחָד פָּתוּחַ לִרְשׁוּת הָרַבִּים וְרֹאשׁוֹ אֶחָד סָתוּם. וּמִן הַתּוֹרָה שָׁרֵי לְטַלְטוֹלֵי בֵּיהּ בְּלֹא שׁוּם תִּקּוּן, וְרַבָּנָן הוּא דְּגָזְרוּ עָלֵיהּ דִּלְמָא אָתֵי לְטַלְטוֹלֵי בִּרְשׁוּת הָרַבִּים גָּמוּר, וְשַׁרְיוּהוּ בְּתַקָּנְתָּא דְּלֶחִי אוֹ קוֹרָה דְּתֶהֱוֵי לֵיהּ הֶכֵּירָא. וְאִם הֵנִיחַ אֶת הַקּוֹרָה לְמַעְלָה מֵעֶשְׂרִים אַמָּה יְמַעֵט, כְּלוֹמַר יַשְׁפִּיל אֶת הַקּוֹרָה עַד שֶׁתִּהְיֶה לְמַטָּה מֵעֶשְׂרִים, דִּלְמַעְלָה מֵעֶשְׂרִים לֹא שָׁלְטָא בָּהּ עֵינָא. וְאִם יֵשׁ בְּקוֹרָה [זוֹ] אֲמַלְתָּרָא, פֵּרוּשׁ צִיּוּרִים וּפְתוּחִים, אֲפִלּוּ לְמַעְלָה מֵעֶשְׂרִים אַמָּה אֵינוֹ צָרִיךְ לְמַעֵט, שֶׁעַל יְדֵי אוֹתָם הַצִּיּוּרִים שָׁלְטָא בָּהּ עֵינָא:

רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אֵינוֹ צָרִיךְ. דְּטַעֲמָא דְּקוֹרָה לָאו מִשּׁוּם הֶכֵּירָא אֶלָּא מִשּׁוּם מְחִצָּה, דְּאָמְרִינַן פִּי תִּקְרָה יוֹרֵד וְסוֹתֵם, וְכֵיוָן שֶׁכֵּן הוּא מַה לִּי בְּתוֹךְ עֶשְׂרִים מַה לִּי לְמַעְלָה מֵעֶשְׂרִים. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה:

וְהָרַחַב מֵעֶשֶׂר אַמּוֹת יְמַעֵט. דְּטִפֵּי מֵעֶשֶׂר אַמּוֹת לֹא מִקְרֵי פָּתַח אֶלָּא פִּרְצָה, וַאֲנַן פָּתַח בָּעֵינַן, הִלְכָּךְ יְמַעֵט רֹחַב כְּנֵיסָתוֹ וְיֵעָמִידֶנּוּ עַל עֶשֶׂר אוֹ עַל פָּחוֹת:

וְאִם יֶשׁ לוֹ צוּרַת הַפֶּתַח. בְּכָל מָקוֹם שֶׁאָמְרוּ חֲכָמִים צוּרַת פֶּתַח הוּא אֲפִלּוּ קָנֶה מִכָּאן וְקָנֶה מִכָּאן גְּבוֹהִים עֶשְׂרָה טְפָחִים אוֹ יוֹתֵר וְקָנֶה עַל גַּבֵּיהֶן, וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ נוֹגֵעַ בָּהֶן, וְאַף עַל פִּי שֶׁגְּבוֹהַּ מֵהֶן יוֹתֵר מִשְּׁלֹשָׁה טְפָחִים. וְכָל הָאֲמוֹת הַשְּׁנוּיוֹת בְּמִשְׁנָה זוֹ וּבְכָל עֵרוּבִין וְסֻכָּה וְכִלְאַיִם, הֵם אַמָּה בַּת שִׁשָּׁה טְפָחִים, וְכָל טֶפַח אַרְבַּע אֶצְבָּעוֹת בְּגֶדֶל, אֶלָּא שֶׁפְּעָמִים צָרִיךְ לִמְדֹּד בְּטֶפַח עָצֵב, כְּלוֹמַר שֶׁלֹּא יָשִׂים רֶוַח בְּאֶצְבְּעוֹת הַגֶּדֶל בֵּין זוֹ לְזוֹ אֶלָּא יִהְיוּ מְצֻמָּצְמוֹת וְנוֹגְעוֹת זוֹ בְּזוֹ, וּפְעָמִים צָרִיךְ לִתֵּן רֶוַח בֵּין גֶּדֶל לְגֶדֶל שֶׁלֹּא יִהְיוּ נוֹגְעִים זֶה בָּזֶה, וְזֶהוּ הַנִּקְרָא טֶפַח שׁוֹחֵק. כֵּיצַד, בִּזְמַן שֶׁהַמִּדִּידָה בְּטֶפַח עָצֵב הִיא לְחֻמְרָא, כְּגוֹן מָבוֹי שֶׁהוּא גְּבוֹהַּ מֵעֶשְׂרִים אַמָּה יְמַעֵט, וְסֻכָּה שֶׁהִיא גְּבוֹהָה מֵעֶשְׂרִים אַמָּה פְּסוּלָה, מוֹדְדִים בְּטֶפַח עָצֵב. וּבִזְמַן שֶׁהַמִּדִּידָה בְּטֶפַח שׁוֹחֵק הוּא לְחֻמְרָא, כְּגוֹן מָבוֹי אֵין גָּבְהוֹ פָּחוֹת מֵעֶשְׂרָה טְפָחִים, סֻכָּה אֵין גָּבְהָהּ פָּחוֹת מֵעֶשְׂרָה טְפָחִים, מוֹדְדִין בְּטֶפַח שׁוֹחֵק, וְכֵן לְעוֹלָם:

משנה ב

הֻכְשַׁר מָבוֹי. הֲכָנָתוֹ וְהַזְמָנָתוֹ שֶׁל מָבוֹי לְטַלְטֵל בְּתוֹכוֹ עַל יְדֵי שִׁתּוּפֵי מְבוֹאוֹת:

בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים לֶחִי וְקוֹרָה. שְׁנֵיהֶן צָרִיךְ, דִּסְבִירָא לְהוּ מִן הַתּוֹרָה אַרְבַּע מְחִצּוֹת שְׁלֵמוֹת בָּעֵינַן, וְאֵתַאי הֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי וְאוֹקִימְתָּא לְרְבִיעִית אַלְחִי וְקוֹרָה:

וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים אוֹ לָחִי אוֹ קוֹרָה. דְּמִן הַתּוֹרָה שָׁלֹשׁ מְחִצוֹת [שְׁלֵמוֹת] בָּעִינַן וְתוּ לֹא, וַאֲתַאי הֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי לְהוֹסִיף הָרְבִיעִית, אוֹ בְּלֶחִי מַשֶּׁהוּ אוֹ בְּקוֹרָה לְהֶכֵּר מְחִצָּה. וּמָבוֹי דְּאֵירֵי בֵּיהּ הָכָא הוּא מָבוֹי סָתוּם מִשָּׁלֹשׁ רוּחוֹתָיו וְרוּחַ רְבִיעִית פְּתוּחָה לִרְשׁוּת הָרַבִּים, וְאָרְכּוֹ יוֹתֵר עַל רָחְבּוֹ, דְּאִי אָרְכּוֹ כְּרָחְבּוֹ הָוֵי כְּחָצֵר שֶׁנִּפְרְצָה הַפְּתוּחָה לִרְשׁוּת הָרַבִּים וְצָרִיךְ פַּס אַרְבָּעָה וּמַשֶּׁהוּ אוֹ שְׁנֵי פַּסִּין שֶׁל כָּל שֶׁהֵן. וְכֵן חָצֵר שֶׁנִּפְרְצָה לִרְשׁוּת הָרַבִּים וְאָרְכָּהּ יוֹתֵר עַל רָחְבָּהּ נִדּוֹנָה כְּמָבוֹי וְנִתֶּרֶת בְּלֶחִי אוֹ קוֹרָה. וּמָבוֹי שֶׁהַכְשֵׁר בְּלֶחִי חָלוּק מִמָּבוֹי שֶׁהַכְשֵׁר בְּקוֹרָה, דְּאִלּוּ מָבוֹי שֶׁהַכְשֵׁר בְּלֶחִי הָוֵי כְּאִלּוּ יֵשׁ לוֹ אַרְבַּע מְחִצוֹת, וְהַזּוֹרֵק מֵרְשׁוּת הָרַבִּים לְתוֹכוֹ חַיָּב, וּמָבוֹי שֶׁהַכְשֵׁר בְּקוֹרָה אַף עַל פִּי שֶׁמַּתִּיר לְטַלְטֵל בְּתוֹכוֹ עַל יְדֵי שִׁתּוּף לֹא הָוֵי כִּרְשׁוּת הַיָּחִיד גְּמוּרָה, וְהַזּוֹרֵק מֵרְשׁוּת הָרַבִּים לְתוֹכוֹ פָּטוּר, דְּקָיְמָא לָן קוֹרָה מִשּׁוּם הֶכֵּירָא, וְלֶחִי מִשּׁוּם מְחִצָּה:

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר לְחָיַיִם. כְּבֵית שַׁמַּאי סְבִירָא לֵיהּ, וּבְעֵי לֶחִי מִכָּאן וּמִכָּאן. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר:

אָמַר תַּלְמִיד אֶחָד. הוּא רַבִּי מֵאִיר:

שֶׁהוּא פָּחוֹת מֵאַרְבַּע אַמּוֹת. רֹחַב פִּתְחוֹ:

אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא עַל זֶה וְעַל זֶה נֶחֱלָקוּ. וְתַנָּא קַמָּא נַמִּי הָכִי קָאָמַר, דְּלֹא מַפְלִיג בֵּין רָחָב לְקָצָר. וּמְפָרֵשׁ תַּלְמוּדָא דְּאֵיכָא בֵּינַיְהוּ מָבוֹי שֶׁיֵּשׁ בְּרֹחַב פִּתְחוֹ פָּחוֹת מֵאַרְבָּעָה טְפָחִים, דְּחַד מְנַיְהוּ סָבַר אֵין צָרִיךְ לֹא לֶחִי וְלֹא קוֹרָה, וְאִידָךְ סָבַר צָרִיךְ לֶחִי אוֹ קוֹרָה, וְלֹא הֻבְרַר מִתּוֹךְ דִּבְרֵיהֶם הֵי מִנַּיְהוּ סָבַר צָרִיךְ וְהֵי מִנַּיְהוּ סָבַר אֵין צָרִיךְ:

משנה ג

רָחָבָה כְּדֵי לְקַבֵּל אָרִיחַ. שֶׁתְּהֵא רְאוּיָה לִבְנוֹת עָלֶיהָ בִּנְיָן לִקְבִיעוּת:

וְהָאָרִיחַ חֲצִי לְבֵנָה שֶׁל שְׁלֹשָׁה טְפָחִים. נִמְצָא אָרִיחַ טֶפַח וּמֶחֱצָה רֹחַב:

דַּיָּה לַקּוֹרָה בְּרֹחַב טֶפַח. הָכִי קָאָמַר, כֵּיוָן שֶׁהַקּוֹרָה רְחָבָה טֶפַח, אוֹתוֹ חֲצִי טֶפַח הַנּוֹתָר, שֶׁהָאָרִיחַ רָחָב טֶפַח וּמֶחֱצָה, יָכוֹל לִמְרֹחַ בְּטִיט אֶצְבַּע מִכָּאן וְאֶצְבַּע מִכָּאן, וְעַל יְדֵי כֵן תִּהְיֶה רְחָבָה לְקַבֵּל אָרִיחַ, וְהָכִי מְפָרֵשׁ לַהּ בַּגְּמָרָא:

משנה ד

בְּרִיאָה לְקַבֵּל אָרִיחַ. חֲזָקָה לִסְבֹּל כֹּבֶד הָאָרִיחַ שֶׁלֹּא תִּשָּׁבֵר. וְכֵן הֲלָכָה:

משנה ה

הָיְתָה שֶׁל קַשׁ וְשֶׁל קָנִים כו'. רַבִּי יְהוּדָה קָאָמַר לַהּ, וְלִית הִלְכְתָא כְּוָתֵיהּ:

עֲקֻמָּה. שֶׁאֵין אָרִיחַ יָכוֹל לָנוּחַ עָלֶיהָ, וְכֵן עֲגֻלָּה אֵין אָרִיחַ נָח בָּהּ:

אִם יֵשׁ בְּהֶקֵּפָהּ. כְּלוֹמַר וְאֵיזוֹ הִיא מִדַּת הָעֲגָלָה לְהַכְשִׁיר, כָּל שֶׁיֵּשׁ בְּהֶקֵּפָהּ שְׁלֹשָׁה טְפָחִים, שֶׁצְּרִיכָה חוּט שְׁלֹשָׁה טְפָחִים לְהַקִּיפָהּ סָבִיב, בְּיָדוּעַ שֶׁיֵּשׁ בָּהּ רֹחַב טֶפַח אִם תֵּחָלֵק, שֶׁכֵּן מָצִינוּ בְּיָם שֶׁעָשָׂה שְׁלֹמֹה (דברי הימים ב ד) עֶשֶׂר בָּאַמָּה מִשְּׂפָתוֹ אֶל שְׂפָתוֹ עָגֹל סָבִיב וְקָו שְׁלֹשִׁים בָּאַמָּה יָסֹב אוֹתוֹ סָבִיב, אֲלָמָּא לְכָל אַמָּה רֹחַב בְּעִגּוּל אֵיכָא שְׁלֹשׁ אַמּוֹת הֶקֵּף:

משנה ו

לְחַיַּיִם שֶׁאָמְרוּ. לְחַיַּיִם שֶׁנֶּחְלְקוּ בָּהֶן רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וַחֲכָמִים, דִּלְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר תַּרְתֵּי בָּעֵינַן וּלְרַבָּנָן חָדָא, וְהוּ שִׁעוּרָן:

גַּבְהָן עֲשָׂרָה טְפָחִים. כְּשִׁעוּר גֹּבַהּ הַמָּבוֹי, דְּאֵין גָּבְהוֹ פָּחוֹת מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים. וַאֲפִלּוּ הָיָה הַמָּבוֹי גָּבוֹהַּ הַרְבֵּה, דַּיּוֹ בְּלֶחִי גָּבוֹהַּ עֲשָׂרָה טְפָחִים:

וְרַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר רָחְבָּן שְׁלֹשָׁה. דְּבָעֵי דָּבָר חָשׁוּב בִּמְחִצָּה. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יוֹסֵי:

משנה ז

רַבִּי יוֹסֵי אוֹסֵר. דְּחָיְשִׁינַן שֶׁמָּא תָּמוּת וְלֹא הָוֵי גָּבוֹהַּ עֲשָׂרָה וְלֹא יְהֵיב אַדַּעְתֵּיהּ וְסָמִיךְ עָלַהּ:

וּמְטַמֵּא מִשּׁוּם גּוֹלֵל. אִם עָשָׂאן גּוֹלֵל לְקֶבֶר, מְטַמֵּא לְעוֹלָם אִם נָגַע בּוֹ אָדָם וְכֵלִים, כְּאֹהֶל הַמֵּת, אֲפִלּוּ נִטַּל מִשָּׁם, דִּכְתִיב (במדבר יט) וְכָל אֲשֶׁר יִגַּע עַל פְּנֵי הַשָּׂדֶה, וְדָרְשִׁינַן לְרַבּוֹת גּוֹלֵל וְדוֹפֵק. גּוֹלֵל הוּא כְּסוּי הַקֶּבֶר:

וְרַבִּי מֵאִיר מְטַהֵר. טַעֲמָא דְּרַבִּי מֵאִיר מִשּׁוּם דְּקָסָבַר כָּל מְחִצָּה הָעוֹמֶדֶת בְּרוּחַ חַיִּים אֵינָהּ מְחִצָּה. וְאֵינָהּ הֲלָכָה:

וְרַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי פּוֹסֵל. דִּכְתִיב (דברים כד) וְכָתַב לָהּ סֵפֶר, מַה סֵּפֶר אֵין בּוֹ רוּחַ חַיִּים, אַף כֹּל שֶׁאֵין בּוֹ רוּחַ חַיִּים. וְרַבָּנַן אִי כְּתִיב וְכָתַב לָהּ בַּסֵּפֶר כִּדְקָאָמְרִתְּ, הַשְׁתָּא דִּכְתִיב וְכָתַב לָהּ סֵפֶר, לְסִפּוּר דְּבָרִים הוּא דְּאָתָא. וַהֲלָכָה כְּתַנָּא קַמָּא. [וְאִם כָּתַב] לָהּ גֵּט בְּקֶרֶן שֶׁל פָּרָה וְנָתַן לָהּ אֶת הַפָּרָה, דְּהַשְׁתָּא אֵינוֹ צָרִיךְ קְצִיצָה לְאַחַר שֶׁנִּכְתַּב, כָּשֵׁר. אֲבָל אִם לֹא נָתַן לָהּ אֶת הַפָּרָה אֶלָּא אֶת הַקֶּרֶן, כֵּיוָן שֶׁצָּרִיךְ קְצִיצָה, לֹא מִגְרְשָׁה בֵּיהּ:

משנה ח

וְלֹא יִהְיוּ פְּרָצוֹת יְתֵרוֹת עַל הַבִּנְיָן. וַאֲפִלּוּ הֵן פְּרָצוֹת קְטַנּוֹת פְּחוּתוֹת מֵעֲשָׂר, אִם הַפְּרוּץ מְרֻבֶּה עַל הָעוֹמֵד אֵינָהּ מְחִצָּה, וְאַף כְּנֶגֶד הָעוֹמֵד אָסוּר:

כָּל פִּרְצָה שֶׁהִיא כְּעֶשֶׂר אַמּוֹת מֻתֶּרֶת. וּבִלְבַד שֶׁיְּהֵא הָעוֹמֵד רַב עָלֶיהָ, אִי נַמִּי פָּרוּץ כְּעוֹמֵד הָוֵי מְחִצָּה וְאַף כְּנֶגֶד הַפָּרוּץ מֻתָּר:

יָתֵר מִכָּאן אָסוּר. אֲפִלּוּ פִּרְצָה אַחַת יוֹתֵר מֵעֶשֶׂר אוֹסֶרֶת כָּל הַהֶקֵּף, וַאֲפִלּוּ הָעוֹמֵד מְרֻבֶּה, דְּלֹא עָבְדֵי אֱינָשֵׁי פֶּתַח יוֹתֵר מֵעֶשֶׂר וְהָוֵי פִּרְצָה. וְדַוְקָא דְּאֵין לָהּ צוּרַת פֶּתַח, אֲבָל אִית לַהּ צוּרַת פֶּתַח אֲפִלּוּ יוֹתֵר מֵעֶשֶׂר הָוֵי פֶּתַח:

משנה ט

מַקִּיפִין שִׁלֹּשָׁה חֲבָלִים. אַשְׁיָרָא שֶׁחָנְתָה בַּבִּקְעָה קָאֵי:

זֶה לְמַעְלָה מִזֶּה. עַל גַּבֵּי יְתֵדוֹת סָבִיב, מִן הַחֶבֶל הַתַּחְתּוֹן לַקַּרְקַע פְּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה, וְהֲרֵי כְּאִלּוּ כֻּלּוֹ עוֹמֵד, דְּכָל פְּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה כִּלְבוּד דָּמִי, וּמִמֶּנּוּ לָאֶמְצָעִי פְּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה, הֲרֵי עוֹמֵד שִׁשָּׁה טְפָחִים פְּחוֹת שְׁנֵי מַשֶּׁהוּיִין בִּשְׁנֵי הָאֲוִירִין, וּמֵאֶמְצָעִי לָעֶלְיוֹן פְּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה, הֲרֵי תִּשְׁעָה טְפָחִים עוֹמֵד בִּשְׁלֹשָׁה הָאֲוִירִין פְּחוֹת שְׁלֹשָׁה מַשֶּׁהוּיִין:

שִׁעוּר עֻבְיֵי הַחֲבָלִים יוֹתֵר עַל טֶפַח. שְׁלֹשָׁה מַשֶּׁהוּיִין, כְּדֵי שֶׁיְּהֵא בֵּין הַכֹּל עֲשָׂרָה טְפָחִים:

משנה י

מַקִּיפִים בְּקָנִים. נְעוּצִים וְעוֹמְדִים, וְזוֹ הִיא מְחִצַּת שִׁתִּי, אֲבָל שֶׁל חֲבָלִים הַוְיָא מְחִצָּה שֶׁל עֲרֵב:

בְּשַׁיְרָא דִּבְרוּ. הֵקֵלּוּ אֲצָלָן שֶׁאֵין צְרִיכִים אֶלָּא אוֹ שִׁתִּי כְּגוֹן קָנִים, אוֹ עֵרֶב כְּגוֹן חֲבָלִים, אֲבָל לְיַחֵיד לֹא הֵקֵלּוּ אֶלָּא עַד שֶׁיִּהְיֶה בָּהּ שִׁתִּי וַעֲרֵב. וּשְׁלֹשָׁה בְּנֵי אָדָם הֲרֵי הֵן כְּשַׁיְרָא:

כָּל מְחִצָּה שֶׁאֵינָהּ שֶׁל שִׁתִּי וְשֶׁל עֵרֶב כּוּ'. רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה פְּלִיג עֲלֵיהּ דַּאֲבוּהּ, וְקָאָמַר אֲפִלּוּ לְשַׁיְרָא בָּעֵי שִׁתִּי וַעֲרֵב:

אֶחָד מִשְּׁנֵי דְּבָרִים. אוֹ שִׁתִּי אוֹ עֵרֶב. וְאִיכָּא בֵּין רַבָּנָן קַמָּאֵי לְרַבָּנָן בַּתְרָאֵי, דְּרַבָּנָן קַמָּאֵי לֹא שָׁרוּ לְיַחִיד אֶלָּא דּוּמְיָא דְּשַׁיְרָא, בַּדָּרָךְ, הוֹאִיל וְאֵינוֹ יָכוֹל לַעֲשׂוֹת מְחִצָּה רְאוּיָה, וְלֹא בַּיִּשּׁוּב. וְרַבָּנָן בַּתְרָאֵי אָמְרֵי אֶחָד מִשְּׁנֵי דְּבָרִים, בֵּין לְיַחִיד בֵּין לְרַבִּים בֵּין בַּדָּרָךְ בֵּין בַּיִּשּׁוּב. וְהִלְכְתָא כְּוָתַיְהוּ. אֶלָּא שֶׁאָדָם אֶחָד אוֹ שְׁנַיִם שֶׁשָּׁבְתוּ בַּמִּדְבָּר אֵין יְכוֹלִים לַעֲשׂוֹת מְחִצָּה גְּדוֹלָה יוֹתֵר מִבֵּית סָאתַיִם שֶׁהוּא מֵאָה אַמָּה אֹרֶךְ עַל חֲמִשִּׁים רֹחַב כַּחֲצַר הַמִּשְׁכָּן, וּשְׁלֹשָׁה בְּנֵי אָדָם אוֹ יוֹתֵר הֵן שְׁיָרָא וְיכוֹלִים לַעֲשׂוֹת מְחִצָּה גְּדוֹלָה וַאֲפִלּוּ כַּמָּה מִילִין, כְּפִי מַה שֶּׁצְּרִיךְ לָהֶם וְלִכְלֵי תַּשְׁמִישָׁם וְלִבְהֶמְתָּם, וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִשָּׁאֵר מָקוֹם פָּנוּי בְּתוֹךְ הַמְּחִצָּה יוֹתֵר מִבֵּית סָאתַיִם:

פָּטְרוּ בַּמַּחֲנָה. לְיוֹצְאִים לַמִּלְחָמָה, וַאֲפִלּוּ לְמִלְחֶמֶת הָרְשׁוּת:

מְבִיאִין עֵצִים. וְאֵין חוֹשְׁשִׁים מִשּׁוּם גְּזֵל, וַאֲפִלּוּ כָּרְתוּ אוֹתָם בַּעֲלֵיהֶם וַעֲשָׂאוּם חֲבִילוֹת:

וּפְטוּרִים מֵרְחִיצַת יָדַיִם. שֶׁלִּפְנֵי הַסְּעוּדָה, אֲבָל בַּמַּיִם שֶׁלְּאַחַר הַסְּעוּדָה חַיָּבִים, הוֹאִיל וְנִתְקְנוּ מֵחֲמַת הַסַּכָּנָה שֶׁל מֶלַח סְדוֹמִית הַמְסַמֵּא אֶת הָעֵינַיִם, חֲמִירָא סַכָּנְתָא מֵאִסּוּרָא:

וּמִדְּמַאי. שֶׁאֵין צְרִיכִין לְהַפְרִישׁ תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר שֶׁל דְּמַאי, כְּגוֹן אִם לָקְחוּ תְּבוּאָה מֵעַם הָאָרֶץ:

וּמִלְּעָרֵב. עֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת, כְּגוֹן מֵאֹהֶל לְאֹהֶל בְּמַחֲנֶה מֻקָּף מְחִצּוֹת. אֲבָל עֵרוּבֵי תְּחוּמִין צְרִיכִין לְעָרֵב:

פרק ב

משנה א

עוֹשִׂין פַּסִּין לַבֵּירָאוֹת. שֶׁבִּרְשׁוּת הָרַבִּים. לְפִי שֶׁהַבֵּירָאוֹת רְשׁוּת הַיָּחִיד הֵן שֶׁעֲמֻקִּים עֲשָׂרָה, וְאֵין יְכוֹלִים לְמַלְאוֹת מֵהֶן וּלְהוֹצִיא לִרְשׁוּת הָרַבִּים, וְעוֹשִׂין פַּסִּין שֶׁיִּהְיוּ הַפַּסִּין עוֹשִׂין [וְחָלָל] סְבִיבוֹת הַבּוֹר רְשׁוּת הַיָּחִיד, וִימַלֵּא וְיוֹצִיא וְיָנִיחַ שָׁם וְתִכָּנֵס בְּהֶמְתּוֹ כֻּלָּהּ אוֹ רֹאשָׁהּ וְרֻבָּהּ וְיִשְׁקֶנָּה:

דְּיוּמְדִּין. שְׁנֵי עַמּוּדִין. שֶׁכָּל עַמּוּד מֵאֵלּוּ הָאַרְבָּעָה נִרְאֶה כִּשְׁנַיִם. דְּיוּ בִּלְשׁוֹן יָוָן שְׁנַיִם. וּכְשֶׁנּוֹעֵץ הָעַמּוּד הֶעָשׂוּי כִּשְׁנַיִם לִפְאַת דְּרוֹמִית מַעֲרָבִית נִמְצָא נוֹטֶה דָּפְנוֹ אֶחָד לַמִּזְרָח וְדָפְנוֹ אֶחָד לַצָּפוֹן, וְהַשֵּׁנִי לִפְאַת מַעֲרָבִית צְפוֹנִית נוֹטֶה צִדּוֹ אֶחָד לַמִּזְרָח וְצִדּוֹ אֶחָד לַדָּרוֹם, וּכְשֶׁנּוֹתֵן אַרְבַּעְתָּן לְאַרְבַּע הַפֵּאוֹת נִמְצָא לְכָל רוּחַ שְׁתֵּי אַמּוֹת דֹּפֶן אַמָּה כְּנֶגֶד אַמָּה וְהֶרְוַח בֵּינָתַיִם:

וְאַרְבָּעָה פְּשׁוּטִין. בָּאֶמְצַע נוֹתֵן לְכָל רוּחַ לוּחַ רְחָבָה אַמָּה. וּבִזְמַן שֶׁאֵין בֵּין פַּס לְפַס מֵאַרְבָּעָה דְּיוּמְדִין [אֵלּוּ] אֶלָּא עֶשֶׂר אַמּוֹת אוֹ פָּחוֹת מוֹדֶה רַבִּי מֵאִיר דְּאֵין צָרִיךְ לְפַסִּין פְּשׁוּטִין, וְאִם יֵשׁ בֵּינֵיהֶן יוֹתֵר מִשְּׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה אַמָּה וּשְׁלִישׁ מוֹדֶה רַבִּי יְהוּדָה דְּצָרִיךְ פְּשׁוּטִין, לֹא נֶחְלְקוּ אֶלָּא מֵעֶשֶׂר עַד שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה אַמָּה וּשְׁלִישׁ, דְּרַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר צָרִיךְ פְּשׁוּטִים וְרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אֵין צָרִיךְ. וַהֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה:

שְׁתֵּי רְבָקוֹת שֶׁל שְׁלֹשׁ שְׁלֹשׁ בָּקָר. שֶׁרֹחַב כָּל בָּקָר וּבָקָר אַמָּתַיִם פָּחוֹת שְׁלִישׁ, נִמְצָא רֹחַב שִׁשָּׁה בָּקָר עֶשֶׂר אַמּוֹת, וְזֶה הֶרְוַח שֶׁיָּכוֹל לִתֵּן בֵּין פַּס לְפַס לְדִבְרֵי רַבִּי מֵאִיר, וְאִם יֵשׁ רֹחַב יוֹתֵר מִזֶּה צָרִיךְ שֶׁיְּרֻבֶּה בְּפַסִּין פְּשׁוּטִין:

רְבָקוֹת. לְשׁוֹן עֶגֶל מַרְבֵּק (שמואל א כח):

רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר שֶׁל אַרְבַּע אַרְבַּע. הֵן שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה אַמָּה וּשְׁלִישׁ:

קְשׁוּרוֹת אֲבָל לֹא מֻתָּרוֹת. דְּלֹא תֵּימָא כְּעֵין קְשׁוּרוֹת וְלֹא קְשׁוּרוֹת מַמָּשׁ, לְהָכִי תְּנָא אֲבָל לֹא מֻתָּרוֹת, לְהַחְמִיר וּלְמַעֵט רֶוַח שֶׁבֵּינְתַיִם:

אַחַת נִכְנָסָת וְאַחַת יוֹצֵאת. רְבָקָה אַחַת שֶׁל בָּקָר נִכְנָסָת וּרְבָקָה אַחַת יוֹצֵאת, וְיֵשׁ יוֹתֵר רוֹחַב מִשֶּׁאִלּוּ הָיוּ שְׁתֵּיהֶן יוֹצְאוֹת אוֹ שְׁתֵּיהֶן נִכְנָסוֹת. וְזוֹ קַלָּא הִיא, דְּלֹא הִיא בָּעֵינַן מְצֻמְצָמוֹת כָּל כָּךְ:

משנה ב

מֻתָּר לְהַקְרִיב לַבְּאֵר. הַפְּסִין, וְלַעֲשׂוֹת הֶקֵּף קָצָר. וּבִלְבַד שֶׁיְּהֵא מִשְׁפַּת הַבְּאֵר עַד בֵּין הַפְּסִין כְּדֵי רֹאשָׁהּ וְרֻבָּהּ שֶׁל פָּרָה שֶׁהֵן שְׁתֵּי אַמּוֹת, אֲבָל בְּצִיר מֵהָכִי לֹא, שֶׁמָּא יִמָּשֵׁךְ אַחַר פָּרָתוֹ וְיוֹצִיא הַדְּלִי חוּץ לַמְּחִצָּה:

מֻתָּר לְהַרְחִיק כָּל שֶׁהוּא. לַעֲשׂוֹת הֶקֵּף גָּדוֹל כְּמוֹ שֶׁלִּבּוֹ חָפֵץ:

וּבִלְבַד שֶׁיְּרֻבָּה בְּפַסִּין. דְּכָל מַה שֶּׁמַּרְחִיק מִן הַבּוֹר מַרְבֶּה בָּרֶוַח שֶׁבֵּין הַפַּסִּין, וְצָרִיךְ לְהַרְבּוֹת בְּפַסִּין עַד כְּדֵי שֶׁלֹּא יְהֵא בֵּין פָּשׁוּט לְפָשׁוּט [וּבֵין פָּשׁוּט לְדִיוּמְד] יוֹתֵר מִשְּׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה אַמָּה וּשְׁלִישׁ, כְּדִבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה שֶׁהֲלָכָה כְּמוֹתוֹ:

משנה ג

רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר עַד בֵּית סָאתַיִם. לֹא יַעֲשֶׂה הֶקֵּף גָּדוֹל לַבְּאֵר אֶלָּא עַד בֵּית סָאתַיִם:

לְגִנָּה וּלְקַרְפֵּף. שֶׁאֵין הֶקֵּפָן לְדִירָה:

קַרְפֵּף. הֶקֵּף גָּדוֹל חוּץ לָעִיר לְהַכְנִיס שָׁם עֲצִים לְאוֹצָר:

דִּיר. שֶׁל בְּהֵמוֹת שֶׁעוֹשִׂין בַּשָּׂדוֹת הַיּוֹם כָּאן וּלְמָחָר כָּאן כְּדֵי לְזַבְּלָהּ בִּגְלָלֵי בְּהֵמָה:

סַהַר. [הֶקֵּף מְחִצָּה] לַבְּהֵמוֹת בָּעִיר. וְאִית דְּגָרְסֵי סַהַר, בֵּית הָאֲסוּרִים:

חָצֵר. מָקוֹם מְגֻלֶּה שֶׁלִּפְנֵי הַבָּתִּים:

מַקָּצָה. רְחָבָה שֶׁאֲחוֹרֵי הַבָּתִּים, דְּכָל הָנֵי הֶקֵּפָן לְדִירָה הוּא. וְהָנֵי פַּסֵּי בֵּירָאוֹת נַמֵּי הוֹאִיל וּמֵימֵיהֶן רְאוּיוֹת לִשְׁתִּיַּת אָדָם תִּשְׁמִישׁ מְעַלְיוּתָא הוּא:

וּמֻתָּר לְהַרְחִיק כָּל שֶׁהוּא. כְּלוֹמַר כְּשֵׁם שֶׁכָּל אֵלּוּ שֶׁהֵקִּפוּ לְדִירָה אֲפִלּוּ גְּדוֹלִים עַד עֶשֶׂר כּוֹרִים מֻתָּר לְטַלְטֵל בָּהֶם, כָּךְ מֻתָּר לְהַרְחִיק הַהֶקֵּף שֶׁל פַּסֵּי בֵּירָאוֹת כָּל מַה שֶּׁלִּבּוֹ חָפֵץ, וְכֵן הֲלָכָה:

משנה ד

אִם הָיְתָה דֶּרֶךְ הָרַבִּים. דֶּרֶךְ שֶׁרַבִּים בּוֹקְעִים בָּהּ מַפְסֶקֶת בֵּין הַפַּסִּים, יְסַלְקֶנָּה לַצְּדָדִים מִחוּץ לַפַּסִּים, שֶׁלֹּא יִהְיוּ הָרַבִּים מְהַלְכִים בֵּין הַפַּסִּים, דְּמַשָּׁוו לַהּ כִּרְשׁוּת הָרַבִּים וּמְבַטְּלִים הַמְּחִצָּה. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה:

בּוֹר הָרַבִּים. אִי פְּסָקֵי מַיָּא מַדְכְּרֵי אַהֲדָדֵי, שֶׁלֹּא הִתִּירוּ פַּסֵּי בֵּירָאוֹת אֶלָּא שֶׁיִּהְיוּ מַיִם מְצוּיִין לִבְהֵמוֹת עוֹלֵי רְגָלִים, וְכָל זְמַן שֶׁאֵין שָׁם מַיִם אֵין לַפַּסִּין תּוֹרַת מְחִצָּה:

בְּאֵר הַיְחִיד. נַמִּי שְׁרֵי, דִּבְאֵר מַיִם חַיִּים הֵן וְהָא לֹא פְּסָקֵי מַיָּא:

לִבְאֵר הָרַבִּים. דְּאִיכָּא תַּרְתֵּי לְמַעֲלֵי׳וּתָא. וְכֵן הֲלָכָה. וְאֵין מֵתִּר לְמַלְאוֹת מַיִם וּלְהוֹצִיא מִן הַבְּאֵר עַל יְדֵי פַּסֵּי בֵּירָאוֹת אֶלָּא כְּדֵי לְהַשְׁקוֹת בְּהֶמְתָּן שֶׁל עוֹלֵי רְגָלִים וּבְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בִּלְבַד. אֲבָל לְהוֹצִיא מַיִם כְּדֵי לִשְׁתּוֹת הָאָדָם עַצְמוֹ אָסוּר, אֶלָּא יוֹרֵד לַבּוֹר וְשׁוֹתֶה, אוֹ עוֹשֶׂה מְחִצָּה גְּבוֹהָה עֲשָׂרָה טְפָחִים:

משנה ה

וְעוֹד אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בָּבָא. מִשּׁוּם דְּאָמַר חֲדָא לְחֲמְרָא גַּבֵּי פַּסִּין, דְּאָמַר אֵין עוֹשִׂין אוֹתָן אֶלָּא לִבְאֵר הָרַבִּים, וְהַשְׁתָּא קָאָמַר חֲמְרָא אַחֲרִיתָא דְּאַף בְּמֻקָּף לְדִירָה לֹא שָׁרֵי טְפֵי מִבֵּית סָאתַיִם, מִשּׁוּם הָכִי תָּנָא וְעוֹד:

שׁוֹמֵירָה. סֵכֶת שׁוֹמְרִים. דְּאַף עַל גַּב דְּהֻקַּף לְדִירָה, בֵּית סָאתַיִם הוּא דְּשָׁרֵי, טְפֵי לֹא:

סְמוּכָה לָעִיר. דְּהוֹאִיל וּקְרוֹבָה לְבֵיתוֹ דַּיְתוֹ לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהּ תָּמִיד וּכְמֻקָּף לְדִירָה דָּמְיָ:

וּבִלְבַד שֶׁתְּהֵא שִׁבְעִים אַמָּה וְשִׁירַיִם עַל שִׁבְעִים אַמָּה וְשִׁירַיִם. וְלֹא יוֹתֵר. וְתַנָּא קַמָּא נַמִּי דְּלֵיל דְּאָמְרוּ לוֹ לֹא אָמְרוּ בֵּית סָאתַיִם אֶלָּא לְקַרְפֵּף וְלִגְנָּה אֲבָל אִם הָיָה דִּיר אוֹ סַהַר אוֹ חָצֵר וְכוּ', כְּרַבִּי עֲקִיבָא קָאָמַר, דְּהֵיכָא דְּאִיכָּא בֵּית דִּירָה אֲפִלּוּ טוּבָא נַמִּי, וּכְשֶׁלֹּא הֻקַּף לְדִירָה בֵּית סָאתַיִם. וּמַאי בֵּינַיְיהוּ, אָמְרִינַן בַּגְּמָרָא דְּאִיכָּא בֵּינַיְיהוּ דָּבָר מֵעָט, שֶׁבֵּית סָאתַיִם יוֹתֵר עַל שִׁבְעִים אַמָּה וְשִׁירַיִם רְבוּעִים, וְתַנָּא קַמָּא שָׁרֵי בְּבֵית סָאתַיִם שְׁלֵמִים, וּלְרַבִּי עֲקִיבָא שִׁבְעִים אַמָּה וְשִׁירַיִם עַל שִׁבְעִים אַמָּה וְשִׁירַיִם וְתוּ לֹא. וְכֵיצַד יָדְעִנוּ דְּבֵית סָאתַיִם יוֹתֵר עַל שִׁבְעִים אַמָּה וְשִׁירַיִם רְבוּעִים, דְּהָא אָמְרִינַן בַּגְּמָרָא וְכַמָּה הֵן סָאתַיִם, כַּחֲצַר הַמִּשְׁכָּן, וַחֲצַר הַמִּשְׁכָּן כְּתִיב בֵּיהּ (שמות כז) אֹרֶךְ הֶחָצֵר מֵאָה בָּאַמָּה וְרֹחַב חֲמִשִּׁים בַּחֲמִשִּׁים, וְדָרְשִׁינַן מַאי חֲמִשִּׁים בַּחֲמִשִּׁים, אָמְרָה תּוֹרָה טֹל חֲמִשִּׁים שֶׁאָרְכּוֹ יָתֵר עַל רָחְבּוֹ וְסָבִיב חֲמִשִּׁים הַנּוֹתָרִים לְשִׁעוּר שַׁבָּת, דַּהֲווּ לְהוּ שִׁבְעִים אַמָּה וְאַרְבָּעָה טְפָחִים מְרֻבָּעִים. כֵּיצַד, עֲשֵׂה מֵהֶם חֲמֵשׁ רְצוּעוֹת שֶׁל עֶשֶׂר אַמָּה רֹחַב וְאָרְכָּן חֲמִשִּׁים, תֵּן אַחַת לְמִזְרָחָהּ וְאַחַת לְמַעֲרָבָהּ, הֲרֵי רָחְבָּהּ שִׁבְעִים וְאָרְכָּהּ חֲמִשִּׁים, שִׁים אַחַת לַדָּרוֹם וְאַחַת לַצָּפוֹן, הֲרֵי שִׁבְעִים עַל שִׁבְעִים, אֶלָּא שֶׁהַקְּרָנוֹת פְּגוּמִים לְכָל קֶרֶן וְקֶרֶן עֶשֶׂר עַל עֶשֶׂר מִפְּנֵי הַתּוֹסֶפֶת שֶׁהוֹסַפְתָּ. טֹל מִן הָרְצוּעָה הַחֲמִשִּׁית אַרְבַּע חֲתִיכוֹת שֶׁל עֶשֶׂר [עַל עֶשֶׂר] וְשִׂים לְאַרְבַּע קְרָנוֹת, וְנִתְמַלְּאוּ. טֹל עֶשֶׂר עַל עֶשֶׂר הַנּוֹתָרִים שֶׁהֵם שִׁשִּׁים טְפָחִים [עַל שִׁשִּׁים טְפָחִים] וַעֲשֵׂה אוֹתָם רְצוּעוֹת שֶׁל שְׁנֵי טְפָחִים, הֲרֵי שִׁלְשִׁים רְצוּעוֹת אֹרֶךְ כָּל אַחַת עֶשֶׂר אַמּוֹת, שֶׁהֵן שְׁלֹשׁ מְאוֹת אַמָּה. תֵּן שִׁבְעִים לְכָל רוּחַ, הֲרֵי שִׁבְעִים [אַמּוֹת] וְאַרְבָּעָה טְפָחִים עַל שִׁבְעִים אַמּוֹת וְאַרְבָּעָה טְפָחִים, אֶלָּא שֶׁהַקְּרָנוֹת פְּגוּמִים טְפָחַיִם עַל טְפָחַיִם, וְנִשְׁאֲרוּ בְּיָדְךָ עֶשְׂרִים אַמָּה, טֹל מֵהֶם שְׁמֹנָה טְפָחִים וְשִׂים לַקְּרָנוֹת וְנִתְמַלְּאוּ, וְנִשְׁאֲרוּ בְּיָדְךָ שְׁמֹנָה עֶשְׂרֵה אַמּוֹת וְאַרְבָּעָה טְפָחִים אֹרֶךְ בְּרֹחַב טְפָחַיִם, וְהַיְנוּ דָּבָר מֵעָט, שֶׁאִם בָּאתָ לְחַלְּקָן

וּלְהַקִּיף אֵין מַגִּיעַ תּוֹסֶפֶת לְרֹחַב שְׁנֵי שְׁלִישֵׁי אֶצְבַּע. דְּהָא בָּעֵי לְמֶעְבַּד מִנָּהּ רְצוּעוֹת שֶׁל רפ"ג [אַמּוֹת] אֹרֶךְ לְהַקִּיף הָאַרְבַּע רוּחוֹת. כָּךְ מָצָאתִי פֵּרוּשׁ שִׁיטָה זוֹ בְּפֵרוּשֵׁי רַשִׁ"י, וְנָכוֹן הוּא. וְהָרַמְבַּ"ם בִּקֵּשׁ חֻשְׁבּוֹנוֹת רַבִּים וְלֹא יָרַדְתִּי לְסוֹף דַּעְתּוֹ. וּבַמֶּה שֶׁאָמַר רַבִּי עֲקִיבָא אֲפִלּוּ אֵין בָּהּ אֶחָד מֵאֵלּוּ מְטַלְטְלִים בְּתוֹכָהּ, הִלְכְתָא כְּוָתֵיהּ. אֲבָל בְּמַאי דְּפָלֵיג אַחֲכָמִים דְּאָמְרוּ לוֹ דִּלְעֵיל וְסָבַר דְּשִׁבְעִים אַמָּה וְשִׁירַיִם עַל שִׁבְעִים אַמָּה וְשִׁירַיִם וְתוּ לֹא, בְּהָא הֲלָכָה כַּחֲכָמִים. דִּבְבֵית סָאתַיִם כַּחֲצַר הַמִּשְׁכָּן שָׁרֵי, שֶׁהוּא דָּבָר מֻעָט יוֹתֵר עַל שִׁבְעִים אַמָּה וְשִׁירַיִם רְבוּעִים:

אִם הָיְתָה אָרְכָּהּ יוֹתֵר עַל רָחְבָּהּ. וְאַף עַל גַּב דְּמַעֵט רָחְבָּהּ וְהוֹסִיף עַל אָרְכָּהּ וְאֵין בְּכֻלָּהּ אֶלָּא בֵּית סָאתַיִם, אֵין מְטַלְטְלִין, דְּמֵרֻבָּע הוּא דְּשָׁרוּ רַבָּנָן הֵיכָא דְּלֹא חֻקַּף לְדִירָה. וַהֲלָכָה כְּרַבִּי יוֹסֵי דְּפָלֵיג אַדְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְלֹא בָּעֵי מְרֻבָּעוֹת:

משנה ו

אֲפִלּוּ הִיא כְּבֵית כּוֹר. אַפְלַגְתָּא דִּלְעֵיל קָאֵי אַגַּנָּה וְקַרְפֵּף:

אַנְשֵׁי חָצֵר שֶׁשָּׁכַח אַחַד מֵהֶם וְלֹא עֵרֵב. וּלְמָחָר בִּטֵּל רְשׁוּת חֲצֵרוֹ לַחֲבֵרָיו, שֶׁהָיָה אוֹסֵר עֲלֵיהֶן מִלְּהוֹצִיא מִבָּתֵּיהֶן לֶחָצֵר, שֶׁהֶחָצֵר בִּרְשׁוּת כֻּלָּן וְחֶלְקוֹ אוֹסֵר עָלֶיהָ. הוֹאִיל וּבִטֵּל רְשׁוּת חֲצֵרוֹ בִּטֵּל אַף רְשׁוּת בֵּיתוֹ, אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא פֵּרֵשׁ, וְנַעֲשָׂה אוֹרֵחַ אָצְלָם, לְפִיכָךְ אַף בֵּיתוֹ מֻתָּר לָהֶם. אֲבָל אָסוּר לוֹ לְהַכְנִיס וּלְהוֹצִיא מִבֵּיתוֹ לֶחָצֵר, אַף עַל פִּי שֶׁהוּא מֻתָּר לְהַכְנִיס וּלְהוֹצִיא מִבָּתֵּיהֶם לֶחָצֵר כִּשְׁאָר כָּל אָדָם הַנִּכְנָס לְבֵית חֲבֵרוֹ שֶׁמֻּתָּר לוֹ לְהוֹצִיא מִבֵּית חֲבֵרוֹ לֶחָצֵר, דְּהָא רְשׁוּתָא דְּחַד הוּא, מִכָּל מָקוֹם מִבֵּיתוֹ אָסוּר הוּא לְהוֹצִיא. וְלֹא אָמְרִינַן כֵּיוָן דְּבִטֵּל לְהוּ רְשׁוּת בֵּיתוֹ הֲרֵי בֵּיתוֹ כְּבָתֵּיהֶם, דִּבְשָׁעָה שֶׁמּוֹצִיא מִבֵּיתוֹ לֶחָצֵר חוֹזֵר וּמַחֲזִיק בִּרְשׁוּתוֹ הוּא וְאוֹסֵר עֲלֵיהֶן, כְּדִתְנַן בְּהַדָּר עִם הָעוֹבֵד כּוֹכָבִים, מִי שֶׁנְּתַן רְשׁוּתוֹ וְחָזַר וְהוֹצִיא בֵּין בְּשׁוֹגֵג בֵּין בְּמֵזִיד הֲרֵי זֶה אוֹסֵר:

שֶׁיּוֹצְאִין בָּעֲקַרְבָּנִין בְּפֶסַח. מִשּׁוּם מָרוֹר. וְעַקְרַבְנִין יֵרֶק שֶׁעָלִין שֶׁלּוֹ דּוֹמוֹת לְעַקְרָב. וַאֲנִי שָׁמַעְתִּי סִיב הַגֶּדֶל סְבִיבוֹת הַדֶּקֶל:

וּבִקַּשְׁתִּי לִי חָבֵר. לִשְׁלֹשָׁה דְּבָרִים הַלָּלוּ אִם שָׁמַע מִפִּיו, וְלֹא מָצָאתִי. וְאֵין הֲלָכָה כְּאֶחָד מֵהֶן. דְּגַבֵּי גִּנָּה וְקַרְפֵּף לֹא שָׁרֵי טְפֵי מִבֵּית סָאתַיִם. וְאַנְשֵׁי חָצֵר שֶׁשָּׁכַח אֶחָד מֵהֶן וְלֹא עֵרֵב וּבִטֵּל רְשׁוּתוֹ וְלֹא בִּטֵּל בֵּיתוֹ, אַף לָהֶם אָסוּר בֵּיתוֹ, אֲבָל מִבָּתֵּיהֶם לֶחָצֵר מֻתָּר. וְעַקְרַבְנִין לָאו מָרוֹר הוּא וְאֵין אָדָם יוֹצֵא בּוֹ יְדֵי חוֹבָתוֹ בְּפֶסַח:

פרק ג

משנה א

בַּכֹּל מְעָרְבִין. עֵרוּבֵי תְּחוּמִין. דְּאִלּוּ עֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת אֵין מְעָרְבִין אֶלָּא בַּפַּת. וְהַאי בַּכֹּל דְּתָנַן בְּמַתְנִיתִין, לָאו דַּוְקָא, כִּדְאָמְרִינַן בַּגְּמָרָא אֵין לְמֵדִין מִן הַכְּלָלוֹת אֲפִלּוּ בְּמָקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶן חוּץ, דְּהָא הָכָא תָּנַן בַּכֹּל מְעָרְבִין חוּץ מִן הַמַּיִם וּמִן הַמֶּלַח, וְאֵיכָא נַמִּי כְּמֵהִין וּפִטְרִיּוֹת דְּאֵין מְעָרְבִין וְלֹא מִשְׁתַּתְּפִים בָּהֶם, דְּלָאו מָזוֹן נִינְהוּ, כְּמוֹ מַיִם וּמֶלַח:

וּמִשְׁתַּתְּפִים. שִׁתּוּפֵי מְבוֹאוֹת:

הַכֹּל נִקָּח בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר. כְּדִכְתִיב (דברים יד) וְנָתַתָּ הַכֶּסֶף בְּכֹל אֲשֶׁר תְּאַוֶּה נַפְשֶׁךָ:

חוּץ מִן הַמַּיִם וּמִן הַמֶּלַח. דְּלָאו פְּרִי מִפְּרִי הוּא:

הַנּוֹדָר מִן הַמָּזוֹן. לֹא דְּאָמַר יֵאָסֵר עָלַי מָזוֹן, דְּאֵין נִקְרָא מָזוֹן אֶלָּא חֲמֵשֶׁת הַמִּינִים דְּזָיְנֵי וְסַעֲדֵי, אֶלָּא כְּגוֹן דְּאָמַר כָּל הַזָּן עָלַי קוֹנָם, וְכָל מִלֵּי זָיְנֵי וּמַשְׁבִּיעִים לְפִי שָׁעָה חוּץ מִן הַמַּיִם וְהַמֶּלַח:

מְעָרְבִין לָנָזִיר בְּיַיִן. דְּאַף עַל גַּב דְּלָא חָזֵי לְדִידֵיהּ, חָזֵי לְאַחֲרִינֵי:

וּלְיִשְׂרָאֵל בִּתְרוּמָה. דְּהָא חָזְיָא לַכֹּהֲנִים:

סוּמְכוֹס אוֹמֵר בְּחֻלִּין. דְּמִידֵּי דַּחֲזֵי לֵיהּ בָּעֵינַן. וּבַיַּיִן לַנָּזִיר לֹא פָּלֵיג סוּמְכוֹס, מִפְּנֵי שֶׁאֶפְשָׁר שֶׁיִּשָּׁאֵל הַנָּזִיר עַל נִדְרוֹ וְיִהְיֶה הַיַּיִן מֻתָּר לוֹ בְּאוֹתָהּ שַׁבָּת, אֲבָל תְּרוּמָה אִי אֶפְשָׁר שֶׁתִּהְיֶה רְאוּיָה לְיִשְׂרָאֵל, שֶׁאֶפְלּוּ יִשָּׁאֵל הַמַּפְרִישׁ הַתְּרוּמָה עָלֶיהָ וַהֲרֵי הִיא כְּאִלּוּ לֹא הוּרְמָה, הֲרֵי הִיא חוֹזֶרֶת לְטֶבְלָהּ וְאָסוּר לָאֱכֹל מִמֶּנָּה עַד שֶׁיַּחְזוֹר וְיַפְרִישׁ תְּרוּמָה אַחֶרֶת, וְאֵין מַפְרִישִׁין תְּרוּמָה בְּשַׁבָּת אֲפִלּוּ בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, הִלְכָךְ לֹא חָזְיָא לֵיהּ. וְאֵין הֲלָכָה כְּסוּמְכוֹס:

וּלְכֹהֵן בְּבֵית הַפְּרָס. סְתָמָא הִיא, וְלָאו סוּמְכוֹס קָאָמַר לַהּ.

בֵּית הַפְּרָס. שָׂדֶה שֶׁנֶּחְרַשׁ בָּהּ קֶבֶר מֻתָּר לְכֹהֵן לִכָּנֵס שָׁם כְּשֶׁהוּא מְנַפֵּחַ וְהוֹלֵךְ וְרוֹאֶה שֶׁאֵינוֹ נוֹגֵעַ בְּעֶצֶם כְּשְׁעוֹרָה. וּמִשּׁוּם הָכִי מֻתָּר לִתֵּן עֵרוּבוֹ שָׁם, שֶׁהֲרֵי יָכוֹל לְהִכָּנֵס בַּמָּקוֹם שֶׁנָּתַן שָׁם עֵרוּבוֹ וְהָוֵי הוּא וְעֵרוּבוֹ בְּמָקוֹם אֶחָד:

לָחוּץ. לַעֲשׂוֹת מְחִצָּה בֵּינוֹ לַקֶּבֶר שֶׁלֹּא יַאֲהִיל, כְּגוֹן שֶׁיִּכָּנֵס שָׁם בְּשִׂדָּה תֵּבָה וּמִגְדָּל, אַלְמָא חָזֵי לֵיהּ. וּפְלֶגְתָּא דְּרַבִּי יְהוּדָה וְרַבָּנָן מוֹקְמִינַן בַּגְּמָרָא דַּאֲפִלּוּ בְּיִשְׂרָאֵל פְּלִיגִי רַבָּנָן עָלֵיהּ דְּרַבִּי יְהוּדָה וְאָמְרֵי דְּאֵין מַנִּיחִין עֵרוּבֵי תְּחוּמִין בְּבֵית הַקְּבָרוֹת, וְלֹא נָקֵט כֹּהֵן אֶלָּא לְהוֹדִיעֲךָ כֹּחוֹ דְּרַבִּי יְהוּדָה דַּאֲפִלּוּ בְּכֹהֵן שָׁרֵי. וּבְהָא קָמִפְלְגִי, דְּרַבִּי יְהוּדָה סָבַר אַף עַל גַּב דְּאָסוּר לֶהֱנוֹת וּלְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּבֵית הַקְּבָרוֹת, מֻתָּר לְהַנִּיחַ שָׁם עֵרוּב, דְּאֵין מְעָרְבִין עֵרוּבֵי תְּחוּמִין אֶלָּא לְדָבָר מִצְוָה וּמִצְוֹת לָאו לֶהֱנוֹת נִתְּנוּ, וְאַף עַל פִּי שֶׁמִּשְׁתַּמֵּר שָׁם הָעֵרוּב אַחַר קְנִיָּתוֹ, דְּהָא בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת קוֹנֶה וּכְבָר נַעֲשֵׂית הַמִּצְוָה וְהוּא מִשְׁתַּמֵּר שָׁם כָּל הַשַּׁבָּת, קָסָבַר רַבִּי יְהוּדָה

אֵין אָדָם מַקְפִּיד עַל עֵרוּבוֹ אִם אָבַד אוֹ נִגְנַב לְאַחַר שֶׁקָּנָה. וְרַבָּנָן סָבְרֵי אָדָם מַקְפִּיד עַל עֵרוּבוֹ לְאַחַר שֶׁקָּנָה, וְרוֹצֶה שֶׁלֹּא יִגָּנֵב. הִלְכָךְ כְּשֶׁהֶעֱרוּב מִשְׁתַּמֵּר בְּבֵית הַקְּבָרוֹת כָּל הַשַּׁבָּת לְאַחַר שֶׁקָּנָה בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת וְנִגְמְרָה מִצְוָתוֹ נִמְצָא מִשְׁתַּמֵּשׁ בְּאִסּוּרֵי הֶנָאָה, שֶׁהַקְּבָרוֹת אֲסוּרִים בַּהֶנָאָה, לְפִיכָךְ לֹא יַנִּיחַ אָדָם עֵרוּב בְּבֵית הַקְּבָרוֹת. וַהֲלָכָה כַּחֲכָמִים:

משנה ב

מְעָרְבִין בִּדְמַאי. בְּכִכָּר שֶׁלְּקָחָהּ מֵעַם הָאָרֶץ וְלֹא הִפְרִישׁ מִמֶּנָּה תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר שֶׁל דְּמַאי: **וּבְמַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן כּוּ' אֲבָל לֹא בְּטֶבֶל וְכוּ'**. כֵּלֶן מְפֹרָשִׁין בְּמַסֶּכֶת שַׁבָּת פֶּרֶק מְפַנִּין:

הַשּׁוֹלֵחַ אֶת עֵרוּבוֹ בְּיַד חֵרֵשׁ כּוּ'. לְהוֹלִיכוֹ לְסוֹף אַלְפַּיִם אַמָּה. וְדַוְקָא בְּעֵרוּבֵי תְּחוּמִין אֵינוֹ עֵרוּב אִם שְׁלָחוֹ בְּיַד קָטָן, אֲבָל בְּעֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת קָיְמָא לָן קָטָן גּוֹבֶה אֶת הָעֵרוּב:

בְּיַד מִי שֶׁאֵינוֹ מוֹדֶה בָּעֵרוּב. כְּגוֹן כּוּתִי אוֹ צְדוֹקִי:

וְאִם אָמַר לְאַחֵר. כְּשֵׁר, לְקַבְּלוֹ מִן הַפָּסוּל וְיוֹלִיכֶנּוּ הַכָּשֵׁר לְסוֹף אַלְפַּיִם אַמָּה:

חֵרֵי זֶה עֵרוּב. וּבִלְבַד שֶׁיְּהֵא הוּא עוֹמֵד וְרוֹאֶה בְּשָׁעָה שֶׁהַפָּסוּל נוֹתְנוֹ לְיַד הַכָּשֵׁר, אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ רוֹאֶה כְּשֶׁהַכָּשֵׁר מוֹלִיכוֹ, דַּחֲזָקָה שָׁלִיחַ עוֹשֶׂה שְׁלִיחוּתוֹ:

משנה ג

נָתְנוּ בְאֵילָן. הָעוֹמֵד בִּרְשׁוּת הָרַבִּים וְיֵשׁ בּוֹ אַרְבָּעָה טְפָחִים עַל אַרְבָּעָה טְפָחִים אוֹ יוֹתֵר:

לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה אֵין עֵרוּבוֹ עֵרוּב. דְּכֵיוָן דְּהֵאֵילָן רָחֵב אַרְבָּעָה, לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה הֲוֵי רְשׁוּת הַיָּחִיד, וְהוּא קָנָה שְׁבִיתָתוֹ בִּרְשׁוּת הָרַבִּים, וְכֵיוָן דְּאֵי הֲוֵי בָּעֵי לְמִשְׁקַל עֵרוּבֵיהּ וּמֵיכְלֵיהּ בְּשָׁעָה שֶׁהֶעֱרוּב זוֹכֶה לוֹ, דְּהַיְנוּ בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, לֹא מָצֵי שָׁקֵיל לֵיהּ דְּמֵיתֵי מֵרְשׁוּת הַיָּחִיד לִרְשׁוּת הָרַבִּים, לֹא הֲוֵי עֵרוּב:

לְמַטָּה מֵעֲשָׂרָה חֵרֵי זֶה עֵרוּב. דִּלְמַטָּה מֵעֲשָׂרָה כַּרְמְלִית הִיא, דְּכָל מִשְּׁלֹשָׁה וְעַד תִּשְׁעָה בְּרוֹחַב אַרְבָּעָה כַּרְמְלִית הִיא, וְכֵיוָן דְּאִי שָׁקֵיל לֵיהּ לְעֵרוּבֵיהּ אֵין כָּאן אֶלָּא אִסּוּר שְׁבוּת, חֵרֵי זֶה עֵרוּב. וּמַתְנִיתִין רַבִּי הִיא דְּאָמַר כָּל דָּבָר שֶׁהוּא מִשּׁוּם שְׁבוּת לֹא גָּזְרוּ עָלָיו בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת. וּבְשָׁעָה שֶׁהֶעֱרוּב זוֹכֶה לוֹ דְּהַיְנוּ בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת מָצֵי שָׁקֵיל לֵיהּ, וְנִמְצָא הוּא וְעֵרוּבוֹ בְּמָקוֹם אֶחָד, הִלְכָךְ הֲוֵי עֵרוּב:

נָתְנוּ בְּבוֹר. שֶׁבַּכַּרְמְלִית כְּגוֹן שֶׁבַּבְּקָעָה וְשֶׁבַּשָּׂדוֹת, וְנִתְכַּוֵּן לִשְׁבֹּת בַּבְּקָעָה אוֹ בַּשָּׂדֶה, חֵרֵי זֶה עֵרוּב, דְּבוֹר עַצְמוֹ רְשׁוּת הַיָּחִיד וְהוּא קָנָה שְׁבִיתָה בַּכַּרְמְלִית, וּבְשָׁעָה שֶׁהֶעֱרוּב זוֹכֶה לוֹ דְּהַיְנוּ בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת מָצֵי שָׁקֵיל לֵיהּ, כְּרַבִּי דְּאָמַר כָּל דָּבָר שֶׁהוּא מִשּׁוּם שְׁבוּת לֹא גָּזְרוּ עָלָיו בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת:

אֲפִלּוּ גָּבוֹהַּ מֵאָה אַמָּה. וְאֵין לְמַטָּה רוֹחַב אַרְבָּעָה, דְּלָאו רְשׁוּת הַיָּחִיד הוּא, וְאַף עַל גַּב דְּלִמַעְלָה רָחֵב אַרְבָּעָה, דְּהָא עֵרוּב עַל גַּבֵּי מְקוֹם אַרְבָּעָה בָּעֵינַן:

תָּלוּשׁ וְנָעוּץ. הוּא דַּהֲוֵי עֵרוּב, אֲבָל מְחֻבָּר לֹא הֲוֵי עֵרוּב, מִשּׁוּם דְּכִי שָׁקֵיל לֵיהּ גְּזֵרָה שֶׁמָּא יִקְטֹם, לְפִי שֶׁהַקָּנֶה רַךְ הוּא אִיכָּא לְמִגְזַר שֶׁמָּא יִקְטֹם כִּי שָׁקֵיל לֵיהּ, אֲבָל אִילָן קָשֶׁה הוּא וּבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת לְשֶׁמָּא יַעֲלֶה וְיִתְלֹשׁ לֹא חָיְשִׁינַן, אֲבָל קְטִימַת קָנֶה אַיְדֵי דְּרָכֵיכָא וַדַּאי מִקְּטָמָא וּמַחַיָּב מִשּׁוּם קוֹצֵר. אִי נַמִּי קָנֶה וְקַנְדָּס מַחְלַף לֵיהּ מְחֻבָּר בְּתָלוּשׁ, דְּקָנִים הַרְבֵּה תְּלוּשִׁין נְעוּצִים וְנִרְאִין כִּמְחֻבָּרִים, מִשּׁוּם הָכִי אִיכָּא לְמִגְזַר שֶׁמָּא יִקְטֹם בִּמְחֻבָּר וְיַחְשֹׁב שֶׁהוּא תָּלוּשׁ, אֲבָל בְּאִילָן לֵיכָּא לְמִגְזַר שֶׁמָּא יַעֲלֶה וְיִתְלֹשׁ וְיִטְּעֶה לַחְשֹׁב דְּתָלוּשׁ הוּא:

נָתְנוּ בְּמַגְדָּל. שֶׁל עֵץ:

וְאַבַּד הַמַּפְתֵּחַ הֲרֵי זֶה עֵרוּב. וּכְגוֹן שֶׁהַמְּנָעוּל קָשׁוּר בְּחוּטִים וַחֲבָלִים, שֶׁאִם לֹא יִמְצֵא הַמַּפְתֵּחַ אִי אֶפְשָׁר לְחָתְכָן אֶלָּא בְּסַכִּין. תַּנָּא קַמָּא סָבַר הוֹאִיל וְאֶפְשָׁר לִפְתֹּחַ עַל יְדֵי שֶׁיַּחְתֹּךְ הַחֲבָלִים בְּסַכִּין אֵין כָּאן אִסּוּר סְקִילָה אֶלָּא אִסּוּר שְׁבוּת, דִּמְקַלְקֵל הוּא בַּחֲתִיכַת הַחֲבָלִים וְכָל הַמְקַלְקְלִים פְּטוּרִים, וְאִסּוּר שְׁבוּת בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת בִּשְׁעַת קְנִיַּת הָעֵרוּב לֹא גָּזְרוּ בּוֹ כִּדְאָמְרָן, הִלְכָּךְ הֲוֵי עֵרוּב, דְּמַצֵּי מַיְתֵי סַכִּין וַיַּחְתֹּךְ לַחֲבָלִים וְשָׁקֵיל לְעֵרוּבֵיהּ. וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר סָבַר אֵין כְּלִי נִטָּל אֶלָּא לְצָרְכּוֹ תַּשְׁמִישׁוֹ, וְאָסוּר לְטַלְטֵל הַסַּכִּין כְּדֵי לַחְתֹּךְ הַחֲבָלִים, שֶׁאֵין תַּשְׁמִישׁוֹ אֶלָּא לַחְתֹּךְ הָאֲכָלִים, וְהוֹאִיל וְאִיכָּא תַּרְתֵּי, טִלְטוּל הַסַּכִּין, וַחֲתִיכַת הַחֲבָלִים, אֲפִלּוּ לְרַבִּי דְּאָמַר כָּל דָּבָר שֶׁהוּא מִשּׁוּם שְׁבוּת בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת לֹא גָּזְרוּ, בִּכְהַאי גַּוְנָא מוֹדֶה דְּגָזְרוּ. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר:

משנה ד

נִתְגַּלְגֵּל חוּץ לַתְּחוּם אֵינוֹ עֵרוּב. הוֹאִיל וְיֵשׁ מְבֵיתוֹ שֶׁהוּא לָן שָׁם עַד עֵרוּבוֹ יוֹתֵר מֵאַלְפַּיִם אַמָּה, לֹא מָצֵי לְמֵיזַל וּלְמִשְׁקְלֵיהּ. וְהוּא שֶׁנִּתְגַּלְגֵּל שְׁתֵּי אַמּוֹת חוּץ לְאַלְפַּיִם אַמָּה, שֶׁכָּל אָדָם יֵשׁ לוֹ אַרְבַּע אַמּוֹת מִמְּקוֹם עֵרוּבוֹ, שְׁתֵּי אַמּוֹת מִצַּד מִזְרָחוֹ שֶׁל עֵרוּב וּשְׁתֵּי אַמּוֹת מִצַּד מַעֲרָבוֹ:

נָפַל עָלָיו גַּל. וְהוּא דְּבָעֵי מָרָא וַחֲצִינָא לְפִנּוּיֵהּ, דְּהַוְיָא מְלֵאכָה וְלֹא שְׁבוּת:

תְּרוּמָה וְנִטְמֵאת. דְּהַשְׁתָּא לֹא חֲזָיָא לֵיהּ לְדִידֵיהּ וְלֹא לְאַחֲרִינֵי. וְאִצְטְרִיךְ תַּנָּא לְאַשְׁמְעִינַן נִתְגַּלְגֵּל חוּץ לַתְּחוּם וְנָפַל עָלָיו גַּל, דְּאִי אַשְׁמְעִינַן נִתְגַּלְגֵּל, מִשּׁוּם דְּלֵיתֵיהּ גַּבֵּיהּ הֲוֵי הוּא בְּמָקוֹם אֶחָד וְעֵרוּבוֹ בְּמָקוֹם אַחֵר, אֲבָל נָפַל עָלָיו גַּל דְּאִיתֵיהּ גַּבֵּיהּ אֵימָא לֶהֱוֵי עֵרוּב. וְאִי אַשְׁמְעִינַן נָפַל עָלָיו גַּל דְּלֹא מָצֵי שָׁקֵיל לֵיהּ אֶלָּא בְּמְלֵאכָה בְּמָרָא וַחֲצִינָא, אֲבָל נִתְגַּלְגֵּל דְּאֶפְשָׁר דְּנָשֵׁיב זִיקָא וּמַהְדַּר לֵיהּ לְתוֹךְ הַתְּחוּם אֵימָא לֵיהֱוֵי עֵרוּב, קָא מַשְׁמַע לָן. וְתַנָּא נִשְׁרַף לְהוֹדִיעֲךָ כֹּחוֹ דְּרַבִּי יוֹסֵי, דְּאַף עַל גַּב דְּאֵינוֹ בָּעוֹלָם מִשּׁוּם סָפֵק לֹא מִתְסַר. וְתַנָּא תְּרוּמָה שֶׁנִּטְמֵאת לְהוֹדִיעֲךָ כֹּחוֹ דְּרַבִּי מֵאִיר, דְּאַף עַל גַּב דְּיֵשְׁנוֹ בָּעוֹלָם וְיֵשׁ לוֹמַר הַעֲמִידָנָה בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת עַל חֶזְקָתָהּ שֶׁל קֹדֶם לָכֵן וּטְהוֹרָה הָיְתָה, אֲפִלּוּ הָכִי לֹא אָמְרִינַן חֶזְקָה לְקַלָּא:

מִשֶּׁחֲשֵׁכָה הֲרֵי זֶה עֵרוּב. דִּלְאַחַר שֶׁקָּנָה בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת אֵין חוֹשְׁשִׁין לוֹ אִם נֶאֱבַד:
הֲרֵי זֶה חֲמָר גַּמָּל. דִּמְסַפְקָא לָן אִי קָנָה לֵיהּ עֵרוּב וְהָכָא הַוְיָא בֵּיתוֹ וּמֵהָכָא יֵשׁ לוֹ אַלְפַּיִם לְכָל רוּחַ, וְהִפְסִיד אַלְפַּיִם שֶׁמֵּעֵבֶר בֵּיתוֹ וְהָלְאָה, אוֹ שֶׁמָּא לֹא קָנָה עֵרוּב וּמִבֵּיתוֹ יֵשׁ לוֹ אַלְפַּיִם לְכָל רוּחַ, וְלֹא קָנָה לְעֵבֶר עֵרוּבוֹ כְּלוּם, וּמֵחֲמַת סָפֵק זֶה נֶאֱסַר לָלֶכֶת אֶלָּא אַלְפַּיִם אַמָּה שֶׁבֵּין בֵּיתוֹ לָעֵרוּב, דְּמַמָּה נַפְשָׁךְ בְּהָנָךְ מִשְׁתְּרֵי, אֲבָל בָּאַלְפַּיִם דְּמֵעֵרוּבוֹ וָאֵילָךְ לֹא, דִּלְמָא לֹא קָנָה עֵרוּב. וּמִבֵּיתוֹ וָאֵילָךְ נַמִּי לֹא, דִּלְמָא קָנָה עֵרוּב. נִמְצָא זֶה מוֹשְׁכוֹ לְכָאן וְזֶה מוֹשְׁכוֹ לְכָאן, כְּאָדָם הַמַּנְהִיג חֲמוֹר וְגָמָל, שֶׁהַחֲמוֹר הוֹלֵךְ לְפָנָיו וְזֶה מַנְהִיגוֹ, וְהַגָּמָל מֵאֲחוֹרָיו וְהוּא מוֹשְׁכוֹ, וְצָרִיךְ לִפְנוֹת לִפָּנָיו וּלְאֲחָרָיו:
רַבִּי יוֹסֵי וְרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמְרִים סְפֵק עֵרוּב כָּשֵׁר. דְּאָמְרִינַן הַעֲמֵד עֵרוּב עַל חֶזְקָתוֹ, וּכְשֶׁהֵנִיחוֹ הָיָה בְּתוֹךְ הַתְּחוּם וְהָיָה טָהוֹר וְלֹא הָיָה עָלָיו גַּל, לְפִיכָךְ עֵרוּבוֹ עֵרוּב. וְכֵן הֲלָכָה:

משנה ה

מַתְנָה אָדָם עַל עֵרוּבוֹ. מֵנִיחַ שְׁנֵי עֵרוּבִין, אֶחָד לְסוֹף אַלְפַּיִם לְמִזְרָח בֵּיתוֹ וְאֶחָד לְסוֹף אַלְפַּיִם לְמַעֲרַב בֵּיתוֹ, וְאוֹמֵר אִם בָּאוּ עוֹבְדֵי כוֹכָבִים לַמִּזְרָח וְצָרִיךְ אֲנִי לִבְרֹחַ מִפְּנֵיהֶם יִקָּנֶה לִי עֵרוּבִי שֶׁבַּמַּעֲרָב וְיִהְיוּ לִי לְמַעֲרָב בֵּיתִי אַרְבַּעַת אַלְפַּיִם אַמָּה. וְאַף עַל גַּב דְּלֹא אָתוּ עַד לְמָחָר, אָמְרִינַן יֵשׁ בְּרֵרָה, דְּבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת קָנָה לֵיהּ עֵרוּבָא דְּאִידָךְ גִּיסָא:
הֲרֵינִי כְבָנֵי עִירִי. אַלְפַּיִם מֵעִירִי לְכָל רוּחַ, וְאֵינִי צָרִיךְ לְהִשְׁתַּכֵּר לְכָאן וּלְהַפְסִיד מִכָּאן:
אִם בָּא חָכָם לַמִּזְרָח. חוּץ לְתְחוּם עִירִי וְרוֹצֶה אֲנִי לִלְמֹד מִפִּיו, וְעַכְשָׁיו אֵינִי יוֹדֵעַ לְאֵיזֶה צַד יָבֹא, וּלְמָחָר אֶשְׁמַע מִבְּנֵי אָדָם הַבָּאִים מִשָּׁם לְכָאן עַל יְדֵי עֵרוּב:
רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר. אִם בָּאוּ מִכָּאן וּמִכָּאן, וְאֶחָד מֵהֶם רַבּוֹ, יֵלֵךְ אֵצֶל רַבּוֹ וְלֹא אֵצֶל הָאַחֵר, דְּקִים לָן בְּגַוּוֵיהּ דִּבְשִׁעַת קְנִיַּת עֵרוּב בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת דַּעְתֵּיהּ דִּלְקָנֵי לֵיהּ הַהוּא עֵרוּב דִּלְצַד רַבֵּיהּ. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה, דְּזִמְנִין דְּנִיחָא לֵיהּ לֶאֱינַשׁ בְּחַבְרֵיהּ טְפֵי מֵרַבֵּיהּ:

משנה ו

מֵעֲרֶב אָדָם שְׁנֵי עֵרוּבִין. אִם הָיָה צָרִיךְ לֵילֵךְ יוֹם רִאשׁוֹן לְכָאן וְיוֹם שֵׁנִי לְכָאן, יָכוֹל לְעָרֵב לַמִּזְרָח וְלַמַּעֲרָב עֶרֶב יוֹם הָרִאשׁוֹן, וְאוֹמֵר עֵרוּבִי שֶׁל מִזְרָח יִקָּנֶה לִי הַיּוֹם לְצֹרֶךְ מָחָר, וְעֵרוּבִי שֶׁל מַעֲרָב יִקָּנֶה לִי בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת דִּלְמָחָר לְצֹרֶךְ יוֹם שֵׁנִי. דְּקָסָבַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר שַׁבָּת וְיוֹם טוֹב לָאו כְּחַד יוֹמָא אָרִיכָא נִינְהוּ אֶלָּא שְׁתֵּי קְדֻשּׁוֹת [הֵן], וּבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת דְּקַמָּא לְדִידֵיהּ הוּא דְּקָנֵי וְלֹא לְיוֹם שֵׁנִי:
עֵרוּבִי בָרִאשׁוֹן וּבַשֵּׁנִי כִּבְנֵי עִירִי. כְּלוֹמַר וְאִם לֹא הָיָה צָרִיךְ לֵילֵךְ אֶלָּא בְּיוֹם רִאשׁוֹן, וּבַשֵּׁנִי אֵין צָרִיךְ לָזוּז מִמְּקוֹמוֹ וְאֵינוֹ רוֹצֶה לְהַפְסִיד לֹא אַלְפַּיִם שֶׁל תְּחוּמוֹ מִכָּאן וְלֹא אַלְפַּיִם שֶׁל תְּחוּמוֹ מִכָּאן, יְעָרֵב עֵרוּב אֶחָד לַצַּד שֶׁהוּא רוֹצֶה לֵילֵךְ בּוֹ בְּיוֹם רִאשׁוֹן, וְאוֹמֵר עֵרוּבִי זֶה

יִקְנֶה לִי לְצָרְךָ מָחָר, וּבַשֵּׁנִי הֲרֵינִי כִּבְנֵי עִירִי שֶׁלֹּא עֵרְבוּ. אוֹ אִם הָיָה צָרִיךְ לֵילֵךְ בַּשֵּׁנִי וְלֹא בָּרִאשׁוֹן, יֹאמַר עֵרוּב זֶה יִקְנֶה לִי בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת שֶׁל מָחָר וּבָרִאשׁוֹן אֶהֱיֶה כִּבְנֵי עִירִי:

אוֹ מָעֲרַב לִשְׁנֵי הַיָּמִים. הַיְנוּ לְרוּחַ אַחַת דְּאָמְרֵי לְעֵיל. וְהָא תּוּ לָמָּה לִי, אֶלָּא הָכִי קָאָמְרֵי לֵיהּ רַבָּנָן לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, אִי אַתָּה מוֹדֶה לְיוֹם אֶחָד דְּאוֹ מְעָרֵב לְרוּחַ אַחַת אוֹ אֵינוֹ מְעָרֵב כָּל עִקָּר, שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לוֹמַר חֲצִי יוֹם עֵרוּבִי לַמִּזְרָח וַחֲצִי יוֹם עֵרוּבִי לַמַּעֲרָב. לִשְׁנֵי הַיָּמִים נַמִּי, דְּהַיְנוּ לְשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב, אוֹ מְעָרֵב כְּמוֹ לְיוֹם אֶחָד אוֹ אֵינוֹ מְעָרֵב כָּל עִקָּר. דִּסְפֵּקָא לְהוּ לְרַבָּנָן שַׁבָּת וְיוֹם טוֹב אִי כְּיוֹמָא אֲרִיכָא דְּמוּ אִי לָא, וְעָבְדֵי הָכָא לְחֻמְרָא דְּאֵין יָכוֹל לְעָרֵב לִשְׁתֵּי רוּחוֹת דִּלְמָא חָדָא קְדֵשָׁה הִיא, וְהָכָא לְחֻמְרָא דְּאָמְרֵי לְקַמָּן נָאֶכַל בָּרִאשׁוֹן אֵין עֵרוּב לַשֵּׁנִי, דִּלְמָא שְׁתֵּי קְדֵשׁוֹת הֵן וְלֹא כְּיוֹמָא אֲרִיכָא דְּמוּ:

מוֹלִיכוֹ. הַשְׁלִיחַ עֶרֶב יוֹם טוֹב שֶׁלְּפָנֵי שַׁבָּת וּמַחְשִׁיךְ עָלָיו עַד שֶׁיִּקְנֶה הָעֵרוּב:

וְנוֹטְלוֹ וּבָא לוֹ. שֶׁמָּא יֵאָבֵד וְשׁוּב אֵין לוֹ עֵרוּב לַשֵּׁנִי, כִּדְקָתָנֵי נָאֶכַל עֵרוּבוֹ בָּרִאשׁוֹן עֵרוּב לָרִאשׁוֹן וְאֵין עֵרוּב לַשֵּׁנִי:

בַּשֵּׁנִי. חוֹזֵר וּמוֹלִיכוֹ בַּשֵּׁנִי. דְּקָיְמָא לָן הַמְעָרֵב בְּפַת בָּרִאשׁוֹן וְרוֹצֶה לְעָרֵב בְּפַת בַּשֵּׁנִי צָרִיךְ שֶׁיְּעָרֵב בְּאוֹתוֹ עֵרוּב עַצְמוֹ שֶׁקָּרָא עָלָיו שֵׁם מֵאֶתְמוֹל, וְעַתָּה שׁוֹתֵק, אֲבָל לֹא בְּפַת אַחֶרֶת, דְּבָעֵי לְמִקְרָא עָלֶיהָ הַשְׁתָּא שֵׁם עֵרוּב, וְהָוֵי מֵכִין מִיּוֹם טוֹב לְשַׁבָּת:

וְנִמְצָא מִשְׁתַּכֵּר בַּהֲלִיכָתוֹ. כְּלוֹמַר קוֹנֶה לוֹ הֲלִיכָה לְיוֹם מָחָר:

וּמִשְׁתַּכֵּר בְּעֵרוּבוֹ. שֶׁאוֹכְלוֹ. וְיוֹם טוֹב אַחַר הַשַּׁבָּת דְּלֹא אֶפְשָׁר בְּהֶכֵי, מוֹלִיכוֹ בָּרִאשׁוֹן וְאֵינוֹ אוֹכְלוֹ, וְחוֹזֵר וְהוֹלֵךְ שָׁם בַּשֵּׁנִי לְרָאוֹת, אִם קַיָּם הָעֵרוּב מַחְשִׁיךְ עָלָיו, וְאִם רוֹצֶה יֹאכְלֶנּוּ אַחֲרֵי כֵן:

מוֹדִים אַתֶּם לִי שֶׁהֵן שְׁתֵּי קְדֵשׁוֹת. דְּאָמְרִיתוּ נָאֶכַל עֵרוּב בָּרִאשׁוֹן אֵין עֵרוּב לַשֵּׁנִי, וְאִי חָדָא קְדֵשָׁה נִינְהוּ הֲוָה לֵיהּ כְּחַד יוֹמָא אֲרִיכְתָּא וְיִקְנֶה בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת שֶׁל רִאשׁוֹן לְשֵׁנִיהֶם, וְכֵיוָן דִּשְׁתֵּי קְדֵשׁוֹת נִינְהוּ יָכוֹל לְעָרֵב נַמִּי לִשְׁתֵּי רוּחוֹת. וְרַבָּנָן אָזְלֵי הָכָא לְחֻמְרָא וְהָכָא לְחֻמְרָא כִּדְאָמְרָן, מִשּׁוּם דִּמְסַפְּקָא לְהוּ. וַהֲלָכָה כְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר דְּשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב שְׁתֵּי קְדֵשׁוֹת הֵן:

משנה ז

שֶׁמָּא תִּתְעַבֵּר. שֶׁמָּא יַעֲשׂוּ בֵּית דִּין הַגָּדוֹל אֱלוּל מְעֻבָּר וְיִהְיוּ שְׁנֵי יָמִים טוֹבִים, יוֹם ל' שֶׁל אֱלוּל וְיוֹם ל"א, וְהוּא צָרִיךְ לֵילֵךְ בָּרִאשׁוֹן לְצַד אֶחָד וּבַשֵּׁנִי לְצַד אַחֵר, מְעֻבָּר שְׁנֵי עֵרוּבִין וּמְנִיחָן בְּעֶרֶב יוֹם טוֹב זֶה לְכָאן וְזֶה לְכָאן וְאוֹמֵר וְכוּ':

וְלֹא הוֹדוּ לוֹ חֲכָמִים. דְּקַסְבְּרֵי קְדֵשָׁה אַחַת הֵן. וַהֲלָכָה כַּחֲכָמִים בִּשְׁנֵי יָמִים טוֹבִים שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה. דְּתָלְאוּ מִשּׁוּם סְפֵקָא בִּלְבַד אִתְּקַן שֶׁמָּא קִדְּשׁוּ בֵּית דִּין אֶת יוֹם שְׁלֹשִׁים אוֹ יוֹם ל"א וְאֶחָד מֵהֶם חֹל, אֶלָּא מִשּׁוּם דְּשֶׁמָּא בָּאוּ עֵדִים מִן הַמִּנְחָה וּלְמַעְלָה, שֶׁנּוֹהֲגִין אוֹתוֹ

הַיּוֹם קֹדֶשׁ וּלְמָחָר קֹדֶשׁ וְתַרְוַיְהוּ קְדֵשָׁה אַחַת. אֲבָל בִּשְׁאָר יָמִים טוֹבִים שֶׁל גָּלֻיּוֹת דְּלֹא אַתְקוּן אֶלָּא מִסְפֵּיקָא דְּלֹא יָדְעִינַן מָתַי קִדְּשׁוּ בֵּית דִּין הַגָּדוֹל אֶת הַחֹדֶשׁ. מוֹדִים חֲכָמִים לְרַבִּי יְהוּדָה דִּשְׁתֵּי קְדֵשׁוֹת הֵן. וַחֲכָמִים הָאֲמוּרִים כָּאן הוּא רַבִּי יוֹסֵי:

משנה ח

מַתְנָה אָדָם עַל הַכַּלְכָּלָה. סַל שֶׁיֵּשׁ בּוֹ פֵּרוֹת טְבֵלִים, מַתְנֶה עָלָיו בְּיוֹם טוֹב רִאשׁוֹן שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה וְאוֹמֵר, אִם הַיּוֹם חֹל תְּהֵא זוֹ תְּרוּמָה עַל אֵלּוּ, וְאִם הַיּוֹם קֹדֶשׁ אֵין בְּדִבָּרַי כְּלוּם. שֶׁאֵין מַגְבִּיהִין תְּרוּמָה בְּיוֹם טוֹב. וּלְמָחָר הוּא אוֹמֵר אִם אָתְמוֹל קֹדֶשׁ וְהַיּוֹם חֹל תְּהֵא זוֹ שֶׁאָמַרְתִּי אֶתְמוֹל תְּרוּמָה עַל אֵלּוּ, וְאִם הַיּוֹם קֹדֶשׁ וְאָתְמוֹל חֹל כְּבָר הָיא תְּרוּמָה. וְאוֹכֵל כַּלְכָּלָה הַמְּתֻקֶּנֶת וּמְשַׁיֵּר הַתְּרוּמָה:

וְלֹא הוֹדוּ לוֹ חֲכָמִים. הוּא רַבִּי יוֹסֵי כִּדְאָמְרָן, דְּסָבַר קְדֵשָׁה אַחַת הֵן וְאֵין מַגְבִּיהִים בָּהֶם תְּרוּמָה. וְדָוְקָא בִּשְׁנֵי יָמִים טוֹבִים שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה כְּדִפְרִישִׁית לְעֵיל:

וְכֵן בֵּיצָה שֶׁנּוֹלְדָה בָּרִאשׁוֹן. שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה:

תֹּאכַל בַּשֵּׁנִי. דְּאִם הָרִאשׁוֹן קֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי חֹל, וּבֵיצָה שֶׁנּוֹלְדָה בְּיוֹם טוֹב מֻתֶּרֶת בְּחֹל, דְּאֵין הֶכְנָה לְחֹל. וְאִם הָרִאשׁוֹן חֹל וְהַשֵּׁנִי קֹדֶשׁ נִמְצָא שֶׁחוֹל מֵכִין לְיוֹם טוֹב וְשַׁפִּיר דָּמֵי:

וְלֹא הוֹדוּ לוֹ חֲכָמִים. בִּשְׁנֵי יָמִים טוֹבִים שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה בִּלְבַד, דִּקְדֵשָׁה אַחַת הֵן. אֲבָל בִּשְׁנֵי יָמִים טוֹבִים שֶׁל גָּלֻיּוֹת מוֹדִים לוֹ:

משנה ט

וַהֲחֲלִיצָנוּ. זָרְזָנוּ וְהֶחֱלִיצָנוּ כֹּחַ, כְּמוֹ נֶחֱלֵץ חוּשִׁים (במדבר לב). פֵּרוּשׁ אַחֵר הַצִּילָנוּ וּמַלְּטָנוּ, כְּמוֹ חַלְּצֵנִי ה' מֵאָדָם רַע (תהלים קמ):

אִם הַיּוֹם אִם מָחָר. אִם הַיּוֹם הוּא הֶחֱלִיצָנוּ הַיּוֹם, וְאִם מָחָר הוּא הֶחֱלִיצָנוּ מָחָר:

וְלֹא הוֹדוּ לוֹ חֲכָמִים. לֹא לְהַזְכִּיר שֶׁל רֹאשׁ חֹדֶשׁ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה וְלֹא לְהַתְנוֹת אִם הַיּוֹם וְאִם מָחָר, אֶלָּא אוֹמֵר וְהַחֲלִיצֵנוּ סְתָמָא בִּשְׁנֵי הַיָּמִים וְאֵינוֹ מַזְכִּיר שֶׁל רֹאשׁ חֹדֶשׁ כָּל עִקָּר. וַהֲלָכָה כַּחֲכָמִים:

פרק ד

משנה א

מִי שֶׁהוֹצִיאוּהוּ עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים. לְאָנְסוֹ, חוּץ לַתְּחוּם:

אוֹ רוּחַ רָעָה. שֶׁנִּכְנַס בּוֹ שֵׁד וְנִטְרְפָה דַּעְתּוֹ וְיָצָא חוּץ לַתְּחוּם, וְחָזַר וְנִשְׁתַּטֶּה וַהֲרֵי הוּא חוּץ לַתְּחוּם:

הֶחֱזִירוּהוּ לְתוֹךְ הַתְּחוּם כְּאִלּוּ לֹא יָצָא. וַהֲרֵי כָּל הָעִיר לוֹ כְּאַרְבַּע אַמּוֹת כַּאֲשֶׁר בִּתְחִלָּה וְחוּצָה לָהּ אַלְפַּיִם אַמָּה לְכָל רוּחַ, וְדַוְקָא כְּשֶׁהוֹצִיאוּהוּ וְהֶחֱזִירוּהוּ בְּעַל כָּרְחוֹ. אֲבָל יָצָא לְדַעְתּוֹ אַף עַל פִּי שֶׁהֶחֱזִירוּהוּ בְּעַל כָּרְחוֹ, אוֹ הוֹצִיאוּהוּ בְּעַל כָּרְחוֹ וְחָזַר לְדַעְתּוֹ, אֵין לוֹ אֶלָּא אַרְבַּע אַמּוֹת:

הוֹלִיכוּהוּ לְעִיר אַחֶרֶת. וַהֲרֵי הִיא מֻקֶּפֶת מְחִצּוֹת, אוֹ שֶׁנְּתָנוּהוּ בְּדִיר אוֹ בְּסַהַר שֶׁהֵן מֻקָּפִין וְהֶקֵּפָן גָּדוֹל:

מְהַלֵּךְ אֶת כֻּלָּהּ. דְּהוֹאִיל וּמֻקֶּפֶת מְחִצּוֹת הֲרֵי הִיא כְּאַרְבַּע אַמּוֹת:

רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ וְרַבִּי עֲקִיבָא אוֹמְרִים אֵין לוֹ אֶלָּא אַרְבַּע אַמּוֹת. דְּכֵיוָן דְּלֹא שָׁבַת בַּאֲוִיר מְחִצּוֹת מִבְּעוֹד יוֹם לֹא מְהַנֵּי לֵיהּ מְחִצּוֹת. וְרַבּוֹתַי פֵּרְשׁוּ מִשּׁוּם דְּגָזְרֵי דִּיר וְסַהַר אַטּוּ בְּקָעָה שֶׁאֵין לָהּ מְחִצּוֹת, וּבְבִקְעָה כֻּלֵּי עָלְמָא מוֹדוּ דְּאֵין לוֹ אֶלָּא אַרְבַּע אַמּוֹת:

מִפְּרַנְדִּיסִין. שֵׁם מָקוֹם:

וְהַפְּלִינָה. כְּשֶׁהִיא מִתְרַחֶקֶת מִשְּׁפַת הַיָּם וְנִכְנֶסֶת בְּאֶמְצָעוֹ קְרֵי הַפְּלָגָה, לְשׁוֹן פַּלְגֵי מַיִם (תהלים א):

הִלְכוּ אֶת כֻּלָּהּ. הָיוּ מְהַלְּכִין בְּכָל הַסְּפִינָה. וְאַף עַל פִּי שֶׁהַסְּפִינָה הָלְכָה בְּשַׁבָּת וְיָצְאוּ חוּץ לַתְּחוּם, הֲוֵי כְּמִי שֶׁיָּצָא חוּץ לַתְּחוּם וְנִתַּן בְּדִיר אוֹ בְּסַהַר, שֶׁהַסְּפִינָה מֻקֶּפֶת מְחִצּוֹת:

שֶׁרָצוּ לְהַחֲמִיר עַל עַצְמָן. דִּלְדִידְהוּ נַמִּי דְּגָזְרֵי דִּיר וְסַהַר אַטּוּ בְּקָעָה, בִּסְפִינָה כָּל זְמַן שֶׁהִיא מְהַלֶּכֶת הָיָה מֻתָּר לְהַלֵּךְ אֶת כֻּלָּהּ, וְעוֹד שֶׁהֲרֵי שָׁבְתוּ בַּאֲוִיר מְחִצּוֹת מִבְּעוֹד יוֹם, אֶלָּא שֶׁרָצוּ לְהַחְמִיר. וַהֲלָכָה כְּרַבָּן גַּמְלִיאֵל וּכְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה:

משנה ב

לַנָּמֵל. מָקוֹם שֶׁהַסְּפִינוֹת חוֹנוֹת כְּשֶׁיּוֹצְאוֹת מִן הַיָּם אֶל שִׂפָּתוֹ:

מָה אָנוּ לְיָרֵד. מִן הַסְּפִינָה לְתוֹךְ הָעִיר, כְּלוּם בָּאנוּ מִחוּץ לַתְּחוּם מִשֶּׁחָשְׁכָה. וְהַאי נָמֵל לָאו מֻקָּף מְחִצּוֹת הֲוָה, דְּאִי הֲוָה מֻקָּף מְחִצּוֹת, הָא קָאָמַר רַבָּן גַּמְלִיאֵל לְעֵיל בִּנְתָנוּהוּ בְּדִיר אוֹ בְּסַהַר דִּמְהַלֵּךְ אֶת כֻּלָּהּ:

שֶׁכְּבָר הָיִיתִי מִסְתַּכֵּל. בִּשְׁפוֹפֶרֶת שֶׁל קָנֶה חָלוּל שֶׁהָיְתָה מְתֻקֶּנֶת לְמִדַּת צְפִיַּת אַלְפַּיִם אַמָּה:

משנה ג

מִי שֶׁיָּצָא בִּרְשׁוּת. כְּגוֹן לְעֵדוּת הַחֹדֶשׁ אוֹ לְהַצִּיל מִן הָעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים אוֹ מִן הַנָּהָר:

כְּבָר נַעֲשָׂה מַעֲשֶׂה. וְאֵינְךָ צָרִיךְ לֵילֵךְ:

יֶשׁ לוֹ אַלְפַּיִם אַמָּה לְכָל רוּחַ. מִמָּקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר לוֹ:

כְּאִלּוּ לֹא יָצָא. הָכִי קָאָמַר, אִם הָיוּ אוֹתָן אַלְפַּיִם אַמָּה הַנְּתוּנוֹת לוֹ לְכָל רוּחַ מִמָּקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר לוֹ נִכְנָסוֹת לְתוֹךְ אַלְפַּיִם שֶׁל תְּחוּם בֵּיתוֹ, כְּאִלּוּ לֹא יָצָא מִתְּחוּמוֹ דָּמִי, וְהוֹלֵךְ עַד בֵּיתוֹ וַהֲרֵי הוּא כְּבַתְּחִלָּה:

שֶׁכָּל הַיּוֹצְאִין לְהַצִּיל חוֹזְרִין לִמְקוֹמָן. הָכִי קָאָמַר, שֶׁכֵּן מָצִינוּ קַלָּא אַחֶרֶת בְּכָל הַיּוֹצְאִין לְהַצִּיל מִן הָעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמִן הַמַּפֹּלֶת, שֶׁמִּפְּנֵי שֶׁיָּצְאוּ בִּרְשׁוּת הִתִּירוּ לָהֶם לַחֲזֹר בִּכְלֵי זֵינָן לִמְקוֹמָם וְלֹא הִצְרִיכוּם לְהַנִּיחַ כְּלֵי זֵינָן, הָכִי נַמִּי הֵקֵלּוּ [לָזֶה שֶׁיָּצָא] בִּרְשׁוּת לִהְיוֹת כְּאִלּוּ לֹא יָצָא:

משנה ד

מִי שֶׁיִּשַּׁב בַּדֶּרֶךְ. לָנוּחַ, וְלֹא הָיָה יוֹדֵעַ שֶׁהָיָה בִּתְחוּם הָעִיר, וְחָשְׁכָה לוֹ שָׁם, וּכְשֶׁעָמַד רָאָה שֶׁהוּא סָמוּךְ לָעִיר וּבְתְחוּמָהּ:

לֹא יִכָּנֵס. לָעִיר לִהְיוֹת כְּאַנְשֵׁי הָעִיר, אֶלָּא מִמָּקוֹם שֶׁחָשְׁכָה לוֹ יִמְדֹּד אַלְפַּיִם אַמָּה וְעַד מָקוֹם שֶׁיִּכְלוּ יֵלֵךְ בָּעִיר וְתוּ לֹא:

רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר יִכָּנֵס. וְיֵלֵךְ כָּל הָעִיר וְחוּצָה לָהּ אַלְפַּיִם אַמָּה כִּבְנֵי הָעִיר. וַהֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה:

בְּלֹא מִתְכַּוֵּן. שֶׁלֹּא יָדַע כְּשֶׁחָשְׁכָה לוֹ שֶׁהוּא בִּתְחוּם הָעִיר, וְלֹא נִתְכַּוֵּן לִהְיוֹת שְׁבִיתָתוֹ בָּעִיר אֶלָּא בִּמְקוֹמוֹ:

משנה ה

יֵשׁ לוֹ אַלְפַּיִם אַמָּה לְכָל רוּחַ. דְּסָבַר רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי חֲפָצֵי הֶפְקֵר שֶׁאֵין לָהֶם דַּעַת בְּעָלִים קוֹנִים שְׁבִיתָה בִּמְקוֹמָן וְיֵשׁ לָהֶם אַלְפַּיִם אַמָּה לְכָל רוּחַ, וְהַיְשֵׁן שֶׁאֵין לוֹ דַּעַת בִּשְׁעָה שֶׁקּוֹנָה שְׁבִיתָה דִּינוֹ כְּחֲפָצֵי הֶפְקֵר וְיֵשׁ לוֹ אַלְפַּיִם אַמָּה לְכָל רוּחַ. וְרַבָּנָן סָבְרֵי חֲפָצֵי הֶפְקֵר אֵין קוֹנִין שְׁבִיתָה בִּמְקוֹמָן, אֶלָּא הַזּוֹכֶה בָּהֶן מוֹלִיכָן לְמָקוֹם שֶׁהוּא יָכוֹל לֵילֵךְ, הָכָא נַמִּי הַיָּשֵׁן אֵינוֹ קוֹנֶה שְׁבִיתָה וְאֵין לוֹ אֶלָּא אַרְבַּע אַמּוֹת בִּלְבַד. וַהֲלָכָה כְּרַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי שֶׁהַיָּשֵׁן קוֹנֶה שְׁבִיתָה בִּמְקוֹמוֹ וְיֵשׁ לוֹ אַלְפַּיִם אַמָּה לְכָל רוּחַ. אֲבָל בְּנִכְסֵי הֶפְקֵר הֲלָכָה כַּחֲכָמִים שֶׁהֵן כְּרַגְלֵי כָּל אָדָם וְאֵין קוֹנִין שְׁבִיתָה בִּמְקוֹמָן, אֶלָּא הַזּוֹכֶה בָּהֶן מוֹלִיכָן לְמָקוֹם שֶׁהוּא יָכוֹל לֵילֵךְ:

וַחֲכָמִים אוֹמְרִים אֵין לוֹ אֶלָּא אַרְבַּע אַמּוֹת. הוֹאִיל וּבְשָׁעָה שֶׁקִּדֵּשׁ הַיּוֹם הָיָה יָשֵׁן לֹא קָנָה שְׁבִיתָה, וְאֵין לוֹ אֶלָּא אַרְבַּע אַמּוֹת שֶׁזְּכָתָה לוֹ תּוֹרָה דִּכְתִיב (שמות טז) שְׁבוּ אִישׁ תַּחְתָּיו, וְקוֹמָתוֹ שֶׁל אָדָם בֵּינוֹנִי שָׁלֹשׁ אַמּוֹת וְאַמָּה אַחַת לִפְשׁט יָדָיו וְרַגְלָיו:

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר וְהוּא בְּאֶמְצָעָן. חֲכָמִים סָבְרֵי יָהֲבִינַן לֵיהּ אַרְבַּע אַמּוֹת לְכָל רוּחַ, וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר סָבַר כִּי יָהֲבִינַן לֵיהּ אַרְבַּע אַמּוֹת הַיְנוּ שְׁתֵּי אַמּוֹת לְכָל צִדָּיו:

לְאֵיזֶה רוּחַ שֶׁיִּרְצֶה. יִטֹּל אַרְבַּע אַמּוֹת, וְאַחַר שֶׁבֵּרַר צַד אֶחָד אֵין יָכוֹל לַחֲזוֹר וְלִבְרֹר צַד אַחֵר:

משנה ו

הָיוּ שְׁנַיִם. עוֹמְדִים רָחוֹק זֶה מִזֶּה שֵׁשׁ אַמּוֹת, דְּמֻבְלָעִין שְׁתֵּי אַמּוֹת שֶׁל כָּל אֶחָד לְתוֹךְ שֶׁל חֲבֵרוֹ, מְבִיאִין וְאוֹכְלִין בְּתוֹךְ שְׁתֵּי אַמּוֹת. וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִפְשֹׁט זֶה יָדוֹ לְתוֹךְ שְׁתַּיִם הַחִיצוֹנוֹת שֶׁאֵין לוֹ בָּהֶם כְּלוּם וְיוֹצִיא לְשָׁם פִּתּוֹ אוֹ חֲפָצָיו:

וְהָאֶמְצָעִי מֻבְלָע בֵּינֵיהֶם. שְׁתֵּי אַמּוֹתָיו בְּתוֹךְ שֶׁל זֶה וּשְׁתֵּי אַמּוֹתָיו בְּתוֹךְ שֶׁל זֶה. הוּא מֻתָּר עִם כָּל אֶחָד, פּוֹנֶה לְכָאן וּמִשְׁתַּמֵּשׁ עִם זֶה וּפוֹנֶה לְכָאן וּמִשְׁתַּמֵּשׁ עִם זֶה:

לִשְׁלֹשׁ חֲצֵרוֹת. וְהֵם זוֹ אֵצֶל זוֹ:

פְּתוּחוֹת לִרְשׁוּת הָרַבִּים. דְּכָל אַחַת רְשׁוּת לְעַצְמָהּ וְאֵין לָהֶם דְּרִיסַת הָרֶגֶל זוֹ עַל זוֹ, דְּהַשְׁתָּא אֵינָן אוֹסְרוֹת זוֹ עַל זוֹ:

עֵרְבוּ שְׁתַּיִם עִם הָאֶמְצָעִית הִיא מֻתֶּרֶת עִמָּהֶן וְכוּ'. וְרַבָּנָן אַפְלִיגוּ עֲלֵיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן בְּהָא וְאָמְרֵי כֻּלָּן אֲסוּרוֹת זוֹ בָּזוֹ. וְהַשְׁתָּא קָאָמַר לְהוּ רַבִּי שִׁמְעוֹן וַהֲלֹא זֶה הַדָּבָר שֶׁהָיוּ שָׁלֹשׁ וְהָאֶמְצָעִי מֻבְלָע בֵּינְתַיִם וְאַתֶּם מוֹדִים שֶׁהוּא מֻתָּר עִמָּהֶן וְהֵם מֻתָּרִים עִמּוֹ דּוֹמֶה לְשָׁלֹשׁ חֲצֵרוֹת, וְאַמַּאי קָמְפַלְּגִיתּוּ עָלַי בְּשָׁלֹשׁ חֲצֵרוֹת, וְאָמְרֵי לֵיהּ רַבָּנָן הָתָם בְּשָׁלֹשׁ חֲצֵרוֹת מִתּוֹךְ שֶׁמְּרֻבִּים הֵם שְׁתַּיִם הַחִיצוֹנוֹת הָאֲסוּרוֹת זוֹ בָּזוֹ יָבֹאוּ לְהוֹצִיא מִזּוֹ לְזוֹ, וְהָאֶמְצָעִית לֹא יְהֵבָה אַדַּעְתָּהּ וְלֹא מַדְכְּרָא לְהוּ, דְּאָמְרֵי שָׁמָּא אֶחָד מִדִּיּוּרֵי הָאֶמְצָעִית שֶׁמַּתָּר בַּזּוֹ וּבַזּוֹ הוּא שֶׁמּוֹצִיא. אֲבָל הָכָא בִּשְׁלֹשָׁה אֲנָשִׁים אִי אָתֵי חַד מִשְּׁנֵי הַחִיצוֹנִים לַאֲפוּקֵי לְתוֹךְ שְׁתֵּי אַמּוֹת שֶׁל הַחִיצוֹן הָאַחֵר, הָאֶמְצָעִי יְהֵיב אַדַּעְתֵּיהּ וּמַדְכַּר לֵיהּ. וַהֲלָכָה כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן בְּשָׁלֹשׁ חֲצֵרוֹת, שֶׁשְּׁתֵּי הַחִיצוֹנוֹת בִּלְבַד אֲסוּרוֹת זוֹ עִם זוֹ:

משנה ז

וְהָיָה מַכִּיר אִילָן אוֹ גָדֵר. שֶׁיָּכוֹל לְהַגִּיעַ שָׁם קֹדֶם שֶׁתֶּחְשַׁךְ, אֶלָּא שֶׁהוּא עֵיף וְרוֹצֶה לָנוּחַ בְּמְקוֹמוֹ:

לֹא אָמַר כְּלוּם. הוֹאִיל וְלֹא פֵּרֵשׁ אֵיזֶה אַרְבַּע אַמּוֹת בָּחַר לוֹ מִתַּחְתָּיו שֶׁל אִילָן, לְאוֹ שְׁבִיתָה הִיא וְאֵין לוֹ אֶלָּא אַרְבַּע אַמּוֹת בַּמָּקוֹם שֶׁהוּא שָׁם, שֶׁהֲרֵי לֹא קָנָה שְׁבִיתָה בִּמְקוֹמוֹ כֵּיוָן שֶׁעָקַר דַּעְתּוֹ מִלִּשְׁבּוֹת כָּאן, וְתַחַת הָאִילָן נַמִּי לֹא קָנָה שְׁבִיתָה. וְהָנֵי מִלֵּי כְּשֶׁיֵּשׁ תַּחְתָּיו שֶׁל אִילָן שְׁמֹנָה אַמּוֹת אוֹ יוֹתֵר, דְּאִיכָּא לְמֵימַר דְּהַאי גִּיסָא בָּחַר אוֹ דְּהַאי גִּיסָא בָּחַר וְלֹא הָוֵי סִיּוּם, אֲבָל שֶׁבַע אַמּוֹת עַל כָּרְחָךְ מִקְצָת בֵּיתוֹ נִכָּר בְּאַמָּה אֶמְצָעִית דְּאִי אֶפְשָׁר שֶׁלֹּא בֵּרְרָה, דְּאִי בְּאֶמְצַע הָאִילָן בֵּרַר לוֹ אַרְבַּע אַמּוֹת הֲרֵי הִיא מֵהֶן, וְאִי מֵהַאי גִּיסָא אוֹ מֵהַאי גִּיסָא הֲרֵי הִיא מֵהֶן, הִלְכָּךְ קָנָה שָׁם [שְׁבִיתָה]:

אָמַר שְׁבִיתָתִי בְעִקָּרוֹ. הוֹאִיל וְסִיֵּם מְקוֹמוֹ, אוֹתָהּ שְׁבִיתָה קוֹנָה לוֹ אַלְפַּיִם לְצַד רַגְלָיו וְאַלְפַּיִם לְצַד בֵּיתוֹ:

משנה ח

וְאִם אֵינוֹ מַכִּיר. אִילָן אוֹ גְּדֵר:

אוֹ שֶׁאֵינוֹ בָקִי בַהֲלָכָה. וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ שֶׁיּוֹעִיל לוֹ כְּשֶׁיֹּאמַר שְׁבִיתָתִי בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי. וְאָמַר שְׁבִיתָתִי בְּמְקוֹמוֹ. זָכָה לוֹ מְקוֹמוֹ:

עֲגָלוֹת. דִּבְעָרֵי מִקְלָט דְּמִנְיָהוּ יָלְפִינַן אַלְפַּיִם אַמָּה שֶׁל תְּחוּם שַׁבָּת כְּתִיב (במדבר לה) [וְזֶה יִהְיֶה לָהֶם מִגְרְשֵׁי הֶעָרִים]. לָזֶה אַתָּה נוֹתֵן פֵּאוֹת, דְּהַיְנוּ זָוִיוֹת וְאִי אַתָּה נוֹתֵן פֵּאוֹת לְשׁוֹבְתֵי שַׁבָּת. וְרַבָּנָן דְּבָעוּ מְרֻבָּעוֹת דָּרְשִׁי זֶה לְרִבּוּיֵי, כָּזֶה יִהְיוּ כָּל שׁוֹבְתֵי שַׁבָּת. וַהֲלָכָה כַּחֲכָמִים:

כְּטַבְלָא מְרֻבַּעַת. כְּתַב הָרַמְבַּ"ם לְפִי שֶׁאִי אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת מְרֻבָּע מְצֻמְצָם בְּכִוּוּן, תְּנָא כְּטַבְלָא מְרֻבַּעַת, כְּלוֹמַר כְּדֶרֶךְ שֶׁבְּנֵי אָדָם רְגִילִים לְרַבֵּעַ, אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ מְרֻבָּע בְּצִמְצוּם:

נִשְׁכַּר אֶת הַזָּוִיוֹת. אַרְבַּע הַפֵּאוֹת שֶׁבַּאֲלַכְסוֹנוֹ שֶׁל מְרֻבָּע הָעוֹדְפוֹת עַל הָעִגּוּל שֶׁבְּתוֹכוֹ:

משנה ט

זֶהוּ שֶׁאָמְרוּ. כְּגוֹן זֶה שֶׁהוּא בַּדֶּרֶךְ וְאֵין עִמּוֹ פַּת, דְּהַשְׁתָּא עָנִי הוּא, לוֹ הִתִּירוּ חֲכָמִים לְעָרֵב בְּרַגְלָיו. דְּסָבִירָא לֵיהּ לְרַבִּי מֵאִיר עִקַּר עֵרוּב בְּפַת, וְקַלָּא הִיא דַּאֲקִילוּ גַּבֵּי עָנִי אוֹ מִי שֶׁבָּא בַּדֶּרֶךְ וְאֵין עִמּוֹ פַּת לְעָרֵב בְּרַגְלָיו. וְרַבִּי יְהוּדָה סָבַר עִקַּר עֵרוּב בָּרֶגֶל, וְקַלָּא הִיא דַּאֲקִילוּ לֶעָשִׁיר שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לֵילֵךְ בְּרַגְלָיו לִשְׁלֹחַ עֵרוּבוֹ עַל יְדֵי שָׁלִיחַ. וַהֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה. וּבֵין רַבִּי מֵאִיר וּבֵין רַבִּי יְהוּדָה שָׁוִים הֵם שֶׁהָאוֹמֵר שְׁבִיתָתִי בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי אֵינוֹ קוֹנֶה שְׁבִיתָה בְּאוֹתוֹ מָקוֹם שֶׁאָמַר, אֶלָּא אִם כֵּן הוּא עָנִי אוֹ בָּא בַּדֶּרֶךְ שֶׁאֵין עִמּוֹ פַּת, אֲבָל עָשִׁיר צָרִיךְ שֶׁיִּשְׁלַח פַּת בְּמָקוֹם שְׁבִיתָתוֹ. וְהָאוֹמֵר שְׁבִיתָתִי בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי אֵינוֹ קוֹנֶה שָׁם שְׁבִיתָה אֶלָּא אִם כֵּן יֵשׁ שָׁהוּת בַּיּוֹם שֶׁהָיָה יָכוֹל לָרוּץ וּלְהַגִּיעַ שָׁם קֹדֶם שֶׁתֶּחְשַׁךְ, וְאִם אֵין כָּל כָּךְ שָׁהוּת בַּיּוֹם בְּשָׁעָה שֶׁאוֹמֵר שְׁבִיתָתִי בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי לֹא קָנָה שָׁם שְׁבִיתָה:

משנה י

מִי שֶׁיָּצָא. מֵעִירוֹ, שֶׁשְּׁלָחוּהוּ אַנְשֵׁי עִירוֹ לְהוֹלִיךְ לָהֶם עֵרוּב כְּדֵי שֶׁיּוּכְלוּ לֵילֵךְ מָחָר לָעִיר שֶׁמְּעָרְבִין לָהּ, שֶׁהִיא סְמוּכָה לָהֶם שְׁנֵי תְּחוּמֵי שַׁבָּת וְיכוֹלִין לֵילֵךְ מִזּוֹ לְזוֹ עַל יְדֵי עֵרוּב:

וְהֶחֱזִירוּ חֲבֵרוֹ. דְּאָמַר לֵיהּ עַד חַמָּה הִיא עֵת צְנָנָה הִיא:

הוּא מֻתָּר לֵילֵךְ. לְמָחָר לְאוֹתָהּ עִיר אַחֶרֶת, שֶׁכֵּיוָן שֶׁהֶחְזִיק בַּדֶּרֶךְ כְּדֵי לְקָנוֹת שְׁבִיתָה לְסוֹף אַלְפַּיִם אַמָּה רָחוֹק מִן הָעִיר, הֲוֵי כְּעָנִי שֶׁאוֹמֵר שְׁבִיתָתִי בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי, וְקָנָה לְשָׁם שְׁבִיתָה:

וְכָל בְּנֵי עִירוֹ אֲסוּרִין. שֶׁלֹּא הֶחְזִיקוּ בַּדֶּרֶךְ, וְאֵין לָהֶם אֶלָּא אַלְפַּיִם אַמָּה לְכָל רוּחַ מֵעִירָם:

רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר כוּ'. רַבִּי מֵאִיר מְסַפְּקָא לֵיהּ אִי עָנִי הוּא הוֹאִיל וְיָצָא מִבֵּיתוֹ וְהֶחְזִיק בַּדֶּרֶךְ, אוֹ דִּלְמָא כֵּיוָן שֶׁהָיָה יָכוֹל לְעָרֵב בְּפַת וְלֹא עֵרֵב לָאו עָנִי הוּא, הִלְכָךְ הֲרֵי זֶה חַמָּר גַּמָּל, שֶׁאֵין לוֹ אַלְפַּיִם אַמָּה לְכָל רוּחַ מֵעִירוֹ, שֶׁמָּא שְׁבִיתָתוֹ בַּמָּקוֹם שֶׁהָיָה הוֹלֵךְ לְהוֹלִיךְ שָׁם הָעֵרוּב בְּסוֹף אַלְפַּיִם מֵעִירוֹ, וּלְסוֹף הָאַלְפַּיִם מֵעִירוֹ נַמִּי לֹא קָנָה אַלְפַּיִם לְצַד עִיר הָאַחֶרֶת, שֶׁמָּא לֹא קָנָה שְׁבִיתָה אֶלָּא בְּבֵיתוֹ. וַהֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה:

משנה יא

אַפִּלּוּ אַמָּה אַחַת לֹא יִכָּנֵס. וְאֵין לוֹ אֶלָּא אַרְבַּע אַמּוֹת מִכָּאן וְאַרְבַּע אַמּוֹת מִכָּאן. וְאַף עַל פִּי שֶׁמֻּבְלָעוֹת אֵלּוּ אַרְבַּע אַמּוֹת בְּתוֹךְ תְּחוּם הָעִיר, לֹא אָמְרִינַן כֵּיוָן דְּעַל עַל, דִּסְבִירָא לֵיהּ הַבְלָעַת תְּחוּמִים לָאו מִלְּתָא הִיא:

שְׁתַּיִם יִכָּנֵס. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר לְטַעֲמֵיהּ, דְּאָמַר וְהוּא בְּאֶמְצָעָן, שֶׁבְּסוֹף הָאַלְפַּיִם יֵשׁ לוֹ אַרְבַּע אַמּוֹת, שְׁתַּיִם מִצַּד זֶה בְּתוֹךְ הַתְּחוּם וּשְׁתַּיִם מִצַּד זֶה לְסוֹף הַתְּחוּם, הִלְכָךְ אִם הוּא עוֹמֵד בָּאֶמְצַע הַשְּׁנַיָּה יִכָּנֵס, דְּהַבְלָעַת תְּחוּמִין מִלְּתָא הִיא. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר:

מִי שֶׁהֶחְשִׁיךְ. שֶׁהָיָה בָּא מִן הַדֶּרֶךְ וְחָשְׁכָה לוֹ חוּץ לַתְּחוּם:

לֹא יִכָּנֵס. דְּבִמְקוֹמוֹ לֹא קָנָה שְׁבִיתָה, שֶׁהֲרֵי גִּלָּה דַּעְתּוֹ שֶׁאֵינוֹ רוֹצֶה לִקְנוֹת שְׁבִיתָה בִּמְקוֹמוֹ, וּבָעִיר לֹא קָנָה שְׁבִיתָה, שֶׁיֵּשׁ בֵּינוֹ וּבֵין הָעִיר יוֹתֵר מֵאַלְפַּיִם אַמָּה, הִלְכָךְ אֵין לוֹ אֶלָּא אַרְבַּע אַמּוֹת כְּדִין מִי שֶׁיָּצָא מֵחוּץ לַתְּחוּם:

עַד חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה אַמָּה. לָאו דַּוְקָא, דְּהוּא הַדִּין פָּחוֹת אוֹ יוֹתֵר מְעַט. וְאִית דְּמָפָרְשֵׁי חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה דַּוְקָא, וְלֹא יָדַעְתִּי לְיַשְּׁבוֹ יָפֶה:

הַמְּשׁוֹחוֹת. מֹדְדֵי הַתְּחוּמִים לָעֲיָרוֹת וְעוֹשִׂין סִימָן לְסוֹף הַתְּחוּם, אֵין מְמַצִּין אֶת הַמִּדּוֹת לָעֲשׂוֹת הַסִּימָן בְּסוֹף אַלְפַּיִם מַמָּשׁ, אֶלָּא כּוֹנְסִין אוֹתָן לְתוֹךְ אַלְפַּיִם:

מִפְּנֵי הַטּוֹעִין. שֶׁאֵין מַכִּירִין הַסִּימָן וּפְעָמִים שֶׁיּוֹצְאִים לְהַלָּן מִמֶּנּוּ וְחוֹזְרִין וְלָאו אַדַּעְתַּיְהוּ, וּמְשׁוּם הָכִי רְגִילִין תָּמִיד לִכְנוֹס בְּתוֹךְ אַלְפַּיִם, וְנִמְצָא שֶׁאֵלּוּ חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה אַמּוֹת בְּתוֹךְ הַתְּחוּם הֵן, וְכֵיוָן שֶׁהָיָה זֶה אָנוּס שָׁרִינַן לֵיהּ לְכָנֵס, וְלֹא מַחְמִירִינַן לֵיהּ כִּי הֵיכִי דְּמַחְמִירִינַן לְמִי שֶׁיָּצָא חוּץ לַתְּחוּם, דְּהָתָם הָוָה לֵיהּ לְזָהֵר וְלָתֵת בְּדַעְתּוֹ שֶׁלֹּא יֵצֵא. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן:

פרק ה

משנה א

כֵּיצַד מְעָרְבִין. לְשׁוֹן אִשָּׁה מְעֻבֶּרֶת שֶׁכְּרֵסָהּ בּוֹלֶטֶת. וְהָכִי קָאָמַר, כֵּיצַד יֵשׁ לָהּ עִבּוּר לָעִיר, אִם בַּיִת נִכְנָס בַּיִת יוֹצֵא וְכוּ'. כְּשֶׁבָּא לְצַיֵּן סִימָן תְּחוּם הָעִיר וּבָא לִמְדֹּד אַלְפַּיִם חוּצָה לָהּ,

אִם לֹא הָיְתָה חוֹמָתָהּ חֲלָקָה אֶלָּא בָּתִּים סְמוּכִין וּמְחֻבָּרִים, וְיֵשׁ בַּיִת נִכְנָס לְתוֹךְ הָעִיר יוֹתֵר מֵחֲבֵרוֹ וְנִרְאֵית כְּנִיסָתוֹ פְּגוּמָה, וְיֵשׁ בַּיִת בּוֹלֵט וְיוֹצֵא לַחוּץ יוֹתֵר מֵחֲבֵרוֹ:

אוֹ פָּגוּם נִכְנָס פָּגוּם יוֹצֵא. שֶׁיֵּשׁ מִגְדָּלִים בּוֹלְטִים בַּחוֹמָה, פְּעָמִים בּוֹלְטִים לִפְנִים פְּעָמִים לַחוּץ:

אוֹ שֶׁהָיוּ שָׁם. לְאַחַת הַקְּרָנוֹת שֶׁל עִיר:

גְּדוּדִיּוֹת גְּבוֹהוֹת. שִׁבְרֵי חוֹמָה שֶׁל חָרְבוֹת בָּתִּים, וְיֶשְׁנָן תּוֹךְ שִׁבְעִים אַמָּה וְשִׁירַיִם לָעִיר:

אוֹ נְפָשׁוֹת. בְּנֵין שֶׁעוֹשִׁין עַל הַקֶּבֶר. וְהוּא שֶׁיְּהֵא בָּהֶן בֵּית דִּירָה:

מוֹצִיאִין אֶת הַמִּדָּה כְּנֶגְדָּן. אִם הַבְּלִיטוֹת הַלָּלוּ אֵצֶל קֶרֶן מִזְרָחִית צְפוֹנִית, רוֹאִים כְּאִלּוּ יֵשׁ עוֹד בְּלִיטָה אַחֶרֶת כְּנֶגְדָּהּ בְּקֶרֶן מִזְרָחִית דְּרוֹמִית, וְחוּט מָתוּחַ מִזּוֹ לָזוֹ, וּמוֹדֵד מִן הַחוּט וְלַחוּץ, כְּדֵי שֶׁיְּהֵא הַתְּחוּם שָׁוֶה לִשְׁתֵּי הַקְּרָנוֹת וְלֹא יִהְיֶה כָּאן אָרֹךְ וְכָאן קָצָר:

וְעוֹשִׂין אוֹתָן. הַתְּחוּמִין. מְרֻבָּעִים, שֶׁיְּהֵא אַלְכְּסִים לַצְּדָדִים כְּבָאֶמְצַע. וְלֹא עֲגֻלִּים, שֶׁיְּהֵא לָהֶן אַלְכְּסִים בָּאֶמְצַע, וּבַצְּדָדִים הֵם מִתְמַעֲטִים כְּדֶרֶךְ דָּבָר עָגֹל:

משנה ב

נוֹתְנִין קַרְפֵּף לָעִיר. כָּל הַבָּא לְמִדַּד תְּחוּמִין מַנִּיחַ לָעִיר אֲוִיר שֶׁל שִׁבְעִים אַמָּה וְשִׁירַיִם שֶׁהֵן שִׁבְעִים אַמָּה וּשְׁנֵי שְׁלִישֵׁי אַמָּה וּמִשָּׁם מַתְחִיל לְמִדַּד אַלְכְּסִים אַמָּה, שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר לה) מִקִּיר הָעִיר וְחוּצָה אֶלֶף אַמָּה סָבִיב, אָמְרָה תּוֹרָה תֵּן חוּצָה וְאַחַר כָּךְ מְדֹד, כְּלוֹמַר תֵּן לָהּ קַרְפֵּף שֶׁל שִׁבְעִים אַמָּה וְשִׁירַיִם וְאַחַר כָּךְ מְדֹד מִשָּׁם וָהָלְאָה:

לֹא אָמְרוּ קַרְפֵּף אֶלָּא בֵּין שְׁתֵּי עֲיָרוֹת. שְׁתֵּי עֲיָרוֹת הַסְּמוּכוֹת זוֹ לָזוֹ נוֹתְנִין שִׁבְעִים אַמָּה וְשִׁירַיִם לְכָל אַחַת כְּדֵי לְחַבְּרָן עַל יְדֵי קַרְפֵּיפוֹת הַלָּלוּ לִהְיוֹת כְּעִיר אַחַת, וְהַבָּא לְלֶכֶת מֵאַחַת מֵהֶן [דֶּרֶךְ] חֲבֵרְתָּהּ מוֹדְדִים לוֹ אַלְכְּסִים אַמָּה מִחוּץ לַחֲבֵרְתָּהּ, מִפְּנֵי שֶׁשְּׁתֵּיהֶן כְּעִיר אַחַת עַל יְדֵי קַרְפֵּיפוֹת הַלָּלוּ שֶׁמְּחַבְּרִין בֵּינֵיהֶן. וְהֲלָכָה כַּחֲכָמִים, שֶׁאֵין נוֹתְנִין קַרְפֵּף לְעִיר אַחַת אֶלָּא בֵּין שְׁתֵּי עֲיָרוֹת בִּלְבַד:

משנה ג

וְכֵן שְׁלֹשָׁה כְּפָרִים הַמְּשֻׁלָּשִׁים. לֹא מְשֻׁלָּשִׁים מַמָּשׁ, אֶלָּא שְׁלִישֵׁי עוֹמֵד מֵרָחוֹק כְּנֶגֶד בֵּין הַחִיצוֹנִים, וְכָל שֶׁאֵלּוּ מַכְנִיס אֶמְצָעֵי לְבֵינֵיהֶן וְאֵין בֵּין זֶה לָזֶה אֶלָּא קמ"א אַמָּה וּשְׁלִישׁ, שֶׁהֵן שִׁבְעִים אַמָּה וּשְׁנֵי שְׁלִישִׁים לָזוֹ וְשִׁבְעִים אַמָּה וּשְׁנֵי שְׁלִישִׁים לָזוֹ, וְכֵן לְצַד הָעִיר הַחִיצוֹנָה הָאַחֶרֶת אֵין בֵּין הָאֶמְצָעִית לְבֵינָהּ אֶלָּא מֵאָה וְאַרְבָּעִים וְאֶחָד אַמָּה וּשְׁלִישׁ, הֲרֵי שְׁלֹשְׁתָּן נֶחְשָׁבוֹת כְּאַחַת, וְהַיּוֹצֵא מֵאַחַת מֵהֶן לְיִלֵּךְ דֶּרֶךְ חֲבֵרוֹתֶיהָ מוֹנֶה מֵחוֹמַת חֲבֵרְתָּהּ הַחִיצוֹנָה. וְכַמָּה יְהֵא בֵּין הָאֶמְצָעִית לַחִיצוֹנִית, אַלְכְּסִים אַמָּה, דְּהוֹאִיל וְיכוֹלָה לָבֹא אֶמְצָעִית לַחִיצוֹנָה

וְחִיצוֹנָה לָאֶמְצָעִית בְּלֹא עֵרוּב אֶמְרִינַן רוֹאִין כְּאִלּוּ אֶמְצָעִית נְתוּנָה בֵּינֵיהֶן. אֲבָל אִם רְחוֹקָה יוֹתֵר מֵאַלְפַּיִם לֹא אָמְרִינַן רוֹאִין:

משנה ד

אֵין מוֹדְדִין. אַלְפַּיִם אַמָּה שֶׁל תְּחוּם שַׁבָּת אֶלָּא בְּחֶבֶל שֶׁל פִּשְׁתָּן אֹרֶךְ חֲמִשִּׁים אַמָּה:

לֹא פָחוֹת. שֶׁכְּשֶׁהַחֶבֶל קָצָר נִמְתָּח הַרְבֵּה וּמַאֲרִיךְ (האמה) [הַמִּדָּה]:

וְלֹא יוֹתֵר. שֶׁכְּשֶׁהוּא אֹרֶךְ הַרְבֵּה כְּבָדוֹ מַכְפִּילוֹ בְּאֶמְצָעִיתוֹ וּמִתְקַצֵּר:

אֶלָּא כְנֶגֶד לִבּוֹ. קָבְעוּ לוֹ חֲכָמִים מָקוֹם לְשׂוּם רֹאשׁ הַחֶבֶל כָּל אֶחָד נֶגֶד לִבּוֹ, שֶׁאִם יִתֵּן זֶה כְּנֶגֶד צַוָּארוֹ וְזֶה כְּנֶגֶד רַגְלָיו הַחֶבֶל מִתְקַצֵּר וְהַתְּחוּמִין מִתְמַעֲטִין:

לְגַדֵּר. חוֹמַת אֲבָנִים שֶׁנִּפְלָה וְנַעֲשֵׂית גַּל גְּבוֹהַּ וּמְשֻׁפָּע:

מַבְלִיעוֹ. אִם אֵינוֹ רָחָב חֲמִשִּׁים אַמָּה מְשׁוּפָּתוֹ אֶל שִׁפְתּוֹ מִלְמַעְלָה, אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ בְּמִדְרוֹנוֹ הִלּוּךְ יוֹתֵר מֵאֶלֶף, אֵין אוֹמְרִים תַּעֲלָה מִדַּת מִדְרוֹנוֹ לְמִדַּת הַתְּחוּם, אֶלָּא זֶה יַעֲמֹד עַל שִׁפְתּוֹ מִכָּאן וְזֶה יַעֲמֹד עַל שִׁפְתּוֹ מִכָּאן וְיַבְלִיעוּ מִדְרוֹנוֹ בְּחֶבֶל אֶחָד:

וְחוֹזֵר לְמִדָּתוֹ. מִדְּקָתָנֵי חוֹזֵר לְמִדָּתוֹ, מַשְׁמַע שֶׁאִם הָיָה רָחְבּוֹ כְּנֶגֶד הָעִיר יוֹתֵר מֵחֲמִשִּׁים וְאֵינוֹ יָכוֹל לְהַבְלִיעוֹ שָׁם בַּחֶבֶל, וּבְאֶחָד מֵרֹאשָׁיו שֶׁלֹּא כְּנֶגֶד הָעִיר יָכוֹל לְהַבְלִיעוֹ, הוֹלֵךְ וּמַבְלִיעוֹ שָׁם, וּמוֹדֵד וְהוֹלֵךְ שָׁם מִשְׁפָּתוֹ וָהָלְאָה עַד כְּנֶגֶד הַמָּקוֹם שֶׁכָּלָה בּוֹ רֹחַב הַגַּיְא כְּנֶגֶד הָעִיר, וְחוֹזֵר לְמִדָּתוֹ כְּנֶגֶד הָעִיר, וּמַשְׁלִים אֶת מִדַּת תְּחוּמָיו:

הִגִּיעַ לָהָר מַבְלִיעוֹ. וְהוּא שֶׁלֹּא יִהְיֶה הַר זָקוּף הַרְבֵּה אֶלָּא מְשֻׁפָּע, שֶׁבְּהִלּוּךְ חָמֵשׁ אַמּוֹת מִמֶּנּוּ לֹא יִגְבַּהּ אֶלָּא עֲשָׂרָה טְפָחִים, אֲבָל אִם הוּא זָקוּף עַד שֶׁבְּפָחוֹת מֵהִלּוּךְ חָמֵשׁ אַמּוֹת זָקוּף עֲשָׂרָה טְפָחִים, אֵינוֹ מַבְלִיעוֹ, אֶלָּא אוֹמְדוֹ בִּלְבַד וְהוֹלֵךְ:

וְהוּא שֶׁלֹּא יֵצֵא חוּץ לַתְּחוּם. כְּשֶׁהוֹלֵךְ הַמּוֹדֵד לְהַבְלִיעַ הָהָר אוֹ הַגַּיְא, לֹא יֵצֵא חוּץ לַתְּחוּם לְמָקוֹם שֶׁרָאשֵׁי הַגַּיְא קְצָרִים שֶׁיָּכוֹל לְהַבְלִיעָם שָׁם כְּדֵי שֶׁיַּחְזוֹר אַחַר כָּךְ לְמִדָּתוֹ כְּנֶגֶד הָעִיר, גְּזֵרָה מִפְּנֵי שֶׁהָרוֹאֶה אוֹתוֹ מוֹדֵד וְהוֹלֵךְ שָׁם יֹאמַר שֶׁמִּדַּת תְּחוּמִים שֶׁל צִדֵּי הָעִיר בָּאָה עַד כָּאן:

בָּזוֹ אָמַר רַבִּי דוֹסְתַּאי. בְּזוֹ לְמַעוּטֵי עִיר מְקֻלָּט וְעֶגְלָה עֲרוּפָּה הַקְּרוֹבָה אֶל הֶחָלָל, שֶׁאֵין מְקַדְּרִין בָּהֶן:

מְקַדְּרִין. נוֹקְבִין, רוֹאִין כְּאִלּוּ נוֹקְבִין אוֹתָן וּמוֹדְדִים דֶּרֶךְ הַנָּקֶב לְמַעֵט מִדַּת מִדְרוֹנוֹ, כִּדְאָמְרִינַן בַּגְּמָרָא שֶׁמּוֹדְדִין אוֹתוֹ בְּחֶבֶל שֶׁל אַרְבַּע אַמּוֹת, וְהַתַּחְתּוֹן מֵנִיחַ אֶת הַחֶבֶל כְּנֶגֶד לִבּוֹ וְהָעֶלְיוֹן כְּנֶגֶד רַגְלָיו, וְכֵן מוֹדְדִין אוֹתוֹ כֻּלּוֹ אַרְבַּע אַמּוֹת אַרְבַּע אַמּוֹת, וּמִתְמַעֵט מִדְּרוֹן שֶׁל כָּל אַרְבַּע אַמּוֹת חֲצִי קוֹמַת אָדָם. וַהֲלָכָה כְּרַבִּי דּוֹסְתַּאי:

משנה ה

אֵין מוֹדְדִין אֶלָּא מִן הַמַּמָּחֶה. אִדָּם הַבָּקִי בִּמְדִידָה. וְנָאוֹן פֵּרֵשׁ מַמָּחֶה לְשׁוֹן וּמָחָה עַל [כְּתַף] יַם כְּנֶרֶת (במדבר לד), כְּלוֹמַר שֶׁמַּתְכִּוְנִים לְמְדֹּד הַתְּחוּמִין לְכַתְּחִלָּה מִן הַמָּקוֹם הַשָּׁוֶה וְהַיִּשֶׁר כְּדֵי שֶׁלֹּא יְהֵא צָרִיךְ לְקַדֵּר:

רִבָּה לְמָקוֹם אֶחָד וּמִעֵט לְמָקוֹם אַחֵר. שֶׁנִּמְצְאוּ סִימָנֵי תְּחוּם זוֹ אֲרֻכִּין וּבוֹלְטִין מִכְּנֶגֶד סִימָנֵי תְּחוּם קֶרֶן שֶׁכְּנֶגְדָּהּ:

שׁוֹמְעִין לְמָקוֹם שֶׁרִבָּה. וּמוֹצִיאִין מִדַּת הַקְּצָרָה כְּנֶגְדָּהּ, מִפְּנֵי שֶׁלֹּא מָתַח מִתְּחִלָּה הַחֶבֶל כָּל צָרְכּוֹ. וְתַנְיָא בַּתּוֹסֶפְתָּא שֶׁהוּא צָרִיךְ לְמָתְחוֹ בְּכָל כֹּחוֹ:

רִבָּה לְאֶחָד וּמִעֵט לְאַחֵר. הָכִי קָאָמַר, רִבָּה אֶחָד וּמִעֵט אַחֵר, שֶׁמְּדָדוּ שְׁנֵי בְּנֵי אָדָם מַמְחִים, זֶה רִבָּה וְזֶה מִעֵט:

משנה ו

עִיר שֶׁל יָחִיד. כְּגוֹן שֶׁאָדָם אֶחָד קָנָה כֻּלָּהּ וְהוּא מַשְׁכִּיר כָּל בָּתֶּיהָ לִבְנֵי אָדָם הַדָּרִים בָּהּ. וְאַחַר כָּךְ נַעֲשֵׂית שֶׁל רַבִּים:

מְעָרְבִין אֶת כֻּלָּהּ. כְּדֶרֶךְ שֶׁהָיוּ מְעָרְבִין כְּשֶׁהָיְתָה שֶׁל יָחִיד, שֶׁלֹּא הָיְתָה צְרִיכָה שִׁיּוּר:

אֵין מְעָרְבִין אֶת כֻּלָּהּ. שֶׁאָסוּר לְעָרֵב עִיר שֶׁל רַבִּים אִם אֵין מְשַׁיֵּר בָּהּ בָּתִּים יְדוּעִים בִּלֹּא עֵרוּב, דְּהַהוּא שִׁיּוּר הָוֵי הֶכֵּר דְּטַעְמָא מִשּׁוּם עֵרוּב הוּא וְלֹא תִּשְׁתַּכַּח תּוֹרַת רְשׁוּת הָרַבִּים. וְזוֹ הוֹאִיל וְהָיְתָה שֶׁל רַבִּים וְהָיְתָה צְרִיכָה שִׁיּוּר, אַף עַל גַּב דְּהַשְׁתָּא הַוְיָא שֶׁל יָחִיד, נִדּוֹנֵית כְּבַתְּחִלָּה:

אֶלָּא אִם כֵּן עָשָׂה חוּצָה לָהּ. שִׁיּוּר שֶׁלֹּא עֵרְבוּ עִם שְׁאָר הָעִיר. וּרְבוּתָא קָא מַשְׁמַע לָן, שֶׁאֲפִלּוּ שִׁיּוּר שֶׁל חוּצָה לָהּ מוֹעִיל לִשְׁאָר הָעִיר:

כָּעִיר חֲדָשָׁה שֶׁבִּיהוּדָה. עִיר הָיְתָה בִּיהוּדָה וּשְׁמָהּ חֲדָשָׁה, וְלֹא הָיוּ בָּהּ אֶלָּא חֲמִשִּׁים דִּיּוּרִים, וְהִיא הָעִיר הַיּוֹתֵר קְטַנָּה שֶׁבְּכָל אֶרֶץ יְהוּדָה, וְהִיא הָיְתָה שִׁיּוּר לְעִיר גְּדוֹלָה הַסְּמוּכָה לָהּ, וְהוּא שִׁעוּר הַשִּׁיּוּר שֶׁצָּרִיךְ לְשַׁיֵּר בָּעִיר שֶׁלֹּא יְעָרְבוּ עִם הָאֲחֵרִים מִשּׁוּם הֶכֵּירָא:

רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר שָׁלֹשׁ חֲצֵרוֹת כּוּ'. וּפְסַק הַהֲלָכָה אֲפִלּוּ בַּיִת אֶחָד בְּחָצֵר אֶחָד הָוֵי שִׁיּוּר. וְעִיר שֶׁאֵין לָהּ אֶלָּא פֶּתַח אֶחָד בִּלְבַד, אֲפִלּוּ הָיְתָה שֶׁל רַבִּים, אֵין צָרִיךְ שִׁיּוּר:

משנה ז

מִי שֶׁהָיָה בַּמִּזְרָח. בַּשָּׂדֶה, וְקִדֵּשׁ עָלָיו שָׁם הַיּוֹם, וְהוּא רָחוֹק מֵעֵרוּבוֹ יוֹתֵר מֵאַלְפַּיִם, וַהֲרֵי אֵין עֵרוּבוֹ עֵרוּב כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לֵילֵךְ וְלִטָּלוֹ, הַוְיָא לֵיהּ שְׁבִיתָתוֹ בְּבֵיתוֹ, שֶׁהֲרֵי בִּתְחוּם בֵּיתוֹ הוּא עוֹמֵד, וּמִסְתָּמָא בְּבֵיתוֹ נִיחָא לֵיהּ שֶׁתְּהֵא שְׁבִיתָתוֹ כְּשֶׁאֵין עֵרוּבוֹ עֵרוּב:

אָסוּר לְבֵיתוֹ. לִמְנוֹת מִבֵּיתוֹ אַלְפַּיִם לְכָל רוּחַ:

בְּעִבּוּרָהּ שֶׁל עִיר. בְּאֶחָד מִן הַבָּתִּים הָעוֹמְדִים בְּתוֹךְ שִׁבְעִים אַמָּה וְשִׁירַיִם:

לֹא עָשָׂה וְלֹא כְלוּם. שֶׁהֲרֵי בְּלֹא עֵרוּב נַמִּי יֵשׁ לוֹ מִן הָעִיר אַלְפַּיִם לְכָל רוּחַ, וְכָל הָעִיר עִם עִבּוּרָהּ נֶחְשָׁבִים לוֹ כְּאַרְבַּע אַמּוֹת:

נָתְנוּ חוּץ לַתְּחוּם. חוּץ לְעִבּוּרָהּ שֶׁל עִיר, וְהָכִי מְפָרֵשׁ לַהּ בַּגְּמָרָא:

מַה שֶּׁנִּשְׁכָּר. לְרוּחַ זֶה מַפְסִיד לָרוּחַ שֶׁכְּנֶגְדָּהּ, שֶׁהֲרֵי מוֹנֶה מִן הָעֵרוּב אַלְפַּיִם לְכָל רוּחַ, וְאִם נָתְנוּ בְּסוֹף אֶלֶף לְמִזְרָח נִמְצָא שֶׁכָּלוֹת אַלְפַּיִם שֶׁל מִזְרָח בְּסוֹף שְׁלֹשָׁה אֲלָפִים לָעִיר וְנִשְׁתַּכֵּר אֶלֶף, וְאַלְפַּיִם שֶׁל מַעֲרָב כָּלוֹת בְּסוֹף אֶלֶף שֶׁל מַעֲרָב הָעִיר וְהִפְסִיד אֶלֶף. וְקָא מַשְׁמַע לָן דְּאֵין הָעִיר עוֹלָה בְּחֶשְׁבּוֹן הָאַלְפַּיִם שֶׁל מַעֲרָב אֶלָּא כֻּלָּהּ כְּאַרְבַּע אַמּוֹת. וְהֲנֵי מִלֵּי כְּשֶׁאֵין כָּלוֹת הָאַלְפַּיִם שֶׁמִּן הָעֵרוּב לְצַד הָעִיר אֶלָּא בְּסוֹף הָעִיר אוֹ חוּצָה לָהּ, אֲבָל אִם כָּלוֹת בְּאֶמְצַע הָעִיר אוֹ בְּאֵיזֶה מָקוֹם בְּתוֹכָהּ אֵינוֹ יָכוֹל לֵילֵךְ בְּתוֹךְ הָעִיר אֶלָּא עַד מָקוֹם שֶׁכָּלוֹת הָאַלְפַּיִם אַמָּה שֶׁל עֵרוּב וְתוּ לֹא, כִּדְתָנַן בְּסָמוּךְ:

משנה ח

אַנְשֵׁי עִיר גְּדוֹלָה. שֶׁהָיְתָה לָהֶן עִיר קְטַנָּה בְּתוֹךְ אַלְפַּיִם, וְיוֹצְאִים מֵעִירָן וּמוֹנִין וְהוֹלְכִים דֶּרֶךְ הַקְּטַנָּה הַסְּמוּכָה, מְהַלְּכִין אֶת כָּל הָעִיר הַקְּטַנָּה הַסְּמוּכָה לָהֶן כְּאַרְבַּע אַמּוֹת וּמַשְׁלִימִים מִדָּתָן חוּצָה לָהּ:

וְאֵין אַנְשֵׁי עִיר קְטַנָּה מְהַלְּכִין אֶת הַגְּדוֹלָה. כֻּלָּהּ כְּאַרְבַּע אַמּוֹת, לְפִי שֶׁמִּדַּת תְּחוּמִין כֻּלָּהּ בְּאֶמְצַע עִיר גְּדוֹלָה, לְפִיכָךְ אֵין עִיר גְּדוֹלָה נֶחְשֶׁבֶת לָהֶם כְּאַרְבַּע אַמּוֹת וְאֵין הוֹלְכִים בָּהּ אֶלָּא עַד סוֹף תְּחוּמָן:

כֵּיצַד מִי שֶׁהָיָה בְּעִיר גְּדוֹלָה. מַתְנִיתִין חַסּוֹרֵי מִחַסְּרָא וְהָכִי קָתָנֵי, אַנְשֵׁי עִיר גְּדוֹלָה מְהַלְּכִין אֶת כָּל עִיר קְטַנָּה וְאֵין אַנְשֵׁי עִיר קְטַנָּה מְהַלְּכִין אֶת כָּל עִיר גְּדוֹלָה, בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים, בְּמוֹדֵד אַלְפַּיִם אַמָּה, אֲבָל הַנּוֹתֵן עֵרוּבוֹ בְּתוֹךְ הָעִיר, בֵּין נָתְנוּ אַנְשֵׁי עִיר גְּדוֹלָה עֵרוּבָן בַּקְּטַנָּה בֵּין נָתְנוּ אַנְשֵׁי עִיר קְטַנָּה עֵרוּבָן בַּגְּדוֹלָה, מְהַלְּכִין כָּל הָעִיר שֶׁהָעֵרוּב מֻנָּח בָּהּ כְּאַרְבַּע אַמּוֹת, כֵּיצַד, מִי שֶׁהָיָה מֵעִיר גְּדוֹלָה וְנָתַן אֶת עֵרוּבוֹ בְּעִיר קְטַנָּה כו':

וְרַבִּי עֲקִיבָא. חוֹלֵק עַל תַּנָּא קַמָּא וְסָבַר שֶׁאֵין הָעֵרוּב עוֹשֶׂה הָעִיר שֶׁהוּא מֻנָּח בָּהּ כְּאַרְבַּע אַמּוֹת, וְאֵין מוֹנִים אַלְפַּיִם אֶלָּא מִמְּקוֹם הָעֵרוּב. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי עֲקִיבָא:

משנה ט

אֵימָתַי בִּזְמַן שֶׁאֵין בָּהּ דִּיּוּרִים. שֶׁנִּפְרְצוּ מְחִצּוֹתֶיהָ וְאֵינָהּ רְאוּיָה לְדִיּוּרִין, שֶׁאִם רְאוּיָה לְדִיּוּרִין אַף עַל פִּי שֶׁאֵין בָּהּ עַכְשָׁיו דִּיּוּרִין אֵינָהּ נֶחְשֶׁבֶת כֻּלָּהּ אֶלָּא כְּאַרְבַּע אַמּוֹת לְדִבְרֵי

חֲכָמִים. וְכֵן עִיר שֶׁאֵין יוֹשֵׁב בָּהּ וְיֵשׁ לָהּ חוֹמָה סָבִיב שֶׁנִּתַּן בָּהּ עֵרוּבוֹ נֶחְשֶׁבֶת כְּאַרְבַּע אַמּוֹת, וְאֲפִלּוּ הִיא גְּדוֹלָה כְּאַנְטִיוֹכְיָא:

נִמְצָא קַל תּוֹכָהּ מֵעַל גַּבָּהּ. דְּאִלּוּ גַּבָּהּ שֶׁל מְעָרָה אִם נָתַן שָׁם עֵרוּבוֹ אֵין לוֹ אֶלָּא אַלְפַּיִם אַמָּה מִמְּקוֹם עֵרוּבוֹ, דְּגַבָּהּ אֵינוֹ רָאוּי לְדִיוּרִין, וְתוֹכָהּ מְהַלֵּךְ אֶת כֻּלָּהּ וְחוּצָה לָהּ אַלְפַּיִם אַמָּה: **וְלַמּוֹדֵד שֶׁאָמְרוּ**. אַף עַל פִּי שֶׁחוֹלְקִים חֲכָמִים עַל רַבִּי עֲקִיבָא בְּנוֹתֵן עֵרוּבוֹ בָּעִיר לוֹמַר שֶׁכָּל הָעִיר לוֹ כְּאַרְבַּע אַמּוֹת, מוֹדִים הֵן שֶׁהַבָּא מִמְּקוֹם שְׁבִיתָתוֹ וְכָלְתָה מִדָּתוֹ שֶׁל אַלְפַּיִם אַמָּה אֲפִלּוּ בְּמְעָרָה שֶׁיֵּשׁ בָּהּ דִּיּוּרִין, שֶׁאֵינוֹ נִכְנָס לְהַלָּן מִמִּדָּתוֹ כְּלוּם:

פרק ו

משנה א

הַדָּר. מִי שֶׁאֵינוֹ מוֹדֶה בָּעֵרוּב. כּוֹתִי:

הֲרֵי זֶה אוֹסֵר עָלָיו. לְטַלְטֵל מִבֵּיתוֹ לְחָצֵר, עַד שֶׁיִּשְׁכֹּר מִמֶּנּוּ רְשׁוּת שֶׁיֵּשׁ לוֹ בָּהֶחָצֵר:

לְעוֹלָם אֵינוֹ אוֹסֵר עַד שֶׁיִּהְיוּ שְׁנֵי יִשְׂרְאֵלִים. בֵּין לְתַנָּא קַמָּא בֵּין לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב דִּירַת עוֹבֵד כּוֹכָבִים לְאוֹ שְׁמָהּ דִּירָה וּבְדִין הוּא שֶׁלֹּא תֶּאֱסֹר, אֶלָּא דְּגָזוּר רַבָּנָן כְּדֵי שֶׁלֹּא יָדוּר יִשְׂרָאֵל עִם הָעוֹבֵד כּוֹכָבִים שֶׁלֹּא יִלְמַד מִמַּעֲשָׂיו. תַּנָּא קַמָּא סָבַר אַף עַל גַּב דְּעוֹבֵד כּוֹכָבִים חֲשִׁיד אַשְׁפִּיכַת דָּמִים וְאָסוּר לְיִשְׂרָאֵל לְהִתְיַחֵד עִמּוֹ, זִמְנִין דְּמִקָּרֵי וְדַיָּר יִשְׂרָאֵל עִם הָעוֹבֵד כּוֹכָבִים, וְאָמוּר רַבָּנָן אֵין עֵרוּב מוֹעִיל בְּמָקוֹם עוֹבֵד כּוֹכָבִים וְאֵין בִּטּוּל רְשׁוּת מוֹעִיל בְּמָקוֹם עוֹבֵד כּוֹכָבִים עַד שֶׁיַּשְׁכִּיר, וְהָעוֹבֵד כּוֹכָבִים לֹא יַשְׁכִּיר, דְּחָיֵישׁ לְכָשֶׁפִים, וּמִתּוֹךְ כָּךְ לֹא יָבֹא יִשְׂרָאֵל לָדוּר עִם הָעוֹבֵד כּוֹכָבִים וְלֹא יִלְמַד מִמַּעֲשָׂיו. וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב סָבַר כֵּיוָן דְּעוֹבֵד כּוֹכָבִים חֲשׁוּד אַשְׁפִּיכַת דָּמִים, תְּרֵי דִּשְׁכִיחֵי דְּדַיְרֵי גָּזְרוּ בֵּהּ רַבָּנָן, חַד דְּלֹא שְׁכִיחַ דְּדַיָּר, שֶׁאָסוּר לְהִתְיַחֵד עִם הָעוֹבֵד כּוֹכָבִים, לֹא גָּזְרוּ בֵּיהּ רַבָּנָן. וַהֲלָכָה כְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב. וְשׁוֹכְרִים מִן הָעוֹבֵד כּוֹכָבִים אֲפִלּוּ בְּפָחוֹת מִשָּׁוֶה פְּרוּטָה, וַאֲפִלּוּ בְּשַׁבָּת. וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵין הָעוֹבֵד כּוֹכָבִים מְבַטֵּל רְשׁוּתוֹ עַד שֶׁיִּשְׁכֹּר מִמֶּנּוּ, יִשְׂרָאֵל יָכוֹל לְבַטֵּל רְשׁוּת וַאֲפִלּוּ בְּשַׁבָּת, וְהוּא שֶׁיֹּאמַר לַחֲבֵרוֹ כְּשֶׁלֹּא עֵרְבוּ רְשׁוּתִי מְבֻטֶּלֶת לָךְ, וְיִהְיֶה הוּא אָסוּר לְטַלְטֵל בֶּחָצֵר וַחֲבֵרוֹ מֻתָּר, וְאִם יִרְצוּ אַחַר שֶׁהִשְׁלִים חֲבֵרוֹ לְטַלְטֵל מַה שֶּׁצָּרִיךְ לוֹ יָכוֹל חֲבֵרוֹ לַחֲזֹר וּלְבַטֵּל לוֹ רְשׁוּתוֹ וְיִהְיֶה הוּא מֻתָּר וַחֲבֵרוֹ אָסוּר:

משנה ב

מַעֲשֶׂה בִּצְדוֹקִי. מַתְנִיתִין חֲסוֹרֵי מְחַסְּרָא וְהָכִי קָתָנֵי, צְדוֹקִי הֲרֵי הוּא כְּעוֹבֵד כּוֹכָבִים, רַבָּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר אֵינוֹ כְּעוֹבֵד כּוֹכָבִים, וּמַעֲשֶׂה בִּצְדוֹקִי אֶחָד כוּ' וְאָמַר לָנוּ אַבָּא מַהֲרוּ וַעֲשׂוּ צָרְכֵיכֶם עַד שֶׁלֹּא יוֹצִיא וְיֶאֱסֹר עֲלֵיכֶם. שְׁמַע מִנָּהּ דִּכְיִשְׂרָאֵל הוּא וְיָכוֹל לְבַטֵּל רְשׁוּת. וּמִפְּנֵי

שֶׁהַמְבַטֵּל רְשׁוּתוֹ וְחָזַר וְהוֹצִיא בֵּין בְּשׁוֹגֵג בֵּין בְּמֵזִיד אוֹסֵר כְּדִלְקַמָּן, מִשּׁוּם הָכִי קָאָמַר רַבָּן גַּמְלִיאֵל מַהֲרוּ וְעָשׂוּ צָרְכֵיכֶם עַד שֶׁלֹּא יוֹצִיא הוּא כֵּלָיו לֶחָצֵר וְיַחְזוֹר וְיִזְכֶּה בִּרְשׁוּתוֹ שֶׁבִּטֵּל וְיֵאָסֵר עֲלֵיכֶם, אֲבָל אִי כְּעוֹבֵד כּוֹכָבִים הוּא וְאֵין הָעוֹבֵד כּוֹכָבִים יָכוֹל לְבַטֵּל עַד שֶׁיִּשְׁכֹּר, הֵיכִי הָוֵי מָצֵי לְמֵיסַר עֲלַיְיהוּ מֵאַחַר דַּאֲגִיר לְהוּ וְשָׁקֵיל דְּמֵי:

וְרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר. לֹא כָּךְ אָמַר רַבָּן גַּמְלִיאֵל, דִּלְעוֹלָם צְדוֹקִי הֲרֵי הוּא כְּעוֹבֵד כּוֹכָבִים סְבִירָא לֵיהּ לְרַבָּן גַּמְלִיאֵל, וְאוֹתָהּ מַעֲשֶׂה אֵינָהּ רְאָיָה, דְּהָכִי קָאָמַר לְהוּ רַבָּן גַּמְלִיאֵל, מַהֲרוּ וַעֲשׂוּ צָרְכֵיכֶם בְּעֶרֶב שַׁבָּת קֹדֶם שֶׁתֶּחְשַׁךְ, וְלֹא עַד שֶׁלֹּא יוֹצִיא כֵּלָיו כִּדְאָמַרְתְּ, אֶלָּא עַד שֶׁלֹּא יֵצֵא הַיּוֹם וְיֵאָסֵר עֲלֵיכֶם. וּפְסַק הֲלָכָה, שֶׁכָּל יִשְׂרָאֵל שֶׁמְּחַלֵּל שַׁבָּת בְּפַרְהֶסְיָא הֲרֵי הוּא כְּעוֹבֵד כּוֹכָבִים וְאֵין מְעָרְבִין עִמּוֹ וְאֵינוֹ מְבַטֵּל רְשׁוּת, אֶלָּא שׁוֹכְרִים מִמֶּנּוּ כְּדֶרֶךְ שֶׁשּׁוֹכְרִים מִן הָעוֹבֵד כּוֹכָבִים. וְהַמְשַׁמֵּר שַׁבָּת בְּפַרְהֶסְיָא אַף עַל פִּי שֶׁפְּעָמִים מְחַלֵּל אוֹתוֹ בְּצִנְעָא וְאֵינוֹ מוֹדֶה בְּתוֹרַת עֵרוּב, כְּגוֹן הַצְּדוֹקִים בַּזְּמַן הַזֶּה שֶׁמְּשַׁמְּרִים שַׁבָּת וְאֵינָם מוֹדִים בְּתוֹרַת עֵרוּב, הֲרֵי זֶה אֵין מְעָרְבִין עִמּוֹ, אֲבָל יָכוֹל לְבַטֵּל רְשׁוּת וְאֵין צָרִיךְ לִשְׂכֹּר מִמֶּנּוּ, וְהוּא שֶׁלֹּא יִהְיֶה עוֹבֵד עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים:

משנה ג

בֵּיתוֹ אָסוּר לְהַכְנִיס וּלְהוֹצִיא. מְבֵיתוֹ לֶחָצֵר, בֵּין הוּא בֵּין אַנְשֵׁי הֶחָצֵר. וּכְגוֹן שֶׁבִּטֵּל לָהֶם רְשׁוּת חֲצֵרוֹ, כְּלוֹמַר הַחֵלֶק שֶׁיֵּשׁ לוֹ עִמָּהֶם בֶּחָצֵר, וְלֹא בִּטֵּל לָהֶם בֵּיתוֹ, דְּסָבַר הַאי תַּנָּא מַה שֶּׁבִּטֵּל בִּטֵּל וּמַה שֶּׁלֹּא בִּטֵּל לֹא בִּטֵּל, הִלְכָךְ הָוָה לֵיהּ בַּיִת רְשׁוּתָא דִּידֵיהּ וְחָצֵר רְשׁוּתָא דִּידְהוּ:

וְשָׁלָהֶם. בָּתִּים שֶׁלָּהֶן, מֻתָּרִין לְהוֹצִיא מֵהֶן לֶחָצֵר בֵּין הוּא בֵּין הֵם, דְּהָא בָּתִּים שֶׁלָּהֶם וְחָצֵר רְשׁוּת אַחַת הִיא. וְהוּא אַף עַל גַּב דְּלֹא עֵרֵב הָוֵי כְּאוֹרְחַ גַּבַּיְיהוּ, שֶׁאוֹרֵחַ מְטַלְטֵל בִּרְשׁוּת אַכְסַנְיָא שֶׁלּוֹ:

נָתְנוּ לוֹ. הֵם רְשׁוּת חֲצֵרָן, הוּא מֻתָּר לְהוֹצִיא מִבֵּיתוֹ לֶחָצֵר, שֶׁהַכֹּל כִּרְשׁוּתוֹ, וְהֵן אֲסוּרִים אֲפִלּוּ לְטַלְטֵל מִבֵּיתוֹ לֶחָצֵר. וְלֹא הָווּ אוֹרְחִים גַּבַּיְיהוּ, דְּחַד לְגַבֵּי רַבִּים הָוֵי אוֹרֵחַ, רַבִּים לְגַבֵּי יָחִיד לֹא הָווּ אוֹרְחִים:

הָיוּ שְׁנַיִם. שֶׁלֹּא עֵרְבוּ, וּשְׁאָר בְּנֵי חָצֵר בִּטְּלוּ לָהֶם רְשׁוּתָם, שְׁנֵיהֶם אוֹסְרִים זֶה עַל זֶה, מִפְּנֵי שֶׁהֶחָצֵר הִיא שֶׁל שְׁנֵיהֶם וְהַבָּתִּים מְיֻחָדִים כָּל בַּיִת לִבְעָלָיו, וְאֵין מוֹצִיא מֵרְשׁוּת הַמְיֻחֶדֶת לוֹ לִרְשׁוּת שֶׁלּוֹ וְשֶׁל חֲבֵרוֹ. וְאַף עַל גַּב דַּהֲדַר חַד מִנַּיְיהוּ וּבִטֵּיל לֵיהּ לְחַבְרֵיהּ, אֵינוֹ מוֹעִיל, הוֹאִיל וּבְשָׁעָה שֶׁבִּטְּלוּ בְּנֵי הֶחָצֵר רְשׁוּתָם לְאֵלּוּ הַשְּׁנַיִם שֶׁלֹּא עֵרְבוּ הָיוּ אוֹסְרִים זֶה עַל זֶה, אִשְׁתַּכַּח דְּבִטּוּל קַמַּאי לֹא מְהַנֵּי, וְכִי הֲדַר מְבַטֵּל לֹא מָצֵי לְאַקְנוֹיֵי רְשׁוּתָא דִּידְהוּ, דְּהָא לֹא קָנְיֵהּ. הִלְכָךְ בְּנֵי חָצֵר שֶׁקְּצָתָן עֵרְבוּ וּקְצָתָן לֹא עֵרְבוּ, אוֹתָן שֶׁלֹּא עֵרְבוּ מְבַטְּלִין

רְשׁוּתָן לְאוֹתָן שֶׁעֵרְבוּ, וְאֵין אוֹתָן שֶׁעֵרְבוּ מְבַטְּלִין רְשׁוּתָן לְאוֹתָן שֶׁלֹּא עֵרְבוּ, דְּאָסְרֵי אַהֲדָדֵי כִּדְאָמְרָן. וְהַמְבַטֵּל רְשׁוּתוֹ לִבְנֵי חָצֵר צָרִיךְ שֶׁיְּפָרֵשׁ שֶׁמְּבַטֵּל לְכָל אֶחָד וְאֶחָד:

משנה ד

בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים מִבְּעוֹד יוֹם. דְּסָבְרֵי בְּטוּל רְשׁוּת מַקְנֶה רְשׁוּתָא הוּא, וּמַקְנֵה רְשׁוּת בְּשַׁבָּת אָסוּר:

וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים אַף מִשֶּׁתַּחְשַׁךְ. סְבָרֵי בְּטוּל לָאו אַקְנוּיֵי רְשׁוּתָא הוּא אֶלָּא אִסְתַּלּוֹקֵי מֵרְשׁוּתָא, וְאִסְתַּלּוֹקֵי מֵרְשׁוּתָא בְּשַׁבָּת שַׁפִּיר דָּמֵי. וּבַבְּרִיתָא פֵּרְשׁוּ דִּבְכָל דּוּכְתָּא אָמְרִינַן כֵּיוָן שֶׁנֶּאֱסַר לְמִקְצָת שַׁבָּת נֶאֱסַר לְכֻלָּהּ חוּץ מִמְּבַטֵּל רְשׁוּת:

מִי שֶׁנָּתַן רְשׁוּתוֹ וְהוֹצִיא. שֶׁחָזַר וְנִשְׁתַּמֵּשׁ בָּרְשׁוּת שֶׁבִּטֵּל:

אֶחָד שׁוֹגֵג וְאֶחָד מֵזִיד. דְּקָנְיֵס שׁוֹגֵג אַטּוּ מֵזִיד. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי מֵאִיר:

משנה ה

שֶׁהוּא שֻׁתָּף עִם שְׁכֵנָיו. שֶׁמַּבְמָבוֹי, לְשֵׁם שֻׁתָּפוּת בְּעָלְמָא וְלֹא לְשֵׁם עֵרוּב:

אֵינָם צְרִיכִים לְעָרֵב. וְהוּא שֶׁיִּהְיוּ כֻּלָּן שֻׁתָּפִין בִּכְלִי אֶחָד. וַדַּוְקָא שִׁתּוּפֵי מְבוֹאוֹת הָווּ בְּיַיִן כְּדִתְנַן בַּכֹּל מְעָרְבִין וּמִשְׁתַּתְּפִין, אֲבָל עֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת אֵין מְעָרְבִין אֶלָּא בְּפַת, דְּעֵרוּב מִשּׁוּם דִּירָה הוּא, וְדִירָה שֶׁל אָדָם אֵין לִבּוֹ נִמְשָׁךְ אֶלָּא בְּפַת. וְאִם שִׁתֵּף שִׁתּוּפֵי מְבוֹאוֹת בְּפַת כָּל שֶׁכֵּן דְּחִשִּׁיב טְפֵי וְסוֹמְכִין עַל אוֹתוֹ שִׁתּוּף שֶׁל פַּת בְּמָקוֹם עֵרוּב וְאֵינָם צְרִיכִים לְעָרֵב עֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת, אֲבָל אִם נִשְׁתַּתְּפוּ בְּיַיִן אוֹ בִּשְׂאָר דְּבָרִים צְרִיכִים לְעָרֵב עֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת וְאֵין סוֹמְכִין עַל הַשִּׁתּוּף, כְּדֵי שֶׁלֹּא תִּשְׁתַּכַּח תּוֹרַת עֵרוּב מִן הַתִּינוֹקוֹת:

רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר כוּ'. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן:

משנה ו

בִּטְרַקְלִין. בַּיִת גָּדוֹל וְרָחָב, מוֹשֵׁב מְלָכִים, וְחִלְקוּהוּ לַחֲמִשָּׁה, וְכֻלָּן יֵשׁ לָהֶן פֶּתַח מִן הַטְּרַקְלִין לֶחָצֵר, וּצְרִיכִים לְעָרֵב עִם שְׁאָר בְּנֵי הֶחָצֵר:

בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים. רְשׁוּתֵיהֶן חֲלוּקִים וְצָרִיךְ שֶׁכָּל חֲבוּרָה וַחֲבוּרָה תִּתֵּן פַּת לְעֵרוּב הֶחָצֵר:

וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים. אֵין מְחִצָּה זוֹ חִלּוּק רְשׁוּת. וּבִזְמַן שֶׁחִלְקוּ הַטְּרַקְלִין לִמְחִצּוֹת גְּדוֹלוֹת הַמַּגִּיעוֹת לַתִּקְרָה כֻּלֵּי עָלְמָא לֹא פְלִיגֵי דַּהֲוֵי חִלּוּק רְשׁוּת, מִשּׁוּם דַּהֲוֵי כִּשְׁרוּיִים בַּחֲדָרִים וּבַעֲלִיּוֹת. כִּי פְּלִיגֵי דְּחִלְקוּ בִּמְחִצּוֹת נְמוּכוֹת שֶׁאֵינָן מַגִּיעוֹת לַתִּקְרָה, בֵּית שַׁמַּאי סָבְרֵי מְחִצָּה כָּזוֹ הַוְיָא חִלּוּק רְשׁוּת, וּבֵית הִלֵּל סָבְרֵי לֹא הַוְיָא חִלּוּק רְשׁוּת:

משנה ז

הָאַחִין הַשֻּׁתָּפִין. הָכִי קָאָמַר, הָאַחִין שֶׁאוֹכְלִין עַל שֻׁלְחַן אֲבִיהֶם וְהַשֻּׁתָּפִים הָאוֹכְלִים עַל שֻׁלְחָן אֶחָד. וְאוֹכְלִין עַל שֻׁלְחַן אֲבִיהֶם לָאו דַּוְקָא, אֶלָּא נוֹטְלִין מְזוֹנוֹתֵיהֶן מִבֵּית אֲבִיהֶן

וְאוֹכְלִין אוֹתָם כָּל אֶחָד בְּבֵיתוֹ. וְכֵן הַשֻּׁתָּפִין עוֹשִׂים מְלָאכָה אֵצֶל בַּעַל הַבַּיִת אֶחָד בְּשֻׁתָּפוּת וְנוֹטְלִין מְזוֹנוֹתֵיהֶם מִבַּעַל הַבַּיִת וּמוֹלִיכִין לֶאֱכֹל בְּבָתֵּיהֶם:

וִישַׁנִּים בְּבָתֵּיהֶם. וְהֵם וַאֲבִיהֶם [וַאֲחֵרִים] דָּרִים בְּחָצֵר אֶחָד:

צְרִיכִין עֵרוּב לְכָל אֶחָד וְאֶחָד. אִם רוֹצִים לְעָרֵב עִם אַנְשֵׁי חֲצֵרָן:

מְבַטֵּל אֶת רְשׁוּתוֹ. צָרִיךְ לְבַטֵּל אֶת רְשׁוּתוֹ:

אֵימָתַי בִּזְמַן שֶׁמּוֹלִיכִין אֶת עֵרוּבָן. לְתוֹתוֹ לְאֶחָד מִבְּתֵּי שְׁאָר בְּנֵי הֶחָצֵר, דְּהוֹאִיל וְהֶזְקֵקוּ לָעֵרוּב וּשְׁאָר דִּיוּרִין אָסְרֵי, אִינְהוּ נַמִּי אָסְרֵי, וּצְרִיכִין כֻּלָּן לִתֵּן פַּת בָּעֵרוּב הוֹאִיל וַחֲלוּקִין דִּיוּרֵיהֶן בַּלַּיְלָה, וְגַם אֵין אוֹכְלִין עַל שֻׁלְחַן אֲבִיהֶן מַמָּשׁ אֶלָּא כָּל אֶחָד נוֹטֵל פַּרְנָסָתוֹ וְאוֹכֵל בְּבֵיתוֹ:

אֲבָל אִם הָיָה עֵרוּב. כָּל הֶחָצֵר בָּא לְבֵית אֲבִיהֶן, שֶׁלֹּא הֶזְקֵקוּ לָעֵרוּב, שֶׁבֵּית שֶׁמַּנִּיחִין בּוֹ הָעֵרוּב אֵין צָרִיךְ לִתֵּן פַּת:

אוֹ שֶׁאֵין עִמָּהֶן דִּיוּרִין. אֲחֵרִים, שֶׁאֵין דִּיוּרִין מַזְקִיקִים אוֹתָם לָעֵרוּב אֵינָן צְרִיכִים לְעָרֵב דְּכִיחִידִים דָּמוּ:

משנה ח

פְּתוּחוֹת זוֹ לָזוֹ וּפְתוּחוֹת לְמָבוֹי. בַּגְּמָרָא מוּכָח דְּלֹא תַּנִּינַן בְּמַתְנִיתִין פְּתוּחוֹת זוֹ לָזוֹ, מִשּׁוּם דְּקָיְמָא לָן שֶׁאֵין מָבוֹי נִתָּר בְּלֶחִי אוֹ קוֹרָה עַד שֶׁיִּהְיוּ בָּתִּים וַחֲצֵרוֹת פְּתוּחִים לְתוֹכוֹ, כְּלוֹמַר שְׁנֵי בָּתִּים פְּתוּחִים לְכָל חָצֵר וּשְׁתֵּי חֲצֵרוֹת פְּתוּחוֹת לַמָּבוֹי, וְהָנָךְ כֵּיוָן דְּכֻלָּן פְּתוּחוֹת זוֹ לָזוֹ וּמְעֹרָבוֹת יַחַד דֶּרֶךְ פְּתִחֵיהֶן חָדָא חֲשִׁיב לְהוּ, וְלֹא תַּנִּינַן אֶלָּא חֲמֵשׁ חֲצֵרוֹת פְּתוּחוֹת לְמָבוֹי:

עֵרְבוּ הַחֲצֵרוֹת. כָּל אַחַת לְעַצְמָהּ:

מֻתָּרִים בַּחֲצֵרוֹת. מֻתָּרִין כָּל בְּנֵי חָצֵר לְעַצְמָן:

וַאֲסוּרִין בַּמָּבוֹי. דְּאֵין סוֹמְכִין עַל עֵרוּב בְּמָקוֹם שִׁתּוּף:

וְאִם נִשְׁתַּתְּפוּ. נַמִּי בַּמָּבוֹי לְאַחַר שֶׁעֵרְבוּ בַּחֲצֵרוֹת, מֻתָּרִין כָּאן וְכָאן:

וְשָׁכַח אַחַד מִבְּנֵי חָצֵר וְלֹא עֵרֵב. בַּחֲצֵרוֹ לְהַתִּיר חֲצֵרוֹ, אֲבָל בַּשִּׁתּוּף הָיָה לוֹ חֵלֶק:

מֻתָּרִין כָּאן וְכָאן. דְּטַעֲמָא מַאי אֵין סוֹמְכִין עַל שִׁתּוּף בְּמָקוֹם עֵרוּב, כְּדֵי שֶׁלֹּא תִּשְׁתַּכַּח תּוֹרַת עֵרוּב מִן הַתִּינוֹקוֹת, וְהָכָא דְּרוֹב בְּנֵי חָצֵר עֵרְבוּ אֶלָּא שֶׁשָּׁכַח אֶחָד מֵהֶם וְלֹא עֵרֵב לֹא תִּשְׁתַּכַּח תּוֹרַת עֵרוּב:

שֶׁהַמָּבוֹי לַחֲצֵרוֹת כַּחֲצֵר לַבָּתִּים. כְּשֵׁם שֶׁאָסוּר לְהוֹצִיא מִבָּתִּים לֶחָצֵר בְּלֹא עֵרוּב, כָּךְ אָסוּר לְהוֹצִיא מִן הֶחָצֵר לַמָּבוֹי בְּלֹא שִׁתּוּף. וְלֹא תֵּימָא לֹא דָּמוּ, דְּבֵית וְחָצֵר זוֹ רְשׁוּת הַיָּחִיד וְזוֹ רְשׁוּת הָרַבִּים, אֲבָל חָצֵר וּמָבוֹי שְׁנֵיהֶן רְשׁוּת שֶׁל רַבִּים הֵן:

משנה ט

זוֹ לִפְנִים מִזּוֹ. פְּנִימִית פְּתוּחָה לַחִיצוֹנָה וְחִיצוֹנָה לִרְשׁוּת הָרַבִּים, וּדְרִיסַת רַגְלֶיהָ שֶׁל פְּנִימִית עַל חִיצוֹנָה לְצֵאת לִרְשׁוּת הָרַבִּים:

עֲרָבָה פְּנִימִית. בְּעַצְמָהּ לְטַלְטֵל בַּחֲצֵרָהּ:

שְׁתֵּיהֶן אֲסוּרוֹת. דְּהַוְיָא פְּנִימִית בְּעַצְמָהּ רֶגֶל הָאֲסוּרָה בִּמְקוֹמָהּ, שֶׁהֲרֵי לֹא עֵרְבָה לְעַצְמָהּ, וְאוֹסֶרֶת בְּדְרִיסַת רַגְלֶיהָ עַל הַחִיצוֹנָה:

זוֹ מֻתֶּרֶת לְעַצְמָהּ וְכוּ'. דְּרֶגֶל הַמַּתֶּרֶת בִּמְקוֹמָהּ אֵינָהּ אוֹסֶרֶת:

רַבִּי עֲקִיבָא אוֹסֵר. דְּקָא סָבַר אַף רֶגֶל הַמַּתֶּרֶת אוֹסֶרֶת כְּשֶׁלֹּא עֵרְבָה שָׁם:

וַחֲכָמִים אוֹמְרִים כוּ'. דְּקָסְבְרֵי אֲפִלּוּ רֶגֶל הָאֲסוּרָה בִּמְקוֹמָהּ, כְּגוֹן כְּשֶׁלֹּא עֵרְבָה הַפְּנִימִית לְעַצְמָהּ, אֵינָהּ אוֹסֶרֶת עַל הַחִיצוֹנָה. וַהֲלָכָה כְּתַנָּא קַמָּא:

משנה י

שָׁכַח אַחַד מִן הַפְּנִימִית כוּ'. דְּהַוְיָא פְּנִימִית רֶגֶל הָאֲסוּרָה וְאוֹסֶרֶת:

נָתְנוּ עֵרוּבָן בְּמָקוֹם אֶחָד. שֶׁעֵרְבוּ שְׁתֵּיהֶן זוֹ עִם זוֹ וְנָתְנוּ הָעֵרוּב בַּחִיצוֹנָה. וְקָרֵי לַהּ מָקוֹם אֶחָד לְפִי שֶׁשְּׁתֵּי הַחֲצֵרוֹת מִשְׁתַּמְּשׁוֹת בָּהּ כְּאֶחָד. וְשָׁכַח אֲפִלּוּ אֶחָד מִן הַחִיצוֹנָה וְלֹא עֵרַב, שְׁתֵּיהֶן אֲסוּרוֹת, דִּפְנִימִית נַמֵּי אֲסוּרָה לְטַלְטֵל בַּחֲצֵרָהּ, שֶׁהֲרֵי אֵינָהּ יְכוֹלָה לְהִסְתַּלֵּק מִן הַחִיצוֹנָה וּלְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּאַנְפֵּי נַפְשָׁהּ, דְּהָא לֵיתָא לְעֵרוּבָהּ גַּבָּהּ, דְּאוֹתוֹ עֵרוּב הַמַּתִּירָהּ בָּחֲצֵר הוֹלִיכוּהוּ לַחִיצוֹנָה. אֲבָל נָתְנוּ הָעֵרוּב בַּפְּנִימִית, חִיצוֹנָה מִתַּסְרָא בְּשִׁכְחָה דִּפְנִימִית וּפְנִימִית לֹא מִתַּסְרָא בְּשִׁכְחָה דְּחִיצוֹנָה, דְּהָא אָחֳדָא לַדָּשָׁא וּמִשְׁתַּמְּשָׁא:

וְאִם הָיוּ שָׁלֹשׁ יְחִידִים. שֶׁאֵין בַּפְּנִימִית אֶלָּא אֶחָד וּבַחִיצוֹנָה אֶחָד, אֵינָם צְרִיכִים לְעָרֵב זֶה עִם זֶה מִשּׁוּם דְּרִיסַת הָרֶגֶל, דְּכֵיוָן דְּיָחִיד הוּא בַּפְּנִימִית הַוְיָא רֶגֶל הַמַּתֶּרֶת וְאֵינָהּ אוֹסֶרֶת. וּסְתָם מַתְנִיתִין כְּתַנָּא קַמָּא דְּלְעֵיל דְּסָבַר רֶגֶל הַמַּתֶּרֶת אֵינָהּ אוֹסֶרֶת:

פרק ז

משנה א

חַלּוֹן בְּתוֹךְ עֶשְׂרָה. שֶׁהֵא קָצַת מִמֶּנּוּ וַאֲפִלּוּ מַשֶּׁהוּ בְּתוֹךְ עֶשְׂרָה סָמוּךְ לַקַּרְקַע:

מְעָרְבִין שְׁנַיִם. שְׁנֵי עֵרוּבִין, אֵלּוּ לְעַצְמָן וְאֵלּוּ לְעַצְמָן וַאֲסוּרִים זוֹ עִם זוֹ:

וְאִם רָצוּ מְעָרְבִין אֶחָד. עֵרוּב אֶחָד, שֶׁיִּתְּנוּ אֵלּוּ עֵרוּבָן בָּאַחֶרֶת וְיֶעֱרְבוּ עִמָּהֶן וְיִהְיוּ אֶחָד:

פָּחוֹת מֵאַרְבָּעָה. לְאוֹ פֶּתַח הוּא וְאֵין רָאוּי לַעֲבֹר מִזּוֹ לְזוֹ, וּלְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה נַמֵּי לֹא נִיחָא תַּשְׁמִישְׁתֵּיהּ, הִלְכָּךְ אֵין מְעָרְבִין אֶחָד. וְדַוְקָא בְּחָצֵר שֶׁאֵינוֹ מְקוֹרֶה אֲבָל בַּבַּיִת הַמְקוֹרֶה אֲפִלּוּ לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה מְעָרְבִין אֶחָד, שֶׁדַּרְכּוֹ לְשׁוּם סַפְסָלִים וְתֵבוֹת סְבִיבוֹת הַבַּיִת וְנִיחָא תַּשְׁמִישְׁתֵּיהּ:

משנה ב

כֹּתֶל שֶׁבֵּין שְׁתֵּי חֲצֵרוֹת. הַאי דְּנָקֵט רֹחַב אַרְבָּעָה לְאוֹ מִשּׁוּם דְּצָרִיךְ רֹחַב אַרְבָּעָה לְמֵהֱוֵי סְתִימָה, דִּמְחִצָּה בְּרֹחַב כָּל דְּהוּ הֲוָיָא סְתִימָה. אֶלָּא מִשּׁוּם דְּבָעֵי לְמִתְנֵי סֵיפָא הָיוּ [בְּרֹאשׁוֹ] פְּרוֹת אֵלּוּ עוֹלִין מִכָּאן וְאוֹכְלִין וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יוֹרִידוּ לְמַטָּה, דְּחִשִּׁיב רְשׁוּת בְּאַנְפֵּי נַפְשַׁהּ, וּלְהַאי דִּינָא צָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה רֹחַב אַרְבָּעָה, דְּפָחוֹת מֵאַרְבָּעָה הֲוֵי מָקוֹם פְּטוּר וּמֻתָּרִין אֵלּוּ וְאֵלּוּ לְהוֹרִיד לְמַטָּה:

וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יוֹרִידוּ לְמַטָּה. לַדְּיוּרִין בַּבָּתִּים, אֲבָל בֶּחָצֵר שָׁרֵי:

יוֹתֵר מִכָּאן. הֲוֵי פִּרְצָה, וְהַוְיָא כֻּלָּהּ כְּחָצֵר אַחַת, וְאִם עֵרְבָה כָּל אַחַת לְעַצְמָהּ הֲוֵי כְּאִלּוּ חוֹלְקִין אֶת עֵרוּבָן וְאוֹסְרִין אֵלּוּ עַל אֵלּוּ:

משנה ג

חָרִיץ. אֹרֶךְ הוּא וּמַפְסִיק עַל פְּנֵי כָּל הֶחָצֵר כֻּלָּהּ:

וְרָחָב אַרְבַּע. דְּפָחוֹת מִכָּאן נוֹחַ לְפָסְעוֹ מִשְׁפָּתוֹ לִשְׂפָתוֹ:

וַאֲפִלּוּ מָלֵא תֶּבֶן וְקַשׁ. לְאוֹ סְתִימָה הִיא, דְּלֹא מְבַטֵּל לֵיהּ לְהָתָם, דְּסוֹפוֹ לִטְּלוֹ:

משנה ד

נָתַן עָלָיו נָסָר. מִשְׁפָּתוֹ לִשְׂפָתוֹ כְּעֵין גֶּשֶׁר, הֲוֵי כְּמוֹ פֶּתַח:

שְׁתֵּי גֻּזְטְרָאוֹת. כְּמִין תִּקְרָה בּוֹלֶטֶת מֵרֹאשׁוֹת הַיְחִיד עַל רֹאשׁוֹת הָרַבִּים, וְנָתַן נָסָר רָחָב אַרְבָּעָה מִזּוֹ לְזוֹ, הֲוֵי נַמִּי פֶּתַח:

פָּחוֹת מִכָּאן. שֶׁאֵין הַנָּסָר רָחָב אַרְבָּעָה, אָדָם יָרֵא לַעֲבֹר עָלָיו וְלֹא נִיחָא תַּשְׁמִישְׁתֵּיהּ:

משנה ה

מַתְבֵּן. גָּדִישׁ שֶׁל תֶּבֶן, וּמַפְסִיק עַל פְּנֵי כָּל רֹחַב הַחֲצֵרוֹת:

אֵלּוּ מַאֲכִילִין. מַנִּיחִין בְּהֶמְתָּן לֶאֱכֹל מִן הַתֶּבֶן, וְלֹא חָיְשִׁינַן דִּלְמָא מְמָעֵיט הַתֶּבֶן מֵעֲשָׂרָה וַהֲוָה לֵיהּ חֲדָא רְשׁוּתָא וְאָסְרֵי אַהֲדָדֵי, וּמַטַּלְטְלֵי בֶּחָצֵר וְלֹא מַסְקֵי אַדַּעְתַּיְיהוּ, לְהָא לֹא חָיְשִׁינַן, דְּהָא אֲפִלּוּ אִמְּעִיט אִי לֹא הֲוֵי הַמְּעוּט עַל פְּנֵי עֶשֶׂר אַמּוֹת וְיוֹתֵר לֹא אָסְרֵי, דְּהָא עֶשֶׂר אַמּוֹת פִּתְחָא הֲוֵי וְאֵין בְּהֵמָה מְמַעֶטֶת כָּל כָּךְ בַּאֲכִילָתָהּ [בְּשַׁבָּת אֶחָד]:

נִתְמַעֵט הַתֶּבֶן מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים. עַל פְּנֵי כָּל אֹרֶךְ הֶחָצֵר אוֹ בְּמֶשֶׁךְ עֶשֶׂר אַמּוֹת [וְעוֹד]:

מְעָרְבִין אֶחָד. אִם נִתְמַעֵט בְּחֹל לִפְנֵי הַשַּׁבָּת:

משנה ו

מַנִּיחַ אֶת הֶחָבִית. מִשֶּׁלּוֹ, אִם יִרְצֶה, וְאָז צָרִיךְ לְזַכּוֹת, דְּאִלּוּ מִשֶּׁלָּהֶם אֵין צָרִיךְ לְזַכּוֹת:

וּמְזַכֶּה לָהֶם עַל יְדֵי בְּנוֹ וּבִתּוֹ. אוֹמֵר לָהֶם קַבְּלוּ חָבִית זוֹ וּזְכוּ בָּהּ לְשֵׁם כָּל בְּנֵי הַמָּבוֹי. וְהַזּוֹכֶה מַגְבִּיהַּ הָעֵרוּב בְּיָדוֹ טֶפַח מִן הַקַּרְקַע, דְּכָל הֵיכָא דְּמַנְחָא בִּרְשׁוּתֵיהּ לֹא הַוְיָא זְכִיָּה, וְאוֹמֵר זְכִיתִי לָהֶם:

שֶׁיָּדָן כְּיָדוֹ. וְלָאו זְכִיָּה הִיא:

משנה ז

נִתְמַעֵט הָאוֹכֶל. מִשֶּׁעוּרוֹ הַמְפֹרָשׁ לְקַמָּן בְּמַתְנִיתִין:

מוֹסִיף וּמְזַכֶּה. אִם בָּא לְהוֹסִיף מִשֶּׁלּוֹ אֲפִלּוּ מִמִּין אַחֵר שֶׁאֵינוֹ מִמִּין הַשְּׁתוּף הָרִאשׁוֹן, מוֹסִיף וּמְזַכֶּה וְאֵינוֹ צָרִיךְ לְהוֹדִיעָן, כֵּיוָן שֶׁנִּשְׁאַר קְצָת מִן הַמִּין הָרִאשׁוֹן אֵינוֹ נִרְאֶה כִּמְעֻרָב בַּתְּחִלָּה. אֲבָל אִם נוֹתֵן מִמִּין הַשְּׁתוּף הָרִאשׁוֹן, אֲפִלּוּ כָּלָה לְגַמְרֵי מֵבִיא מֵאוֹתוֹ הַמִּין וּמְזַכֶּה וְאֵינוֹ צָרִיךְ לְהוֹדִיעָן:

נִתּוֹסְפוּ עֲלֵיהֶם דִּיּוּרִים מוֹסִיף וּמְזַכֶּה וְצָרִיךְ לְהוֹדִיעַ. וְדַוְקָא בִּזְמַן שֶׁיֵּשׁ לָחֻצֵר שְׁנֵי פְּתָחִים לִשְׁתֵּי מְבוֹאוֹת, שֶׁכְּשֶׁעוֹשֶׂה עֵרוּב עִם אַנְשֵׁי מָבוֹי זֶה אָסוּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּמָבוֹי אַחֵר, לְפִיכָךְ צָרִיךְ לְהוֹדִיעַ, דִּלְמָא לֹא נִיחָא לְהוּ לִקְנוֹת בְּרוּחַ זוֹ וּלְהַנִּיחַ יָד בָּרוּחַ שֶׁכְּנֶגְדָּהּ. אֲבָל אִם אֵין לוֹ פֶּתַח אֶלָּא לְמָבוֹי זֶה שֶׁנִּשְׁתַּתְּפוּ בּוֹ תְּחִלָּה אֵינוֹ צָרִיךְ לְהוֹדִיעַ, דְּזִכְיַן לְאָדָם שֶׁלֹּא בְּפָנָיו וְאֵין חָבִין לְאָדָם אֶלָּא בְּפָנָיו:

משנה ח

מְרֻבִּין. שְׁמֹנָה עָשָׂר בְּנֵי אָדָם וּלְמַעְלָה:

מֵעָטִין. פָּחוֹת מִשְּׁמֹנָה עָשָׂר:

מְזוֹן שְׁתֵּי סְעוּדוֹת. הֵן שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה גְּרוֹגָרוֹת:

לְהוֹצָאַת שַׁבָּת. שִׁעוּר שֶׁל הוֹצָאַת שַׁבָּת. כִּי הַמּוֹצִיא אֳכָלִים בְּשַׁבָּת אֵינוֹ חַיָּב בְּפָחוֹת מִכְּגְרוֹגֶרֶת:

משנה ט

בְּשִׁירֵי הָעֵרוּב. שֶׁנִּתְמַעֵט מִשִּׁעוּרוֹ:

וְלֹא אָמְרוּ לְעֵרֶב בַּחֲצֵרוֹת. אַחַר שֶׁנִּשְׁתַּתְּפוּ בַּמָּבוֹי, אֶלָּא שֶׁלֹּא תִּשְׁתַּכַּח תּוֹרַת עֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת מִתִּינוֹקוֹת שֶׁאֵינָן יוֹדְעִין שֶׁנִּשְׁתַּתְּפוּ בַּמָּבוֹי, הִלְכָךְ מְקִילִינַן בֵּיהּ. וְאַף עַל גַּב דְּטַעֲמָא דִּמְעָרְבִין עֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת לְאַחַר שֶׁנִּשְׁתַּתְּפוּ בַּמָּבוֹי הָוֵי כְּדֵי שֶׁלֹּא תִּשְׁתַּכַּח תּוֹרַת עֵרוּב מִן הַתִּינוֹקוֹת, מִכָּל מָקוֹם אֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יוֹסֵי בְּשִׁירֵי עֵרוּב, דְּלֹא מְקִילִינַן בֵּיהּ כֻּלֵּי הַאי:

משנה י

בַּכֹּל מְעָרְבִין. עֵרוּבֵי תְּחוּמִין, דְּאִלּוּ עֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת אֵין מְעָרְבִין אֶלָּא בְּפַת. וּמֵיהוּ בַּכֹּל מְעָרְבִין דְּאָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הָכָא, לַאֲתוֹיֵי עֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת שֶׁמְּעָרְבִין בְּפַת פְּרוּסָה וְאֵין צָרִיךְ

כְּכָר שְׁלֵמָה, וּפָלִיג עֲלֵיהּ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ וְאָמַר דַּוְקָא כְּכָר שָׁלֵם הוּא עֵרוּב. וַהֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ:

אֵין מְעָרְבִין בָּהּ. וְטַעֲמָא מִשּׁוּם אֵיבָה, שֶׁבָּאִים בְּנֵי הֶחָצֵר לִידֵי מַחֲלֹקֶת לוֹמַר אֲנִי נוֹתֵן שְׁלֵמָה וְהוּא נוֹתֵן פְּרוּסָה:

כִּכָּר בְּאִסָּר וְהוּא שֶׁלֵּם מְעָרְבִין בּוֹ. נוֹתְנִין אוֹתוֹ בָּעֵרוּב עִם שְׁאָר כִּכָּרוֹת שֶׁל בְּנֵי חָצֵר, וּבִלְבַד שֶׁיִּהְיֶה בֵּין כֻּלָּם כִּגְרוֹגֶרֶת לְכָל אֶחָד וְאֶחָד. וְרַמְבַּ"ם פֵּרֵשׁ דְּכִכָּר שָׁלֵם כְּאִסָּר מְעָרְבִין בּוֹ לְבַדּוֹ לְכָל בְּנֵי הֶחָצֵר וְאֵין צָרִיךְ שִׁעוּר:

משנה יא

נוֹתֵן אָדָם מָעָה לְחֲנָוָנִי. הַמּוֹכֵר יַיִן, וְדֶר עִמּוֹ בַּמָּבוֹי:

אוֹ לְנַחְתּוֹם. הַמּוֹכֵר כִּכָּרוֹת וְדָר עִמּוֹ בֶּחָצֵר, שֶׁיִּזְכֶּה לוֹ בָּעֵרוּב עִם חֲבֵרָיו, אִם יָבֹאוּ בְּנֵי מָבוֹי לִקְנוֹת מִמְּךָ יַיִן לַשְׁתּוֹת, אוֹ בְּנֵי חָצֵר לִקְנוֹת כִּכָּר לָעֵרוּב, שֶׁיִּהְיֶה לִי חֵלֶק בּוֹ:

לֹא זָכוּ לוֹ מְעוֹתָיו. שֶׁאֵין מָעוֹת קוֹנוֹת עַד שֶׁיִּמְשֹׁךְ. וַאֲפִלּוּ עֵרֶב זֶה הַחֲנָוָנִי לְכָל הָאֲחֵרִים וְזָכָה גַּם לָזֶה, אֵינוֹ עֵרוּב, שֶׁהֲרֵי לֹא נִתְכַּוֵּן לְזַכּוֹת לוֹ בְּמַתָּנַת חִנָּם כְּשֶׁאָר הַמְזַכִּין בָּעֵרוּב אֶלָּא שֶׁיִּקְנֶה בְּמָעָה, וַהֲרֵי אֵינָהּ קוֹנָה לוֹ, דְּמָעוֹת אֵינָן קוֹנוֹת, וְנִמְצָא מֵעֵרֶב לוֹ בְּמָעוֹתָיו:

וּמוֹדִים בְּשְׁאָר כָּל אָדָם. בַּעַל הַבַּיִת שֶׁאָמַר לוֹ חֲבֵרוֹ הֵילַךְ מָעָה זוֹ וְזַכֵּה לִי בָּעֵרוּב וְהָלַךְ וְזָכָה לוֹ, שֶׁקָּנָה עֵרוּב, דְּהוֹאִיל וְאֵין בַּעַל הַבַּיִת רָגִיל לִמְכֹּר כִּכָּרוֹת לֹא נִתְכַּוֵּן זֶה אֶלָּא לַעֲשׂוֹתוֹ שְׁלִיחַ וְנַעֲשָׂה כְּאוֹמֵר לוֹ עָרֵב לִי:

שֶׁאֵין מְעָרְבִין לְאָדָם. כְּשֶׁמְּעָרְבִין לוֹ מִשֶּׁלּוֹ אֶלָּא מִדַּעְתּוֹ. הִלְכָךְ גַּבֵּי חֲנָוָנִי כִּי אָמַר לוֹ זַכֵּה לִי לֹא נִתְכַּוֵּן אֶלָּא לִקְנוֹת מִמֶּנּוּ וְלֹא סָמַךְ עָלָיו שֶׁיַּעֲשֶׂה שְׁלוּחוֹ, וּמָעוֹת אֵינָן קוֹנוֹת וְלֹא סָמְכֵיהּ דַּעְתֵּיהּ, נִמְצָא מֵעֵרֶב לוֹ שֶׁלֹּא מִדַּעְתּוֹ:

עֵרוּבֵי תְחוּמִין. חוֹב הוּא, שֶׁמַּפְסִיד לַצַּד הָאַחֵר, וְשָׁמָּא אֵין נוֹחַ לוֹ. וַהֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה:

פרק ח

משנה א

כֵּיצַד. לְכָל מִי שֶׁיֵּלֵךְ לְבֵית הָאֵבֶל וְכוּ'. דְּמִילֵּי דְּמִצְוָה נִינְהוּ, וְקָיְמָא לָן אֵין מְעָרְבִין עֵרוּבֵי תְּחוּמִין אֶלָּא לְדָבָר מִצְוָה:

וְכֹל מִי שֶׁקִּבֵּל עָלָיו. לִסְמֹךְ עַל עֵרוּב זֶה מֶתֶר:

וּמִשֶּׁחֲשֵׁכָה אָסוּר. וְהָנֵי מִלֵּי כְּשֶׁלֹּא הוֹדִיעוּהוּ מִבְּעוֹד יוֹם, אֲבָל הוֹדִיעוּהוּ מִבְּעוֹד יוֹם אֲפִלּוּ לֹא קִבֵּל עָלָיו לִסְמֹךְ עַל עֵרוּב זֶה בְּוַדַּאי אֶלָּא מִשֶּׁחֲשֵׁכָה, מֻתָּר:

משנה ב

מָזוֹן שְׁתֵּי סְעוּדוֹת לְכָל אֶחָד. מִתּוֹךְ שֶׁקּוֹנָה שְׁבִיתָתוֹ שָׁם צָרִיךְ לְהַנִּיחַ שָׁם מָזוֹן שֶׁצָּרִיךְ לוֹ לְשַׁבָּת:

אֵלּוּ וָאֵלּוּ מִתְעַבְּרִים לְהָקֵל. רַבִּי מֵאִיר סָבַר בְּשַׁבָּת אָכִיל אֱינַשׁ טְפֵי מִשּׁוּם דְּבָסִים תַּבְשִׁילֵיהּ. וְרַבִּי יְהוּדָה סָבַר כֵּיוָן דִּבְשַׁבָּת אָכִיל שָׁלֹשׁ סְעוּדוֹת אֵינוֹ מַרְבֶּה לֶאֱכֹל בְּכָל סְעוּדָה, וּשְׁתֵּי סְעוּדוֹת שֶׁל חֹל הָוֵי טְפֵי מִשְּׁתֵּי סְעוּדוֹת שֶׁל שַׁבָּת:

כְּכָר בְּפֻנְדְּיוֹן. כִּכָּר הַלְקוּחַ בְּפֻנְדְּיוֹן כְּשֶׁמּוֹכְרִין אַרְבָּעָה סְאִין חִטִּין לְסֶלַע. וְאַרְבָּעָה סְאִין הֵן עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה קַבִּין, וְהַסֶּלַע עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה מָעִין, נִמְצָא קַב לְכָל מָעָה, וְהַמָּעָה שְׁנֵי פֻּנְדְּיוֹנִין, הֲרֵי כִּכָּר הַנִּמְכָּר בַּשּׁוּק בְּפֻנְדְּיוֹן הוּא חֲצִי קַב, וְהַחֲנָוָנִי לוֹקֵחַ הַחֲצִי לִשְׁכַּר הָאֲפָיָה וְהַטְּחִינָה, נִמְצָא כִּכָּר הַלָּקוּחַ מִן הַחֲנָוָנִי בְּפֻנְדְּיוֹן הוּא רֶבַע קַב שֶׁהֵם שֵׁשׁ בֵּיצִים, שֶׁהַקַּב עֶשְׂרִים וְאַרְבַּע בֵּיצִים, וְהֵם שִׁעוּר שְׁתֵּי סְעוּדוֹת שֶׁל עֵרוּב לְדִבְרֵי רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָא. וַהֲלָכָה כְּמוֹתוֹ:

רַבִּי שִׁמְעוֹן. מְמַעֵט בַּשִּׁעוּר וְאוֹמֵר שֶׁדַּי לְעֵרֶב בְּשִׁתֵּי יָדוֹת שֶׁל כִּכָּר שֶׁל שִׁלְשָׁה כִּכָּרוֹת לְקַב. וְכִכָּר שֶׁלֹּם שֶׁל שְׁמֹנָה בֵּיצִים הוּא שְׁלִישִׁית הַקַּב. וּשְׁתֵּי יְדוֹתֶיהָ שֶׁהֵם חֲמֵשׁ בֵּיצִים וְיוֹתֵר הֲוֵי שְׁתֵּי סְעוּדוֹת:

חֲצִיָּהּ לַבַּיִת הַמְנַגֵּעַ. סְתָם מַתְנִיתִין הִיא, וְהָכִי קָאָמַר, חֲצִי כִּכָּר שֶׁלֹּם שֶׁשִּׁעֲרוּ בּוֹ בֵּין לְמַר וּבֵין לְמַר, הוּא שִׁעוּר לִשְׁהִיַּת בַּיִת הַמְנַגֵּעַ, שֶׁהַנִּכְנָס לְבַיִת שֶׁיֵּשׁ בּוֹ נֶגַע צָרַעַת אַף עַל פִּי שֶׁהוּא טָמֵא מִיָּד אֵינוֹ טָעוּן כִּבּוּס בְּגָדִים עַד שֶׁיִּשְׁהֶה כְּדֵי אֲכִילָה, וַחֲצִי כִּכָּר זוֹ הָוֵי כְּדֵי אֲכִילָה. וּלְרַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה דְּאָמַר כִּכָּר שָׁלֹם הָוֵי רֶבַע קַב שֶׁהֵם שִׁשָּׁה בֵּיצִים, נִמְצָא חֲצִיָּהּ שָׁלֹשׁ בֵּיצִים, וְהוּא פְּרַס דִּבְכֻלֵּי תַּלְמוּדָא. וּלְרַבִּי שִׁמְעוֹן דְּאָמַר כִּכָּר שָׁלֹם הוּא שֶׁל שְׁלִישִׁית הַקַּב שֶׁהֵם שְׁמֹנָה בֵּיצִים, הָוֵי חֲצִיָּהּ אַרְבַּע בֵּיצִים, וְהוּא פְּרַס דִּבְכֻלֵּי תַּלְמוּדָא אַלִּיבָּא דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן. וְאַף עַל גַּב דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן סָבַר דִּבְכִכָּר שָׁלֹם יֵשׁ שָׁלֹשׁ סְעוּדוֹת, דְּהָא שְׁתֵּי יְדוֹתֶיהָ קָאָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן דַּהֲוֵי שְׁתֵּי סְעוּדוֹת, הָנֵי מִלֵּי בְּעֵרוּב דְּנִתְכַּוְּנוּ בּוֹ לְהָקֵל וְאֵין צָרִיךְ שְׁתֵּי סְעוּדוֹת שְׁלֵמוֹת, אֲבָל בְּכָל שְׁאָר דּוּכְתֵּי סְבִירָא לֵיהּ לְרַבִּי שִׁמְעוֹן דְּאֵין סְעוּדָה פְּחוּתָה מֵחֲצִי כִּכָּר שֶׁל שְׁלִישִׁית הַקַּב, וּבָעֵינַן שֶׁיִּשְׁהֶה כְּדֵי אֲכִילַת חֲצִי כִּכָּר זוֹ שֶׁהֵם אַרְבַּע בֵּיצִים:

חֲצִי חֲצִיָּהּ לְפַסֵּל אֶת הַגְּוִיָּה. דְּהָאוֹכֵל אֳכָלִים טְמֵאִים כַּחֲצִי פְּרַס נִפְסָל גּוּפוֹ מִדְּרַבָּנָן מִלֶּאֱכֹל בִּתְרוּמָה. וַחֲצִי פְּרַס הָוֵי בֵּיצָה וּמֶחֱצָה לְרַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה, וּשְׁתֵּי בֵּיצִים לְרַבִּי שִׁמְעוֹן:

משנה ג

מִרְפֶּסֶת. מָקוֹם גָּבוֹהַּ בַּחֲצַר הַבַּיִת, וְהָרַבֵּה פְּתָחֵי עֲלִיּוֹת פְּתוּחִין לָהּ, וְכֻלָּם יוֹצְאִין בְּסֻלָּם אֶחָד לֶחָצֵר וּמִמֶּנּוּ לִרְשׁוּת הָרַבִּים, וְאַף עַל פִּי כֵן אֵין אוֹסְרִין הוֹאִיל וּמִרְפֶּסֶת גְּבוֹהָה עֲשָׂרָה, וּבִלְבַד שֶׁיְּעָרְבוּ בְּנֵי מִרְפֶּסֶת לְעַצְמָן בַּמִּרְפֶּסֶת, דְּהַוְיָא רֶגֶל הַמַּתֶּרֶת בְּמִקּוֹמָהּ וְאֵינָהּ אוֹסֶרֶת:

שֶׁשָּׁכְחוּ וְלֹא עֵרְבוּ. אֵלּוּ עִם אֵלּוּ. אֲבָל עֵרְבוּ אֵלּוּ לְעַצְמָן וְאֵלּוּ לְעַצְמָן:

כֹּל שֶׁגְּבוֹהַּ עֲשָׂרָה. אִם יֵשׁ בֶּחָצֵר תֵּל אוֹ עֲמוּד גְּבוֹהַּ עֲשָׂרָה סָמוּךְ לַמִּרְפֶּסֶת וְאֵין מִרְפֶּסֶת גְּבוֹהַּ מִן הָעֲמוּד עֲשָׂרָה, דְּנִיחָא תַּשְׁמִישְׁתֵּיהּ דְּעַמּוּד לִבְנֵי הַמִּרְפֶּסֶת, רְשׁוּת מִרְפֶּסֶת שׁוֹלֶטֶת בּוֹ וּמִשְׁתַּמְּשִׁין הֵן בּוֹ וְלֹא בְּנֵי הֶחָצֵר:

פָּחוֹת מִכָּאן לָחָצֵר. אַף לֶחָצֵר קָאָמַר, שֶׁשִּׁתֵּי הָרְשֻׁיּוֹת שׁוֹלְטִין בּוֹ, הַמִּרְפֶּסֶת וְהֶחָצֵר, וְאִם לֹא עֵרְבוּ זֶה עִם זֶה שְׁנֵיהֶם אֲסוּרִים בּוֹ:

חֲלָיַת הַבּוֹר. שִׂפַת הַבּוֹר שֶׁל מַעְלָה, אִם גְּבוֹהַּ עֲשָׂרָה מִן הֶחָצֵר רְשׁוּת מִרְפֶּסֶת שׁוֹלֶטֶת בּוֹ. וְהוּא שֶׁיִּהְיֶה הַבּוֹר מָלֵא עַד שְׂפָתוֹ הָעֶלְיוֹנָה מִדְּבָרִים שֶׁאָסוּר לְטַלְטְלָם בְּשַׁבָּת, דְּהַשְׁתָּא אִי אֶפְשָׁר שֶׁתֶּחְסַר מִגַּבְהָהּ, דּוּמְיָא דְּסֻלַּע שֶׁאֵינוֹ חָסֵר, וַהֲרֵי הוּא שָׁוֶה לְקַרְקַעִית הַמִּרְפֶּסֶת, אֲבָל אִם אֵין הַבּוֹר מָלֵא אוֹ אֲפִלּוּ מָלֵא מִדְּבָרִים שֶׁאֶפְשָׁר לִקַּח מֵהֶם בְּשַׁבָּת וּלְחַסְּרוֹ, כֵּיוָן דְּכִי חַסְרָא אֶסִירָא, כִּי לֹא חַסְרָא נַמִּי אֶסִירָא, וְאִם לֹא עֵרְבוּ הַמִּרְפֶּסֶת וְהֶחָצֵר זֶה עִם זֶה שְׁנֵיהֶם אֲסוּרִים בּוֹ:

אֲפִלּוּ גְּבוֹהַּ עֲשָׂרָה טְפָחִים לָחָצֵר. אַף לֶחָצֵר כְּמוֹ לַמִּרְפֶּסֶת, וּשְׁנֵיהֶם אֲסוּרִים בּוֹ אִם לֹא עֵרְבוּ זֶה עִם זֶה:

משנה ד

הַנּוֹתֵן עֵרוּבוֹ. עֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת:

בְּבֵית שַׁעַר. מָקוֹם סָמוּךְ לְשַׁעַר הֶחָצֵר וּרְגִילִין לְהוֹשִׁיב שָׁם שׁוֹמֵר שֶׁלֹּא יִכָּנְסוּ בְּנֵי רְשׁוּת הָרַבִּים לֶחָצֵר:

וְהַדַּר שָׁם. בְּבֵית שַׁעַר שֶׁבֶּחָצֵר אֵינוֹ אוֹסֵר עַל בַּעַל הֶחָצֵר וְאֵינוֹ צָרִיךְ לִתֵּן אֶת הַפַּת, דְּלָאו דִּירָה הִיא:

וְהַדַּר שָׁם אוֹסֵר עָלָיו. אִם הִשְׁאִיל בַּעַל הַבַּיִת בֵּית הַתֶּבֶן שֶׁלּוֹ לָדוּר שָׁם, אוֹסֵר עָלָיו, הוֹאִיל וּפְתוּחַ לֶחָצֵר:

אִם יֵשׁ שָׁם תְּפִיסַת יָד שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת. שֶׁיֵּשׁ לְבַעַל הַבַּיִת מָקוֹם בְּדִירָתוֹ שֶׁל זֶה, שֶׁנּוֹתֵן שָׁם כֵּלָיו לְהַצְנִיעָן, אֵינוֹ אוֹסֵר עָלָיו. וְדַוְקָא כְּשֶׁאֵין שָׁם דִּיּוּרִין אֲחֵרִים, אֲבָל אִם יֵשׁ שָׁם דִּיּוּרִין אֲחֵרִים אוֹסֵר עֲלֵיהֶן, דַּיְקָא נַמִּי דְּקָתָנֵי אֵינוֹ אוֹסֵר עָלָיו, עָלָיו אֵינוֹ אוֹסֵר, אֲבָל עַל דִּיּוּרִים אֲחֵרִים אוֹסֵר וְאַף עַל פִּי שֶׁבַּעַל הַבַּיִת עֵרֵב עִמָּהֶן. וְאִם הַכֵּלִים הַלָּלוּ שָׁנוֹתֵן שָׁם בַּעַל הַבַּיִת

הֵם דְּבָרִים הַנִּטָּלִים בְּשַׁבָּת, אֵין זוֹ תְּפִיסַת יָד, וְאוֹסֵר עָלָיו, דְּאִי בָּעֵי שָׁקֵיל לְהוּ וְשָׁדֵי לְהוּ אַבְרַאי. וַהֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה:

משנה ה

הָרֵי זֶה אוֹסֵר. דְּדִירָה בְּלֹא בְּעָלִים שְׁמָהּ דִּירָה:

אֵינוֹ אוֹסֵר. דְּלָאו שְׁמָהּ דִּירָה:

רַבִּי יוֹסֵי. נַמִּי סְבִירָא לֵיהּ דְּלָאו שְׁמָהּ דִּירָה, מֵיהוּ נָכְרִי אוֹסֵר, שֶׁמָּא יָבֹא בְּשַׁבָּת. וַהֲלָכָה כְּרַבִּי יוֹסֵי:

אֲצָל בְּתוֹ. דָּוְקָא בְּתוֹ, דְּעָבֵיד אֱינַשׁ דְּדַיֵּר עִם חֲתָנוֹ, אֲבָל בְּנוֹ אֵין אָדָם מַסִּיחַ דַּעְתּוֹ מִבֵּיתוֹ לְדוּר אֵצֶל בְּנוֹ, שֶׁמָּא תִּתְקוֹטֵט כַּלָּתוֹ עִמּוֹ וְיֵצֵא. וַהֲלָכָה כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן:

משנה ו

בּוֹר שֶׁבֵּין שְׁתֵּי חֲצֵרוֹת. חֲצִיוֹ בָּזֶה וְחֲצִיוֹ בָּזֶה, אֵין מַמְלְאִין מִמֶּנּוּ, שֶׁזֶּה מְמַלֵּא מֵרְשׁוּת חֲבֵרוֹ וְאָסוּר אִם לֹא עֵרְבוּ הַחֲצֵרוֹת זוֹ עִם זוֹ:

בֵּין מִלְמַעְלָה. שֶׁהָיוּ תִּשְׁעָה טְפָחִים שֶׁל מְחִצָּה לְמַעְלָה מִן הַמַּיִם וְטֶפַח אֶחָד מְשֻׁקָּע בַּמַּיִם:

בֵּין מִלְמַטָּה. שֶׁהָיָה תִּשְׁעָה טְפָחִים מְשֻׁקָּעִים בְּתוֹךְ הַמַּיִם וְטֶפַח אֶחָד נִרְאֶה לְמַעְלָה:

בֵּין מִתּוֹךְ אֹגְנוֹ. אַף עַל פִּי שֶׁאֵין הַמְּחִצָּה נוֹגַעַת בַּמַּיִם כְּלָל, דְּקַלְּא הִיא שֶׁהֵקִלּוּ חֲכָמִים בְּמַיִם דְּאַמְרִינַן גּוּד אַחִית מְחִצָּתָא, וּבִלְבַד שֶׁתְּהֵא בְּתוֹךְ אֹגֶן הַבּוֹר, שֶׁתֵּרָאֶה כְּהַפְסָקָה:

מִן הַכֹּתֶל שֶׁבֵּינֵיהֶם. שֶׁמַּפְסֶקֶת בֵּין הַחֲצֵרוֹת וּמַפְסֶקֶת עַל פְּנֵי הַבּוֹר, וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵינָהּ נִכְנֶסֶת תּוֹךְ אָגְנוֹ. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה:

משנה ז

אַמַּת הַמַּיִם. אֲפִלּוּ בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד כִּרְמִלִּית הִיא:

עָשׂוּ לָהּ מְחִצָּה. בְּתוֹךְ אֹגְנָהּ עַל פְּנֵי רָחְבָּהּ, שֶׁהוּא נִכָּר שֶׁבִּשְׁבִיל הַמַּיִם נַעֲשֵׂית:

בָּאַמָּה שֶׁל אֲבֶל. שֵׁם הָעִיר, וְהָיְתָה עוֹבֶרֶת בְּתוֹךְ הַחֲצֵרוֹת וּמְמַלְּאִין מִמֶּנָּה בַּחֲצֵרוֹת, דִּמְהַנְיָא לַהּ מְחִצּוֹת כֹּתֶל הֶחָצֵר הַתְּלוּיוֹת עָלֶיהָ. וְרַבִּי יְהוּדָה לְטַעֲמֵיהּ, דְּפָלֵיג נַמִּי אַבּוֹר, וְאֵין הֲלָכָה כְּמוֹתוֹ:

שֶׁלֹּא הָיָה בָהּ כַּשִּׁעוּר. כַּרְמְלִית. שֶׁלֹּא הָיָה עָמֹק עֲשָׂרָה אוֹ לֹא הָיָה רָחָב אַרְבָּעָה, שֶׁאֵין הַמַּיִם נַעֲשִׂין רְשׁוּת לְעַצְמָן לְהַחְשֵׁב כַּרְמְלִית אֶלָּא אִם כֵּן עָמֹק עֲשָׂרָה וְרָחָב אַרְבָּעָה. עָשׂוּ לָהּ בַּכְּנִיסָה וְלֹא בִּיצִיאָה לֹא מַהֲנֵי מִידֵּי, דְּהָא מְחֻבֶּרֶת לַמַּיִם שֶׁחוּץ לֶחָצֵר בִּיצִיאָתוֹ וְנַעֲשֵׂית הַכֹּל כַּרְמְלִית. [עָשׂוּ לָהּ בִּיצִיאָה וְלֹא בַּכְּנִיסָה נַמִּי לֹא מְהַנֵּי, דְּהָא מְחֻבֶּרֶת לַמַּיִם שֶׁלְּמַעְלָה חוּץ לְחָצֵר זוֹ. אֲבָל עָשׂוּ לָהּ בַּכְּנִיסָה וּבִיצִיאָה מְהַנֵּי, שֶׁנִּרְאֶה] כְּאִלּוּ מַתְחִילִין בְּחָצֵר זוֹ:

משנה ח

גְּזִיטְרָא. כְּעֵין דַּף אוֹ מָקוֹם מְקֹרֶה הַיּוֹצֵא מֵרְשׁוּת הַיָּחִיד וּבוֹלֵט עַל גַּבֵּי הַמַּיִם:

אֶלָּא אִם כֵּן עָשׂוּ מְחִצָּה. כָּל סְבִיבוֹת הַגְּזוּזְטְרָא אוֹ סְבִיב נָקֵב אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה הֶחָקוּק בְּאֶמְצָעִיתָהּ, דְּאָמְרִינַן גּוּד אַחִית מְחִצָּתָא:

בֵּין מִלְמַעְלָה. לְמַעְלָה מִן נָקֵב הַגְּזוּזְטְרָא:

בֵּין מִלְמַטָּה. מְחֻבֶּרֶת לְגְּזִיטְרָא מִתַּחְתֶּיהָ. וְרַמְבַּ"ם פֵּרֵשׁ מִלְמַטָּה עַל הַמַּיִם כְּנֶגֶד נָקֵב הַגְּזוּזְטְרָא, דְּאָמְרִינַן גּוּד אַסִּיק כְּאִלּוּ הִגִּיעַ הַמְּחִצָּה לַנָּקֵב שֶׁבַּגְּזִיטְרָא שֶׁמִּמַּלְאִין מִמֶּנּוּ:

זוֹ לְמַעְלָה מִזּוֹ. וְנָקֵב שֶׁמִּמַּלְאִין מִמֶּנּוּ בָּעֶלְיוֹנָה מְכֻנֶּה כְּנֶגֶד נָקֵב הַתַּחְתּוֹנָה:

עָשׂוּ לָעֶלְיוֹנָה. שֶׁנִּשְׁתַּתְּפוּ בְּנֵי הַתַּחְתּוֹנָה עִם בְּנֵי הָעֶלְיוֹנָה לַעֲשׂוֹת מְחִצָּה בָּעֶלְיוֹנָה וְלֹא עָשׂוּ בַּתַּחְתּוֹנָה:

שְׁתֵּיהֶן אֲסוּרוֹת עַד שֶׁיְּעָרְבוּ. שֶׁכֵּיוָן שֶׁבְּנֵי הַתַּחְתּוֹנָה שֶׁתָּפִין בִּמְחִצָּה זוֹ שֶׁל עֶלְיוֹנָה אוֹסְרִין עֲלֵיהֶם. וְאִם עָשׂוּ לַתַּחְתּוֹנָה וְלֹא עָשׂוּ לָעֶלְיוֹנָה אַף עַל פִּי שֶׁאֵין לָעֶלְיוֹנָה שֶׁתָּפוּת בַּמְּחִצָּה שֶׁל תַּחְתּוֹנָה שְׁתֵּיהֶן אֲסוּרוֹת. הָעֶלְיוֹנָה אֲסוּרָה שֶׁהֲרֵי אֵין לָהּ מְחִצָּה, וְהַתַּחְתּוֹנָה הוֹאִיל וְיֵשׁ דֶּרֶךְ לָעֶלְיוֹנָה עֲלֶיהָ שֶׁגַּם הִיא מְמַלֵּאת מַיִם מִשָּׁם אוֹסֶרֶת עָלֶיהָ עַד שֶׁיְּעָרְבוּ עִמָּהּ. וְהָנֵי מִלֵּי כְּשֶׁשְּׁתֵּי הַגְּזוּזְטְרָאוֹת מֻפְלָגוֹת זוֹ מִזּוֹ, שֶׁיֵּשׁ גֹּבַהּ עֲשָׂרָה טְפָחִים אוֹ יוֹתֵר בֵּין זוֹ לְזוֹ, אֲבָל אִם שְׁתֵּיהֶן בְּתוֹךְ עֲשָׂרָה, אֲפִלּוּ עָשׂוּ שְׁתֵּיהֶן מְחִצָּה לְעוֹלָם אוֹסְרוֹת זוֹ עַל זוֹ עַד שֶׁיְּעָרְבוּ:

משנה ט

אֵין שׁוֹפְכִין לְתוֹכָהּ מַיִם בְּשַׁבָּת. דִּבְאַרְבַּע אַמּוֹת. הַמַּיִם שֶׁאָדָם עָשׂוּי לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן בְּכָל יוֹם נִבְלָעִים שָׁם בִּמְקוֹמָם וְאֵין יוֹצְאִין לִרְשׁוּת הָרַבִּים, פָּחוֹת מֵאַרְבַּע אַמּוֹת, אֵין נִבְלָעִים בִּמְקוֹמָם וְיוֹצְאִין לִרְשׁוּת הָרַבִּים:

עוּקָה. גֶּמָא:

מַחֲזֶקֶת סָאתַיִם. מִפְּנֵי שֶׁהָאָדָם עָשׂוּי לְהִסְתַּפֵּק סָאתַיִם מַיִם בְּכָל יוֹם:

מִן הַנָּקֵב וּלְמַטָּה. שֶׁיִּהְיֶה הֶחָלָל שֶׁל הָעוּקָה מַחֲזִיק סָאתַיִם קוֹדֶם שֶׁיַּגִּיעוּ הַמַּיִם אֶל הַנָּקֵב שֶׁעַל שְׂפָתָהּ שֶׁבּוֹ מְקַלְּחִין לִרְשׁוּת הָרַבִּים:

בֵּין מִבִּפְנִים בֵּין מִבַּחוּץ. בֵּין שֶׁעָשָׂה הָעוּקָה בְּחֹצֶר בֵּין שֶׁעָשָׂאהּ בִּרְשׁוּת הָרַבִּים:

צָרִיךְ לְקַמּוֹר. לַעֲשׂוֹת עָלֶיהָ כְּמִין כִּפָּה מְכֻסָּה מִלְּמַעְלָה כְּדֵי שֶׁתְּהֵא חֲלוּקָה מֵרְשׁוּת הָרַבִּים:

משנה י

בִּיב. חָרִיץ הֶעָשׂוּי כְּדֵי שֶׁיְּקַלְּחוּ הַמַּיִם [שֶׁשּׁוֹפְכִין] בָּחָצֵר לִרְשׁוּת הָרַבִּים. וְהוּא קָמוּר בְּמֶשֶׁךְ אַרְבַּע אַמּוֹת לִרְשׁוּת הָרַבִּים, דִּבְאַרְבַּע אַמּוֹת יֵשׁ שִׁעוּר לִבְלֹעַ בָּהֶן סָאתַיִם מַיִם שֶׁאָדָם מְסַתֵּפֵק בְּכָל יוֹם:

שׁוֹפְכִין לְתוֹכוֹ. דְּתָיְמֵי מַיָּא וְאֵין יוֹצְאִין לִרְשׁוּת הָרַבִּים:

לֹא יִשְׁפֹּךְ עַל פִּי הַבִּיב. דְּכֵיוָן דִּבְגַוֵּיהּ שָׁפִיךְ מְקַלְּחֵי לְהָדְיָא וְנַפְקֵי לִרְשׁוּת הָרַבִּים, וְהָרוֹאֶה אוֹמֵר שֶׁשְּׁפָכָן סָמוּךְ לְיִצִיאָתוֹ לִרְשׁוּת הָרַבִּים. וַהֲלָכָה כַּחֲכָמִים:

מִצְטָרְפִין לְאַרְבַּע אַמּוֹת. אִם יֵשׁ בָּחָצֵר עִם הָאַכְסַדְרָה אַרְבַּע אַמּוֹת עַל אַרְבַּע אַמּוֹת מִצְטָרְפִין, וּמֻתָּר לִשְׁפֹּךְ לְתוֹכָהּ מַיִם וְאֵין צָרִיךְ עוּקָה:

משנה יא

דְּיוֹטָאוֹת. עֲלִיּוֹת זוֹ כְּנֶגֶד זוֹ וְחָצֵר פְּחוּתָה מֵאַרְבַּע אַמּוֹת לִפְנֵיהֶן שֶׁשּׁוֹפְכִין בָּהּ מֵימֵיהֶן:

מִקְצָתָן. בְּנֵי הַדְּיוֹטָא הָאַחַת עָשׂוּ עוּקָה בֶּחָצֵר וּבְנֵי הָאַחֶרֶת לֹא עָשׂוּ:

וְאֶת שֶׁלֹּא עָשׂוּ עוּקָה אֲסוּרִין. כָּל זְמַן שֶׁלֹּא עֵרְבוּ. דְּאִי שָׁרִית לְהוּ לְהֲנֵי עַל יְדֵי עוּקָה דְּהָנָךְ, אִתּוּ לְאַפּוֹקֵי מָאנֵי עִם הַשּׁוֹפְכִים מִן הַבָּתִּים וּלְהוֹרִידָן לֶחָצֵר בְּהֶדְיָא עַד שִׁפַּת הָעוּקָה בְּרַגְלֵיהֶם, וְקָא מְטַלְטֵל בְּחָצֵר דְּלֹא עֵרְבוּ בָהּ:

פרק ט

משנה א

כָּל גַּגּוֹת הָעִיר רְשׁוּת אַחַת. וְאַף עַל פִּי שֶׁדִּיּוּרִים חֲלוּקִים לְמַטָּה לִשְׁנֵי בְּנֵי אָדָם, מִכָּל מָקוֹם הַגַּגּוֹת שֶׁאֵין תַּשְׁמִישָׁן תְּדִיר אֵין בָּהֶן חֶלֶקֶת רְשׁוּת, וְכֻלִּים שֶׁשָּׁבְתוּ בְּגַג זֶה מֻתָּר לְהוֹצִיאָן לָזֶה:

וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יְהֵא גַג גָּבוֹהַּ מֵחֲבֵרוֹ עֲשָׂרָה. דְּאִם חָלוּק מֵהֶן בְּגֹבַהּ עֲשָׂרָה אָסוּר לְטַלְטֵל מִמֶּנּוּ לַגַּגִּין, גְּזֵרָה מִשּׁוּם תֵּל גָּבוֹהַּ עֲשָׂרָה וְרָחָב אַרְבָּעָה בִּרְשׁוּת הָרַבִּים, דְּלֹא לֵיתֵי לְכַתֵּף עָלָיו:

כָּל אֶחָד רְשׁוּת לְעַצְמוֹ. וְאִם לֹא עֵרְבוּ דִּיּוּרִים שֶׁלְּמַטָּה אָסוּר לְטַלְטֵל מִזֶּה לָזֶה:

רַבִּי שִׁמְעוֹן. מֵקֵל מִכֻּלָּן וְקָאָמַר, גַּגּוֹת וַחֲצֵרוֹת וְקַרְפֵּיפוֹת שֶׁאֵינָן יוֹתֵר מִבֵּית סָאתַיִם, הוֹאִיל וְכֻלָּן אֵין תַּשְׁמִישָׁן מְיֻחָד וְתָדִיר, רְשׁוּת אַחַת הֵן וּמְטַלְטְלִין מִזֶּה לָזֶה בְּלֹא עֵרוּב, וַאֲפִלּוּ הָיוּ הַגַּגּוֹת גְּבוֹהוֹת יוֹתֵר מֵעֲשָׂרָה אוֹ נְמוּכוֹת יוֹתֵר מֵעֲשָׂרָה, דְּלֵית לֵיהּ לְרַבִּי שִׁמְעוֹן עֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת אֶלָּא מִשּׁוּם כְּלֵי הַבַּיִת:

לַכֵּלִים שֶׁשָּׁבְתוּ בְּתוֹכָן. כֵּלִים שֶׁשָּׁבְתוּ בְּאַחַת מֵהֶן, מוֹצִיאִים אוֹתָן מִזֶּה לָזֶה:

אֲבָל לֹא לַכֵּלִים שֶׁשָּׁבְתוּ בְּתוֹךְ הַבַּיִת. וֶהֱבִיאָן לֶחָצֵר עַל יְדֵי שֶׁעֵרְבוּ בְּנֵי הֶחָצֵר, אָסוּר לְהוֹצִיאָן מֵחָצֵר זוֹ לְחָצֵר אַחֶרֶת אִם לֹא עֵרְבוּ שְׁתֵּי הַחֲצֵרוֹת יַחַד. וַהֲלָכָה כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן:

משנה ב

הַגָּדוֹל מַתָּר. לְהוֹצִיא לוֹ כְּלֵי בַּיִת שֶׁלְּמַטָּה, וְאֵין בְּנֵי הַקָּטָן אוֹסְרִין עָלָיו. דִּלְגַבֵּי גָּדוֹל הַךְ פִּרְצָה פְּתוּחָא הִיא וְשָׁרֵי בְּאוֹתָן גְּפוּפִים הָעוֹדְפִים מְעַט מִכָּאן וּמְעַט מִכָּאן כְּמַעֲקֶה שֶׁסְּבִיב הַגַּגוֹת, וַחֲשִׁיבָא סְתִימָה, וּכְגוֹן שֶׁאֵין הַפִּרְצָה יוֹתֵר מֵעֶשֶׂר. אֲבָל קָטָן אָסוּר לְהוֹצִיא לוֹ כְּלֵי הַבַּיִת, דִּבְנֵי גָּדוֹל אָסְרֵי עֲלֵיהּ, שֶׁהֲרֵי נִפְרָץ לוֹ בִּמְלֹאוֹ:

הַגָּדוֹלָה מַתָּרֶת. בְּשָׁבִיל הַגְּפוּפִין שֶׁנִּשְׁאֲרוּ לָהּ מִכָּאן וּמִכָּאן הֲוֵי הַךְ פִּרְצָה כְּפֻתַּח:

וְהַקְּטַנָּה אֲסוּרָה. שֶׁהֲרֵי נִפְרָצָה בִּמְלֹאָהּ. וְדָוְקָא כְּשֶׁנִּפְרְצָה קֹדֶם הַשַּׁבָּת, אֲבָל אִם נִפְרְצָה בְּשַׁבָּת אֲפִלּוּ הַקְּטַנָּה מֻתֶּרֶת, שֶׁכֵּיוָן שֶׁהַתְּרָה לְמִקְצָת שַׁבָּת קֹדֶם שֶׁנִּפְרְצָה הֻתְּרָה לְכֻלָּהּ שַׁבָּת:

חָצֵר שֶׁנִּפְרְצָה לִרְשׁוּת הָרַבִּים. שֶׁנִּפַּל הַכֹּתֶל הַפּוֹנֶה לִרְשׁוּת הָרַבִּים בִּמְלֹאוֹ אוֹ בְּיוֹתֵר מֵעֶשֶׂר:

חַיָּב. דִּכְרְשׁוּת הָרַבִּים הִיא:

פָּטוּר. אֲבָל אָסוּר, דְּלְאו רְשׁוּת הָרַבִּים הִיא אֶלָּא כַּרְמְלִית. וַהֲלָכָה כַּחֲכָמִים:

משנה ג

מְשִׁתֵּי רוּחוֹתֶיהָ. מֵרוּחַ אַחַת שְׁתּוֹפֶסֶת שְׁתֵּי רוּחוֹתֶיהָ, כְּגוֹן שֶׁנִּפְרְצָה בְּקֶרֶן זָוִית, אֲפִלּוּ אֵין בַּפִּרְצָה עֶשֶׂר אַמּוֹת, הָכָא בְּקֶרֶן זָוִית לֹא חֲשִׁיב כְּפֻתַּח, דִּפְתִיחָא בְּקֶרֶן זָוִית לֹא עָבְדֵי אֱינָשֵׁי. וּפִרְצָה בְּיוֹתֵר מֵעֶשֶׂר אֲפִלּוּ מֵרוּחַ אַחַת אוֹסֶרֶת:

וְכֵן בַּיִת שֶׁנִּפְרַץ מִשְׁתֵּי רוּחוֹתָיו. שֶׁנִּפְרַץ בְּקֶרֶן זָוִית וְנָפַל קְצָת מִכֹּתֶל זֶה וּקְצָת מִכֹּתֶל זֶה, וְאֵין הַתִּקְרָה פְּרוּשָׂה וּמְתוּחָה עַל מְקוֹם הַפִּרְצָה, אֲבָל אִם הַתִּקְרָה פְּרוּשָׂה עַל מְקוֹם הַפִּרְצָה אֵין הַפִּרְצָה אוֹסֶרֶת בַּבַּיִת, דְּאָמְרִינַן פִּי תִקְרָה יוֹרֵד וְסוֹתֵם:

מֻתָּרִין לְאוֹתָהּ שַׁבָּת. הוֹאִיל וְהֻתַּר מִקְצָתוֹ:

לֶעָתִיד לָבֹא. לְשַׁבָּת הַבָּאָה:

רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר אִם מֻתָּרִין כּוּ'. כְּלוֹמַר כְּשֵׁם שֶׁאֲסוּרִין לֶעָתִיד לָבֹא כָּךְ אֲסוּרִין לְאוֹתָהּ שַׁבָּת. וַהֲלָכָה כְּרַבִּי יוֹסֵי, וְלֹא אָמְרִינַן הֻתְּרָה מִקְצָת שַׁבָּת הֻתְּרָה כֻּלָּהּ אֶלָּא לְעִנְיַן עֵרוּב, שֶׁדָּבָר שֶׁהֻתַּר עַל יְדֵי עֵרוּב לְמִקְצָת שַׁבָּת, וְנוֹלַד בְּאוֹתָהּ שַׁבָּת דָּבָר שֶׁהָיָה רָאוּי שֶׁעַל יָדוֹ יִתְבַּטֵּל הָעֵרוּב, אֵין הָעֵרוּב בָּטֵל, שֶׁכֵּיוָן שֶׁהֻתְּרָה מִקְצָת שַׁבָּת הֻתְּרָה כֻּלָּהּ, אֲבָל מָקוֹם שֶׁהָיוּ בּוֹ מְחִצּוֹת קֹדֶם הַשַּׁבָּת וְנִפְרְצוּ מְחִצּוֹתָיו בְּשַׁבָּת לֹא אָמְרִינַן בֵּיהּ הוֹאִיל וְהֻתְּרָה מִקְצָת שַׁבָּת הֻתְּרָה כֻּלָּהּ:

משנה ד

עַל גַּבֵּי שְׁנֵי בָתִּים. וְהֵם בִּשְׁנֵי צִדֵּי רְשׁוּת הָרַבִּים, מְטַלְטְלִין תַּחַת הָעֲלִיָּה, דְּפִי תִּקְרָה מִכָּאן וּמִכָּאן יוֹרֵד וְסוֹתֵם:

וְכֵן גְּשָׁרִים הַמְפֻלָּשִׁים. וְיֵשׁ לָהֶם מְחִצּוֹת מִלְמַטָּה בִּשְׁנֵי הַצְּדָדִים:

מְעָרְבִין לְמָבוֹי הַמְפֻלָּשׁ. הוֹאִיל וְאִיכָּא שְׁתֵּי מְחִצּוֹת, דְּקָסָבַר מָבוֹי שֶׁיֵּשׁ לוֹ שְׁתֵּי מְחִצּוֹת מֵרְאוֹרַיְתָא הָוֵי רְשׁוּת הַיָּחִיד. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה:

פרק י

משנה א

הַמּוֹצֵא תְפִלִּין. בַּשָּׁדֶה בְּמָקוֹם שֶׁאֵינָן מִשְׁתַּמְּרִים:

זוג זוג. אֶחָד בָּרֹאשׁ וְאֶחָד בַּזְּרוֹעַ כְּדֶרֶךְ שֶׁלּוֹבֵשׁ בַּחֹל, וְהַיְנוּ זוג, וְחוֹזֵר תָּמִיד וּמַכְנִיס זוג זוג עַד שֶׁיְּכַנִּיס אֶת כֻּלָּן. קָסָבַר שַׁבָּת זְמַן תְּפִלִּין הוּא, אֶלָּא שֶׁחֲכָמִים גָּזְרוּ עֲלֵיהֶן גְּזֵרָה שֶׁמָּא תִּפָּסֵק רְצוּעָה וְיבִיאֵם בְּיָדוֹ, וְאִם יִלְבַּשׁ יוֹתֵר מִזּוג אֵיכָא בַּל תּוֹסִיף וְאָתֵי אִסּוּר בַּל תּוֹסִיף וּמַשְׁוֵי לְהוּ עֲלֵיהּ כְּמַשְׁאוֹי, וְרַבָּן גַּמְלִיאֵל סָבַר שַׁבָּת לָאו זְמַן תְּפִלִּין הוּא, וְהַיְנוּ טַעֲמָא דְּשָׁרוּ לֵיהּ רַבָּנָן בְּהַצָּלָה מִשּׁוּם דְּתַכְשִׁיט הוּא, הִלְכָךְ מַכְנִיסָן שְׁנֵי זוגוֹת שְׁנֵי זוגוֹת, דִּשְׁנֵי זוגוֹת הָוֵי תַּכְשִׁיט, לְפִי שֶׁשָּׁנִינוּ מָקוֹם יֵשׁ בָּרֹאשׁ לְהָנִיחַ בּוֹ שְׁנֵי תְּפִלִּין, וְכָל כַּמָּה דַּהֲוֵי תַּכְשִׁיט שָׂרֵי. וּמִשּׁוּם בַּל תּוֹסִיף לֵיכָּא הָכָא, דְּאֵין כָּאן מִצְוֹת תְּפִלִּין כְּלָל אֶלָּא כִּשְׁאָר מַלְבּוּשׁ דְּעָלְמָא, וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבָּן גַּמְלִיאֵל:

בִּישָׁנוֹת. שֶׁנִּכָּר הַקֶּשֶׁר, דְּוַדַּאי תְּפִלִּין הֵן וְיֵשׁ בָּהֶן קְדֻשָּׁה, וְאָסוּר לְהַנִּיחָן בְּמָקוֹם בִּזָּיוֹן. אֲבָל בַּחֲדָשׁוֹת אֵין מְחַלְּלִין שַׁבָּת עֲלֵיהֶן לְהַכְנִיסָן, דִּלְמָא קָמַע בְּעָלְמָא נִינְהוּ, וְאֵין קְדֻשָּׁה אֶלָּא בַּעֲשׂוּיִין כְּהִלְכָתָן לִשְׁמָן:

צְבוּתִים. קְשׁוּרִים כָּל זוג זוג לְעַצְמוֹ:

כְּרוּכִים. הַרְבֵּה בְּיַחַד:

מַחְשִׁיךְ עֲלֵיהֶן. יוֹשֵׁב וּמְשַׁמְּרָם שָׁם עַד שֶׁתֶּחְשַׁךְ, וּמִשֶּׁחֲשֵׁכָה מַכְנִיסָן כֻּלָּם בְּיַחַד. וּכְגוֹן שֶׁהֵם מְרֻבִּים, שֶׁאִם יְבִיאֵם זוג זוג לֹא תִכְלֶה הֲבָאָתָן קֹדֶם הַלַּיְלָה, שֶׁאִם הֵם בְּעִנְיָן שֶׁתִּכְלֶה הַכְנָסָתָן לַבַּיִת קֹדֶם הַלַּיְלָה מַכְנִיסָן זוג זוג כִּדְאָמְרַן:

וּבְסַכָּנָה. שֶׁגָּזְרוּ שְׁמָד שֶׁלֹּא לְהָנִיחַ תְּפִלִּין. וּמַתְנִיתִין חַסּוֹרֵי מִחַסְרָא וְהָכִי קָתָנֵי, בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים, בְּסַכָּנָה שֶׁל שְׁמָד, אֲבָל אִם מִתְיָרֵא לִשְׁהוֹת שָׁם מִפְּנֵי הַלִּסְטִים, מוֹלִיכָן פָּחוֹת פָּחוֹת מֵאַרְבַּע אַמּוֹת:

משנה ב

רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר נוֹתְנִין לַחֲבֵרוֹ. וְאֵינוֹ מוֹלִיכָן פָּחוֹת [פָּחוֹת] מֵאַרְבַּע אַמּוֹת כְּשֶׁמִּתְיָרֵא מִפְּנֵי לִסְטִים, גְּזֵרָה שְׁמָא יַעֲבִירֵם מִתְּחִלַּת אַרְבַּע לְסוֹף אַרְבַּע. וַהֲלָכָה כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן:

וְכֵן בְּנוֹ. שֶׁיְּלָדְתּוֹ אִמּוֹ בַּשָּׂדֶה בְּשַׁבָּת:

נוֹתְנוֹ לַחֲבֵרוֹ. וְהָא עֲדִיפָא מִלְּטַלְטְלוֹ פָּחוֹת פָּחוֹת מֵאַרְבַּע אַמּוֹת:

אֲפִלּוּ חוּץ לַתְּחוּם. בְּחֵבִית שֶׁל הֶפְקֵר מַיְרֵי, דְּאִי יֵשׁ לוֹ בְּעָלִים הָא קָיְמָא לָן הַבְּהֵמָה וְהַכֵּלִים כְּרַגְלֵי הַבְּעָלִים, וְסָבַר רַבִּי יְהוּדָה נִכְסֵי הֶפְקֵר לֹא קָנוּ שְׁבִיתָתָהּ:

אָמְרוּ לוֹ. רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי הוּא דְּאָמַר לַהּ, דְּשָׁמְעִינַן לֵיהּ דְּאָמַר נִכְסֵי הֶפְקֵר קוֹנִין שְׁבִיתָה בִּמְקוֹמָן:

לֹא תְהַלֵּךְ זוֹ יוֹתֵר מֵרַגְלֵי בְעָלֶיהָ. כְּלוֹמַר אִם הָיוּ לָהּ בְּעָלִים וְלֹא עֵרְבוּ לֹא הָיְתָה מְהַלֶּכֶת אֶלָּא אַלְפַּיִם אַמָּה, הַשְׁתָּא נַמִּי לֹא תֵּלֵךְ אֶלָּא אַלְפַּיִם אַמָּה מִמְּקוֹם שְׁבִיתָתָהּ. וַהֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה:

משנה ג

הַקּוֹרֵא בַסֵּפֶר. כָּל סְפָרִים שֶׁלָּהֶם הָיוּ נִגְלָלִים כְּסֵפֶר תּוֹרָה שֶׁלָּנוּ:

הָאַסְקֻפָּה. כְּעֵין אִצְטַבָּא שֶׁלְּפָנֵי פֶּתַח הַבַּיִת, וְכַרְמְלִית הִיא:

גּוֹלְלוֹ אֶצְלוֹ. הוֹאִיל וְרֹאשׁוֹ אֶחָד בְּיָדוֹ:

לַעֲשָׂרָה טְפָחִים. הַתַּחְתּוֹנִים הַסְּמוּכִים לְקַרְקַע שֶׁל רְשׁוּת הָרַבִּים, דְּאִם אֵין אָגְדוּ בְיָדוֹ הָוֵי אִסּוּר דְּאוֹרַיְתָא, וְגָזְרִינַן אָגְדוּ בְיָדוֹ אַטּוּ שֶׁאֵין אָגְדוּ בְיָדוֹ. וּבְגְּמָרָא פָּרֵיךְ וְהָא לֹא נָח, כְּלוֹמַר אַף עַל פִּי שֶׁהִגִּיעַ לַעֲשָׂרָה טְפָחִים הַתַּחְתּוֹנִים אֵין כָּאן אִסּוּרָא דְּאוֹרַיְתָא אֲפִלּוּ לֹא הָיָה אָגְדוּ בְיָדוֹ, שֶׁהֲרֵי לֹא נָח בִּרְשׁוּת הָרַבִּים, וּמִשֶּׁנֵּי כְּגוֹן שֶׁהָיָה שָׁם כֹּתֶל מְשֻׁפָּע, וְנָח הַסֵּפֶר עַל בְּלִיטַת הַכֹּתֶל שֶׁל עֲשָׂרָה טְפָחִים הַתַּחְתּוֹנִים, דַּהֲוֵי כְּאִלּוּ נָח בִּרְשׁוּת הָרַבִּים, וְאִם לֹא הָיָה אָגְדוּ בְיָדוֹ הָוֵי חִיּוּבָא דְּאוֹרַיְתָא אִם הָיָה מְבִיאוֹ אֶצְלוֹ. וּמַתְנִיתִין חַסּוֹרֵי מִחַסְּרָא וְהָכִי קָתָנֵי, הִגִּיעַ לַעֲשָׂרָה טְפָחִים מִן הָאָרֶץ הוֹפְכוֹ עַל הַכְּתָב, בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּכֹתֶל מְשֻׁפָּע דְּנָח, אֲבָל בְּכֹתֶל שֶׁאֵינוֹ מְשֻׁפָּע גּוֹלְלוֹ אֶצְלוֹ, דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה, שֶׁרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אֲפִלּוּ אֵינוֹ מְסֻלָּק מִן הָאָרֶץ אֶלָּא מִלֹּא הַחוּט גּוֹלְלוֹ אֶצְלוֹ, דְּבָעִינַן הַנָּחָה עַל גַּבֵּי מַשֶּׁהוּ:

הוֹפְכוֹ עַל הַכְּתָב. הָאוֹתִיּוֹת כְּלַפֵּי הַכֹּתֶל, שֶׁלֹּא יְהֵא מֻטָּל כָּל כָּךְ בְּבִזָּיוֹן, וּמַנִּיחוֹ שָׁם עַד שֶׁתֶּחְשַׁךְ:

דָּבָר מִשּׁוּם שְׁבוּת. כְּגוֹן זֶה שֶׁאָגְדוּ בְיָדוֹ וְלֵיכָא כִּי אִם שְׁבוּת דְּרַבָּנָן אִם בָּא לְגוֹלְלוֹ אֶצְלוֹ, שֶׁאֵין חַיָּב מִן הַתּוֹרָה אֶלָּא אִם כֵּן יָצָא הַסֵּפֶר כֻּלּוֹ מִיָּדוֹ וְנָח בִּרְשׁוּת הָרַבִּים וּבָא לְעָקְרוֹ מֵרְשׁוּת הָרַבִּים וּלְהַנִּיחוֹ בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן:

משנה ד

זיז. אֶבֶן אוֹ עֵץ הַבּוֹלֵט מִן הַכּוֹתֶל עַל אֲוִיר רְשׁוּת הָרַבִּים, גָּבוֹהַּ עֲשָׂרָה טְפָחִים מֵהַקַּרְקַע שֶׁל רְשׁוּת הָרַבִּים:

נוֹתְנִין עָלָיו. בְּנֵי עֲלִיָּה, וְנוֹטְלִים מִמֶּנּוּ, שֶׁאֲוִיר רְשׁוּת הָרַבִּים אֵינָהּ הוֹלֶכֶת אֶלָּא עַד עֲשָׂרָה. וְדַוְקָא כֵּלִים הַנִּשְׁבָּרִים כְּגוֹן כּוֹסוֹת וּצְלוֹחִיּוֹת הוּא דְּנוֹתְנִים עָלָיו, אֲבָל כֵּלִים שֶׁאֵינָם נִשְׁבָּרִים לֹא, דִּלְמָא נָפְלוּ בִּרְשׁוּת הָרַבִּים וְאָתֵי לְאָתוֹיֵינְהוּ:

עוֹמֵד אָדָם בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד. בַּבַּיִת אוֹ עַל הַגַּג, וְנוֹטֵל חֻפָּץ כָּאן וּמַנִּיחַ כָּאן בִּרְשׁוּת הָרַבִּים, וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵין רֹאשׁוֹ וְרֻבּוֹ עוֹמֵד בִּרְשׁוּת הָרַבִּים בִּמְקוֹם הַחֻפָּץ, וְלֹא גָּזְרִינַן שֶׁמָּא יְבִיאֶנּוּ אֶצְלוֹ:

וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יוֹצִיאֶנּוּ. מֵאַרְבַּע אַמּוֹתָיו שֶׁהָיָה מֻנָּח בּוֹ:

משנה ה

וְיַשְׁתִּין בִּרְשׁוּת הָרַבִּים. דְּמַפִּיק מֵרְשׁוּת הַיָּחִיד לִרְשׁוּת הָרַבִּים. וְאִם הִשְׁתִּין חַיָּב חַטָּאת. וְאַף עַל גַּב דְּבָעֵינַן עֲקִירָה מֵעַל גַּבֵּי מָקוֹם שֶׁיֵּשׁ בּוֹ אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה, הַשְׁתָּנָן וְכֵן הָרֹק הָווּ כְּמֻנָּחִים בְּמָקוֹם שֶׁיֵּשׁ בּוֹ אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה:

מִשְּׁנִתְלַשׁ רֻקּוֹ. וְהוּא שֶׁנִּתְעַגֵּל וְנִתְהַפֵּךְ בְּפִיו. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה:

משנה ו

וְיִשְׁתֶּה בִּרְשׁוּת הָרַבִּים. וְהָנֵי מִלֵּי בְּכֵלִים שֶׁהֵם צְרִיכִין לוֹ, דְּגָזְרִינַן דִּלְמָא אָתֵי לְאָתוֹיֵינְהוּ, אֲבָל בְּכֵלִים שֶׁאֵין צְרִיכִין לוֹ מֻתָּר, וַאֲפִלּוּ לֹא הִכְנִיס רֹאשׁוֹ וְרֻבּוֹ בִּרְשׁוּת הָרַבִּים:

וְכֵן בְּגַת. לְעִנְיַן מַעֲשֵׂר, שֶׁאִם הִכְנִיס רֹאשׁוֹ וְרֻבּוֹ בַּגַּת שׁוֹתֶה בְּלֹא מַעֲשֵׂר, דַּהֲוֵי שְׁתִיַּת עֲרַאי, וְחוּץ לַגַּת אֵינוֹ רַשַּׁאי לִשְׁתּוֹת בְּלֹא מַעֲשֵׂר, דַּהֲוֵי שְׁתִיַּת קֶבַע:

קוֹלֵט. תּוֹפֵס, כְּלוֹמַר מְקַבֵּל מִן הַמַּיִם הַנִּזְחָלִים וְשׁוֹתֶה:

הַמַּזְחֶלֶת. כְּמִין בְּנָיָן מִדְרוֹן עָשׂוּי סָמוּךְ לַכּוֹתֶל, שֶׁזּוֹחֲלִין בּוֹ הַמַּיִם. וּלְהָכִי נִקְרֵאת מַזְחֶלֶת, שֶׁכָּל דָּבָר הַמְהַלֵּךְ וְרוֹחֵשׁ עַל גַּבֵּי הַכּוֹתֶל אוֹ עַל גַּבֵּי קַרְקַע נִקְרָא זוֹחֵל, כִּדְאָמוּר (דברים לב) זוֹחֲלֵי עָפָר:

לְמַטָּה מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים. גְּרִסִינַן. וְהָכִי קָאָמַר, עוֹמֵד אָדָם בִּרְשׁוּת הָרַבִּים וְקוֹלֵט בִּכְלִי לְמַטָּה מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים מִן הַמַּיִם הַיּוֹרְדִין מִן הַמַּזְחֶלֶת. וְקוֹלֵט דְּוָקָא, כְּדִמְפָרֵשׁ בַּגְּמָרָא, אֲבָל לֹא יִצְרֹךְ וִיחַבֵּר פִּיו אוֹ הַכְּלִי לְמַזְחֶלֶת שֶׁהִיא בְּפָחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה סָמוּךְ לַגַּג, וְאַף עַל פִּי שֶׁהִיא לְמַטָּה מֵעֲשָׂרָה, מִכָּל מָקוֹם הוֹאִיל וּמֻטֶּלֶת לְאֹרֶךְ הַכּוֹתֶל וּבְתוֹךְ שְׁלֹשָׁה לַגַּג הָוֵי כְּגַג, וְהָוֵי כְּמוֹצִיא מִן הַגַּג שֶׁהוּא רְשׁוּת הַיָּחִיד לִרְשׁוּת הָרַבִּים:

וּמִן הַצִּנּוֹר מִכָּל מָקוֹם. כְּלוֹמַר בֵּין קוֹלֵט בֵּין מְצָרֵף, מִשּׁוּם דְּצִנּוֹר לְעוֹלָם בּוֹלֵט הוּא וְיוֹצֵא לִרְשׁוּת הָרַבִּים. וּבַגְּמָרָא מוֹקֵי לַהּ כְּשֶׁאֵין בַּצִּנּוֹר אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה, שֶׁאֵינוֹ חוֹלֵק רְשׁוּת לְעַצְמוֹ:

משנה ז

וְחַלְיָתוֹ עֲשָׂרָה, חֲלוֹן שֶׁעַל גַּבָּיו מְמַלְּאִין מִמֶּנָּה. כֵּיוָן דְּחַלְיָתוֹ שֶׁהִיא הַשְּׁפָה אֲשֶׁר סְבִיבוֹתֶיהָ גְּבוֹהָה עֲשָׂרָה טְפָחִים, וְקָיְמָא לָן דְּאֵין רְשׁוּת הָרַבִּים לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים, אֶלָּא מָקוֹם פְּטוֹר, לְפִיכָךְ מְמַלְּאִין מֵחֲלוֹן שֶׁעַל גַּבָּהּ בְּשַׁבָּת, דַּהֲוֵי מוֹצִיאִין מֵרְשׁוּת הַיָּחִיד לִרְשׁוּת הַיָּחִיד דֶּרֶךְ מָקוֹם פְּטוֹר. וַאֲפִלּוּ הַבּוֹר מָפְלֶגֶת מִן הַכֹּתֶל שֶׁל חֲלוֹן אַרְבָּעָה טְפָחִים, מְמַלְּאִין מִמֶּנָּה, שֶׁאֵין כָּאן רְשׁוּת הָרַבִּים מַפְסֶקֶת מִן הַבּוֹר לַחֲלוֹן בְּשָׁעָה שֶׁמְּמַלְּאִין מַיִם, אֶלָּא מָקוֹם פְּטוֹר בִּלְבַד:

וְכֵן אַשְׁפָּה בִּרְשׁוּת הָרַבִּים גְּבוֹהָה עֲשָׂרָה טְפָחִים. רְשׁוּת הַיָּחִיד הִיא, וְלֹא חָיְשִׁינַן שֶׁמָּא תִּנָּטֵל אַשְׁפָּה וְתַעֲמֹד עַל פָּחוֹת מֵעֲשָׂרָה וְאָתֵי לְמִשְׁרֵי כִּדְמֵעִקָּרָא. וְדַוְקָא בְּאַשְׁפָּה שֶׁל רַבִּים שֶׁאֵינָהּ עֲשׂוּיָה לְהִפָּנוֹת, אֲבָל אַשְׁפָּה שֶׁל יָחִיד הָעֲשׂוּיָה לְהִפָּנוֹת אֵין זוֹרְקִין לָהּ בְּשַׁבָּת, דְּחַיְשִׁינַן דִּלְמָא מְפַנֶּה לָהּ וְהַוְיָא לַהּ רְשׁוּת הָרַבִּים:

משנה ח

מֵסֵךְ. שֶׁנּוֹפוֹ נוֹטֶה לְמַטָּה מִכָּל צְדָדָיו סָבִיב:

מְטַלְטְלִין תַּחְתָּיו. דְּכֵיוָן דְּאֵין נוֹפוֹ גָּבוֹהַּ מִן הָאָרֶץ שְׁלֹשָׁה טְפָחִים הָוֵי לְהוּ כִּלְבוּדִים לָאָרֶץ, וְנִמְצְאוּ כְּמְחִצּוֹת, לְפִיכָךְ מֻתָּר לְטַלְטֵל תַּחְתָּיו. וּמִכָּל מָקוֹם צָרִיךְ לְמַלְאוֹת אוֹתוֹ אֲוִיר שֶׁבֵּין הַנּוֹף לָאָרֶץ בְּתֶבֶן וְקַשׁ וְכֵיוֹצֵא בּוֹ, וְלִקְשֹׁר הַנּוֹפוֹת שֶׁלֹּא יְזִיזֵם הָרוּחַ, דְּכָל מְחִצָּה שֶׁאֵינָהּ יְכוֹלָה לַעֲמֹד בְּרוּחַ מְצוּיָה אֵינָהּ מְחִצָּה. וְאֵין מְטַלְטְלִין בּוֹ אֶלָּא בְּבֵית סָאתַיִם שֶׁהֵם שִׁבְעִים אַמָּה וְשִׁירַיִם, שֶׁכָּל מְחִצָּה שֶׁתַּשְׁמִישָׁהּ לָאֲוִיר, כְּלוֹמַר לִשְׁמֹר אֲוִיר הַשָּׁדוֹת וְהַכְּרָמִים וְלֹא לְדוּר בָּהּ, אֵין מְטַלְטְלִין בָּהּ אֶלָּא בְּבֵית סָאתַיִם:

לֹא יֵשֵׁב עֲלֵיהֶן. שֶׁאָסוּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּאֵילָן, גְּזֵרָה שֶׁמָּא יִתְלֹשׁ. וְאִי לֹא גְּבִיהֵי שְׁלֹשָׁה הֲרֵי הֵן כְּקַרְקַע וּמֻתָּר לֵישֵׁב עֲלֵיהֶן:

הַדֶּלֶת שֶׁבַּמַּקָּצָה. רְחָבָה שֶׁאֲחוֹרֶיהָ הַבָּתִּים, וְהַדֶּלֶת שֶׁלָּהּ אֵינָהּ קְבוּעָה בְּצִיר כִּשְׁאָר דְּלָתוֹת אֶלָּא זְקוּפָה כְּנֶגֶד הַפֶּתַח, וּכְשֶׁהוּא פוֹתֵחַ מֵטִיל הַדֶּלֶת עַל הָאָרֶץ:

וַחֲדָקִים. קוֹצִים שֶׁהִתְקִינָן כְּדֵי לִסְתֹּם בָּהֶם פִּרְצָה:

וְכֵן מַחֲצָלוֹת. שֶׁל קָנִים, כָּל אֵלּוּ אֵינָם קְשׁוּרִין וְאֵינָן קְבוּעִין בְּמָקוֹמָן, אֶלָּא כְּשֶׁבָּאִין לִפְתֹּחַ מְטִילִין אוֹתָן עַל הָאָרֶץ, לְפִיכָךְ אֵין נוֹעֲלִין בָּהֶם, דְּמֵחֲזֵי כְּבִנְיָן, אֶלָּא אִם כֵּן גְּבוֹהִים מִן הָאָרֶץ, דְּאָז לֹא מֵחֲזֵי כְּבִנְיָן וְנוֹעֲלִין בָּהֶן:

משנה ט

לֹא יַעֲמֹד אָדָם בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד. וְיִטֹּל מַפְתֵּחַ הַמָּנָח בִּרְשׁוּת הָרַבִּים וְיִפְתַּח בּוֹ פֶּתַח הַחֲנוּת הַמָּנָח בִּרְשׁוּת הָרַבִּים, וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵין מִמְקוֹם הַמַּפְתֵּחַ עַד הַפֶּתַח אַרְבַּע אַמּוֹת, גְּזֵרָה שֶׁמָּא יַכְנִיס הַמַּפְתֵּחַ אֶצְלוֹ:

אֶלָּא אִם כֵּן עָשׂוּ לוֹ מְחִצָּה. וְיַעֲמֹד בְּתוֹכָהּ וְיִפְתַּח וְיִנְעֹל:

אָמְרוּ לוֹ וַהֲלֹא מַעֲשֶׂה בְּשׁוּק שֶׁל פַּטָּמִים. שְׁמָעוּהוּ רַבָּנָן לְרַבִּי מֵאִיר דְּכִי הֵיכִי דְּאָמַר לֹא יַעֲמֹד בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד וְיִפְתַּח בִּרְשׁוּת הָרַבִּים וְכוּ' הָכִי נַמִּי קָאָמַר לֹא יַעֲמֹד אָדָם בְּכַרְמְלִית וְיִפְתַּח בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד, בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד וְיִפְתַּח בְּכַרְמְלִית, וּמִשּׁוּם הָכִי קָא מוֹתְבֵי לֵיהּ מִשּׁוּק שֶׁל פַּטָּמִים שֶׁהָיָה בֵּירוּשָׁלַיִם, דְּכַרְמְלִית הִיא, כֵּיוָן שֶׁדַּלְתוֹתֶיהָ נְעוּלוֹת בַּלַּיְלָה לֹא מִקָּרֵיָא רְשׁוּת הָרַבִּים, וְהַחַלּוֹן שֶׁמַּנִּיחִין בּוֹ הַמַּפְתֵּחַ הָיָה רְשׁוּת הַיָּחִיד, וְהָיוּ עוֹמְדִין בַּכַּרְמְלִית וּפוֹתְחִין בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד:

פַּטָּמִין. טַבָּחִים שֶׁמְּפַטְּמִים בְּהֵמוֹת לִשְׁחֹט. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי מֵאִיר לֹא בִּרְשׁוּת הָרַבִּים וְלֹא בְּכַרְמְלִית:

שֶׁל צַמָּרִים. מוֹכְרֵי צֶמֶר:

משנה י

נֶגֶר. כְּעֵין בְּרִיחַ שֶׁתּוֹחֲבִים בַּכֻּתָּלִים אוֹ בָּאַסְקֻפָּה לִנְעֹל בּוֹ הַדֶּלֶת:

גְּלֶסְטְרָא. שֶׁרֹאשׁוֹ עָבֶה וְעָגֹל כְּמִין רִמּוֹן, וְעָשׂוּי כְּבוּכְנָא שֶׁרָאוּי לָדוּךְ בּוֹ פִּלְפְּלִין. וְאַף עַל גַּב דְּתוֹרַת כְּלִי עָלָיו, אוֹסֵר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אֶלָּא אִם כֵּן קָשׁוּר וְתָלוּי בַּדֶּלֶת, וְרַבִּי יוֹסֵי מַתִּיר, וַהֲלָכָה כְּרַבִּי יוֹסֵי:

משנה יא

נֶגֶר הַנִּגָּרר. בְּרִיחַ הַקָּשׁוּר בַּדֶּלֶת אֲבָל אֵינוֹ תָּלוּי בּוֹ, שֶׁהַחֶבֶל הַקָּשׁוּר בּוֹ אָרֹךְ, וְהַבְּרִיחַ נִגָּרר עַל גַּבֵּי קַרְקַע. וּבְנֶגֶר שֶׁאֵין בְּרֹאשׁוֹ גְּלֶסְטְרָא עָסְקִינַן. דִּבְיֵישׁ בְּרֹאשׁוֹ גְּלֶסְטְרָא הָא שָׁרֵי לֵיהּ רַבִּי יוֹסֵי לְעֵיל אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ קָשׁוּר, וַהֲלָכָה כְּמוֹתוֹ:

נוֹעֲלִים בּוֹ בַּמִּקְדָּשׁ. דִּשְׁבוּת בְּעָלְמָא הוּא וְאֵינוֹ בּוֹנֶה מַמָּשׁ הוֹאִיל וְקָשׁוּר הוּא, אֶלָּא מִפְּנֵי שֶׁנִּגָּרר מֵחֲזֵי כְּבוֹנֶה, וְאֵין שְׁבוּת בַּמִּקְדָּשׁ:

וְהַמַּנָּח. שֶׁאֵינוֹ קָשׁוּר כְּלָל, הֲוֵי בְּנָיָן מַמָּשׁ. וְרַבִּי יְהוּדָה סָבַר לֹא הֲוֵי בְּנָיָן מַמָּשׁ אֶלָּא מֵחֲזֵי כְּבְנָיָן, וּבַמִּקְדָּשׁ לֹא גָּזְרוּ מִשּׁוּם שְׁבוּת. וְהַנִּגָּרר אַף בַּמְּדִינָה מֻתָּר הוֹאִיל וְקָשׁוּר, אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ תָּלוּי. וַהֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה:

משנה יב

מַחֲזִירִין צִיר הַתַּחְתּוֹן. שֶׁל דֶּלֶת, שֶׁכָּל זְמַן שֶׁלֹּא יָצָא הָעֶלְיוֹן נוֹחַ לְהַחְזִירוֹ וְאֵין כָּאן בְּנָיָן:

אֲבָל לֹא בַּמְּדִינָה. גְּזֵרָה שֶׁמָּא יִתְקַע, דַּהֲוֵי מְלָאכָה:
וְהָעֶלְיוֹן כָּאן וְכָאן אָסוּר. דְּכֵיוָן דְּיָצָא עֶלְיוֹן כֻּלּוֹ נוֹפֵל, וַהֲוָה לֵיהּ כְּבוֹנָה:
רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר כו'. דִּסְבִירָא לֵיהּ אֵין בִּנְיָן בְּכֵלִים וְלֵיכָּא אֶלָּא שְׁבוּת, וּבַמִּקְדָּשׁ לֹא גָּזְרוּ עַל הַשְּׁבוּת. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה:

משנה יג

מַחֲזִירִין רְטִיָּה. כֹּהֵן שֶׁהֻצְרַךְ לַעֲבֹד עֲבוֹדָה בְּשַׁבָּת, וְנָטַל רְטִיָּה שֶׁהָיְתָה עַל גַּבֵּי מַכָּה שֶׁעַל יָדוֹ כְּדֵי שֶׁלֹּא תְּהֵא חוֹצֶצֶת בֵּין בְּשָׂרוֹ לָעֲבוֹדָה, מַחֲזִירָהּ עַל גַּבֵּי מַכָּתוֹ לְאַחַר הָעֲבוֹדָה, דְּאִי לֹא שָׁרֵית לֵיהּ לְהַחְזִירָהּ מִמְּנַע וְלֹא עָבִיד עֲבוֹדָה:
אֲבָל לֹא בַּמְּדִינָה. גְּזֵרָה שֶׁמָּא יִמְרַח הָרְטִיָּה, וְחַיָּב מִשּׁוּם מְמַחֵק:
וְאִם בַּתְּחִלָּה. שֶׁלֹּא הָיְתָה קְשׁוּרָה מִבְּעוֹד יוֹם וְכֹהֵן זֶה לֹא סִלְּקָהּ לְצֹרֶךְ עֲבוֹדָה:
כָּאן וְכָאן אָסוּר. וְלֹא אָמְרִינַן הָכָא אֵין שְׁבוּת בַּמִּקְדָּשׁ, דְּלָאו צֹרֶךְ גְּבוֹהַּ הוּא אֶלָּא צֹרֶךְ עַצְמוֹ. וְהָא דְּאָסְרֵי רַבָּנָן הַחְזָרַת הָרְטִיָּה אֵינוֹ אֶלָּא כְּשֶׁפֵּרְשָׁה עַל גַּבֵּי קַרְקַע, אֲבָל אִם לְקָחָהּ בְּיָדוֹ, כָּל זְמַן שֶׁהִיא בְּיָדוֹ, אוֹ אֲפִלּוּ נְתָנָהּ עַל גַּבֵּי כְּלִי וְלֹא פֵּרְשָׁהּ עַל גַּבֵּי קַרְקַע, מֻתָּר לְהַחְזִירָהּ בְּכָל מָקוֹם:
קוֹשְׁרִין נִימָא. נִימַת כִּנּוֹר שֶׁל שִׁיר הַלְוִיִּים שֶׁנִּפְסְקָה בְּשַׁבָּת, דְּקָסָבַר מַכְשִׁירֵי מִצְוָה שֶׁלֹּא יָכוֹל לַעֲשׂוֹתָם מֵאֶתְמוֹל, דְּהָא הַיּוֹם נִפְסְקָה, דּוֹחִין אֶת הַשַּׁבָּת. וְדַוְקָא כְּשֶׁנִּפְסְקָה בָּאֶמְצַע, שֶׁאֵינוֹ קוֹשְׁרָהּ אֶלָּא לְפִי שָׁעָה, אֲבָל סָמוּךְ לְיֶתֶדוֹת דַּהֲוֵי קֶשֶׁר שֶׁל קַיָּמָא אָסוּר:
וְאִם בַּתְּחִלָּה. שֶׁלֹּא הָיְתָה שָׁם מֵעוֹלָם, דְּיָכוֹל לַעֲשׂוֹתָהּ מֵאֶתְמוֹל, אָסוּר:
יַבֶּלֶת. הִיא מוּם בַּקְּדָשִׁים, שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא כב) אוֹ יַבֶּלֶת, וְחוֹתְכִים אוֹתָהּ בַּמִּקְדָּשׁ בַּיָּד, דְּאֵין בָּזֶה אֶלָּא מִשּׁוּם שְׁבוּת, דְּכִלְאַחַר יַד הוּא. אֲבָל לֹא בִּכְלִי, דִּמְלָאכָה גְּמוּרָה הִיא, שֶׁכָּךְ עוֹשִׂים בְּחֹל. וּכְשֶׁחוֹתְכָהּ מִבַּעַל חַי הֲוֵי תּוֹלָדָה דְּגוֹזֵז אֶת הַצֶּמֶר:

משנה יד

כּוֹרֵךְ עָלֶיהָ גָּמִי. וְאַף עַל פִּי שֶׁהַגָּמִי מְרַפֵּא אֶת הַמַּכָּה, הוֹאִיל וְהַשְׁתָּא מִיהָא צֹרֶךְ עֲבוֹדָה הוּא, דְּלָאו אֹרַח אַרְעָא שֶׁתְּהֵא מַכָּתוֹ נִרְאֵית עִם הָעֲבוֹדָה, וּמְכַסֶּה אוֹתָהּ בְּגָמִי:
אֲבָל לֹא בַּמְּדִינָה. דִּרְפוּאָה בְּשַׁבָּת שְׁבוּת הִיא וְאָסוּר:
וְאִם לְהוֹצִיא דָּם. שֶׁמְּהַדְּקָהּ בְּגָמִי כְּדֵי לְהוֹצִיא דָּמָהּ:
כָּאן וְכָאן אָסוּר. דַּהֲוָה לֵיהּ חוֹבֵל וְאַב מְלָאכָה לֹא אִשְׁתְּרִי בַּמִּקְדָּשׁ:
בּוֹזְקִים מֶלַח. כּוֹתְתִים וּמְפַזְּרִים מֶלַח עַל גַּבֵּי הַכֶּבֶשׁ שֶׁעוֹלִים בּוֹ לַמִּזְבֵּחַ, מִפְּנֵי שֶׁחָלָק הוּא וּפְעָמִים נוֹפְלִים מִמֶּנּוּ, שֶׁמַּחְלִיקִים רַגְלֵיהֶם בּוֹ. בּוֹזְקִים, לְשׁוֹן כְּתִיתָה:
אֲבָל לֹא בַּמְּדִינָה. מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְתַקֵּן:

מְמַלְּאִים מַיִם מִבּוֹר הַגּוֹלָה וּמִבּוֹר הַגָּדוֹל. כָּךְ שְׁמָן, וּשְׁנֵיהֶם הָיוּ בִּלְשָׁכוֹת הָעֲזָרָה:
בַּגַּלְגַּל. הֶעֱשׂוּי לְהַעֲלוֹת בּוֹ הַדְּלִי עַל יְדֵי חֲבָלִים. וּמִשְּׁנֵי בּוֹרוֹת הַלָּלוּ בִּלְבַד הִתִּירוּ לְמַלְּאוֹת מַיִם בַּגַּלְגַּל בְּשַׁבָּת, אֲבָל בִּשְׁאָר בּוֹרוֹת אָסוּר, גְּזֵרָה שֶׁמָּא יְמַלֵּא לְגִנָּתוֹ וּלְחֲרָבָתוֹ, מִתּוֹךְ שֶׁמְּמַלְּאִין בְּלֹא טֹרַח אָתֵי לְהַשְׁקוֹת בּוֹ גִּנָּתוֹ וְחֲרָבָתוֹ בְּשַׁבָּת. וּבְמָקוֹם דְּלֵיכָא לְמִגְזַר שֶׁמָּא יַשְׁקֶה מַיִם לְגִנָּתוֹ וּלְחֲרָבָתוֹ מֵתֶר לְמַלְּאוֹת בַּגַּלְגַּל, וְלֹא חָיְשִׁינַן מִפְּנֵי שֶׁמַּשְׁמִיעַ קוֹל, שֶׁלֹּא אָסְרוּ אֶלָּא קוֹל שֶׁל שִׁיר בִּלְבַד. וְהָכִי נַמִּי שָׁרֵי לְמִטְרַף אַבָּא וּמֵיקַשׁ עַל תַּרְעָא בְּשַׁבָּת וְאֵין בְּכָךְ כְּלוּם:
וּמִבּוֹר הַקָּר. עַל שֵׁם שֶׁהָיָה בְּאֵר מַיִם חַיִּים קוֹרֵא לֵיהּ בּוֹר הַקָּר, לְשׁוֹן מָקוֹר. וּבוֹר זֶה הָיָה צָרִיךְ לִבְנֵי הַגּוֹלָה בָּרֶגֶל, וְהִתִּירוּ לָהֶם נְבִיאִים שֶׁבֵּינֵיהֶם חַגֵּי זְכַרְיָה וּמַלְאָכִי לְמַלְּאוֹת מִמֶּנּוּ בַּגַּלְגַּל בָּרֶגֶל, וְנִשְׁאַר בְּהֶתֵּרוֹ שֶׁמְּמַלְּאִים מִמֶּנּוּ בְּיוֹם טוֹב בְּגַלְגַּל אַף בַּמְּדִינָה, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בִּשְׁאָר בְּאֵרוֹת הַנּוֹבְעִים:

משנה טו

כֹּהֵן מוֹצִיאוֹ בְהֶמְיָנוֹ. בְּשַׁבָּת. וְלֹא חָיְשִׁינַן לְטִלְטוּל, דְּאֵין שְׁבוּת בַּמִּקְדָּשׁ:
בְּהֶמְיָנוֹ. בְּאַבְנֵטוֹ. וְאַף עַל גַּב דִּמְטַמֵּא לֵיהּ לַאֲבְנֵט שֶׁהוּא קָדוֹשׁ, הָכִי עָדִיף, שֶׁלֹּא לְהַשְׁהוֹת אֶת הַטֻּמְאָה בָּעֲזָרָה לְחַזֵּר אַחַר הַצָּבַת שֶׁל עֵץ. וּבְיָדָיו לֹא נָגַע בֵּיהּ, דְּלֹא נִטְמֵי כֹּהֵן גּוּפֵיהּ, הִלְכָךְ בְּהֶמְיָנוֹ אוֹחֲזוֹ דְּלֹא נָגַע. וְשֶׁרֶץ אֵינוֹ מְטַמֵּא בְּמַשָּׂא, וְהָאַבְנֵט שְׁנִטְמָא בַּשֶּׁרֶץ אֵינוֹ מְטַמֵּא אֶת הַכֹּהֵן כְּשֶׁאוֹחֲזוֹ, דַּהֲוָה לֵיהּ אַבְנֵט רִאשׁוֹן לַטֻּמְאָה, וְאֵין אָדָם וְכֵלִים מְקַבְּלִין טֻמְאָה אֶלָּא מֵאָב הַטֻּמְאָה:
צָבַת שֶׁל עֵץ. שֶׁהִיא פְּשׁוּטֵי כְּלֵי עֵץ וְאֵין מְקַבְּלִים טֻמְאָה:
שֶׁלֹּא לְרַבּוֹת אֶת הַטֻּמְאָה. לְטַמֵּא אַבְנֵט הַטָּהוֹר, וְנוֹחַ לוֹ לְהַשְׁהוֹתָהּ שָׁם וּלְחַזֵּר אַחַר הַצָּבַת מִלְּרַבּוֹת אֶת הַטֻּמְאָה. וַהֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה:
מֵהֵיכָן מוֹצִיאִין אוֹתוֹ. בְּשַׁבָּת:
מִן הַהֵיכָל וּמִן הָאוּלָם. אֲבָל בָּעֲזָרָה אִם נִמְצָא שָׁם מְכַסֶּה אוֹתוֹ בִּפְסַכְתֵּר וּמַנִּיחוֹ עַד שֶׁתֶּחְשַׁךְ:
כָּל מָקוֹם שֶׁחַיָּבִין עַל זְדוֹנוֹ כָּרֵת. אִם יְכֻנַּס לוֹ בְּטֻמְאָה, דְּהַיְנוּ כָּל הָעֲזָרָה, מִשָּׁם מוֹצִיאִין אוֹתוֹ:
וּשְׁאָר כָּל הַמָּקוֹמוֹת כּוֹפִין עָלָיו פְּסַכְתֵּר. סִיר שֶׁל נְחשֶׁת. תַּרְגּוּם שֶׁל סִירוֹתָיו פְּסַכְתָּרָוָתֵיהּ. לְכַסּוֹתוֹ עַד שֶׁתֶּחְשַׁךְ. וַהֲלָכָה כְּרַבִּי עֲקִיבָא:
רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר מִקּוֹם שֶׁהִתִּירוּ לְךָ חֲכָמִים וְכוּ'. רַבִּי שִׁמְעוֹן פְּלִיג אַתַּנָּא קַמָּא דְּלֵעֵיל דְּאָמַר קוֹשְׁרִים נִימָא בַּמִּקְדָּשׁ, וְסָבַר דְּאֵין קוֹשְׁרִים נִימַת כִּנּוֹר שֶׁנִּפְסְקָה אֶלָּא בַּעֲנִיבָה שֶׁהִיא

אֲסוּרָה מִשּׁוּם שְׁבוּת בִּלְבַד וְאִי אֶפְשָׁר שֶׁיָּבֹא בָּהּ לִידֵי חִיּוּבָא דְּאוֹרַיְתָא, אֲבָל לֹא קוֹשְׁרִין בְּקֶשֶׁר שֶׁאֶפְשָׁר לָבֹא בּוֹ לִידֵי חִיּוּבָא דְּאוֹרַיְתָא. וַאֲמַר לֵיהּ רַבִּי שִׁמְעוֹן לְתַנָּא קַמָּא, אַל תִּתְמַהּ עָלַי שֶׁאֲנִי מַחְמִיר כָּאן וְגַבֵּי תְּחוּמִין אֲנִי מֵקֵל טְפֵי וְאוֹמֵר שֶׁאֶפְלוּ יָצָא חוּץ לַתְּחוּם חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה אַמָּה יִכְנֵס (כדלעיל פ"ד מי"א), דְּגַבֵּי תְּחוּמִין מִשֶּׁלְךָ נָתְנוּ לְךָ, מִשּׁוּם דְּיָדְעִינַן שֶׁאוֹתָם חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה אַמָּה אֵינָם חוּץ לַתְּחוּם, שֶׁמּוֹדְדֵי הַתְּחוּמִין הַקּוֹבְעִין סִימָנִין בְּסוֹף הַתְּחוּם קִים לָן בְּגַוָּיְהוּ שֶׁאֵין קוֹבְעִין הַתְּחוּם בְּסוֹף אַלְפַּיִם מַמָּשׁ אֶלָּא כּוֹנְסִין לְתוֹךְ הַתְּחוּם מִפְּנֵי הַטּוֹעִין שֶׁאֵין מַכִּירִין הַסִּימָן וּפְעָמִים יוֹצְאִים לְהַלָּן מִמֶּנּוּ מְעַט וְחוֹזְרִין, וּמִשּׁוּם הָכִי אֲנִי מֵקֵל בַּתְּחוּמִים, אֲבָל לִקְשֹׁר נִימָא בַּמִּקְדָּשׁ, שֶׁלֹּא הִתִּירוּ בַּמִּקְדָּשׁ אֶלָּא אִסּוּר שְׁבוּת לֹא חִיּוּבָא דְּאוֹרַיְתָא, אֲנִי מַחְמִיר וְאוֹמֵר דְּדַוְקָא עֲנִיבָה שֶׁיֵּשׁ בָּהּ אִסּוּר שְׁבוּת הִתִּירוּ, אֲבָל לִקְשֹׁר קֶשֶׁר מַמָּשׁ שֶׁפְּעָמִים יֵשׁ בּוֹ חִיּוּבָא דְּאוֹרַיְתָא לֹא. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן: